

79. SAYI

HAZİRAN 2018 14 TL

ŞALOM

**BERNARD
LEWİŞ**
ORTADOĞU
TARİHİNİN
DEV ÇINARINDI

ergi

**ALİ CANİP
OLGUNLU**

ANADOLU TANITIMINA
ADANMIŞ BİR HAYAT

+

**KORE'DE BİR
TİRAN & BİR
DEMOKRAT**

+

ROSENBERGLER

65. YILINDA

**BABALAR
& ÇOCUKLARI**

+

**ATOM DAMALI
SAĞLIĞA BAKIŞ**

**LİOR
ASHKENAZ**

“YAPTIKLARIM HER ZAMAN
YAPMAYI DÜŞLEDİKLERİMDİ”

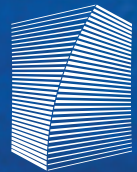
mesa B O D R U M
DEMİRBÜKÜ

— REZİDANS & VİLLA —

SADECE SİZE ÖZEL
BİR KOYDA...

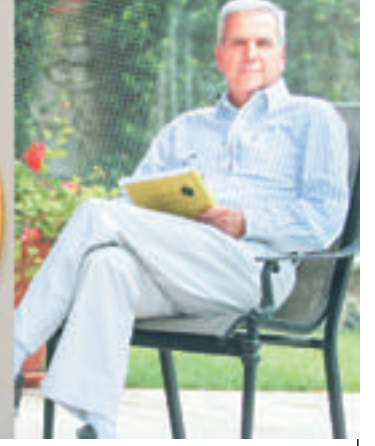
50 **mesa**[®]
• yıl **MESKEN**

444 9 366

26 VEDA

Suzan Nana Tarablus
Ortadoğu tarihini dev
çınarıydı
Bernard Lewis

38 SÖYLEŞİ Nermin Ketenci

Sağlığa bütünsel bakış
Atom Damalı

42

20 AYIN PORTRESİ

Ester Almelek
Anadolu'nun
tanıtımına adanan
bir hayat;
Ali Canip Olgunlu

içindekiler

8 HABERLER Nelly Barokas

16 KAPAK HİKÂYESİ Nelly Barokas

Lior Ashkenazi: "Yaptıklarım her zaman yapmayı
düşlediklerimdi."

30 SÖYLEŞİ Nermin Ketenci

Nasıl Hariciyeci Olunur?

44 SORU/CEVAP Nur Şaul Barakas

Babalar ve Çocukları

48 DÜNYADAN

50 GÜNCEL Suzan Nana Tarablus

Erkek bakımı üzere...

52 TARİHTE BU AY Metin Delevi

54 İZLENİM Suzan Nana Tarablus

Bir tiran ile bir demokrat Nobel Barış Ödülünü alır mı?

60 TARİH Marsel Russo - 65. yılında Rosenberg'ler...

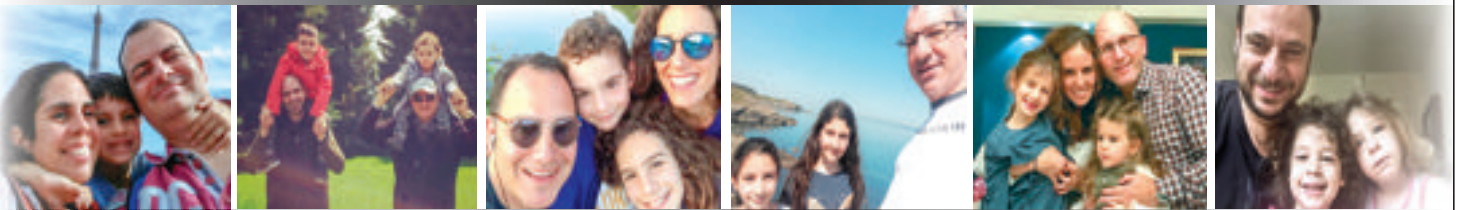
70 PÜFLÜ ŞEYLER Alper Almelek

34 YORUM Alper Almelek

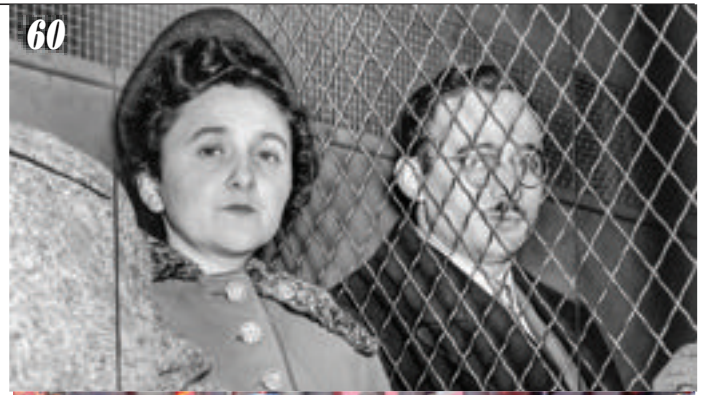
Karizma demişken

BABALAR GÜNÜ KUTLU OLSUN 44

54

60

96

92 KİTAP
Berken Döner
Kanlıca:
Boğaziçi'nde
Bir Köy

30

64 REKOR Tina Varon
Yaşayan en tecrübeli
rekortmen kürekçi
Erden Eruç

80

72 MERCEK Lolita Nahmias Haleva
Bir Adalet Savaşçısının Ardından: Johan van Hulst

76 PORTRE İra Almazinos
Bruno Taut; Boğaza bakan Uzakdoğulu

80 İNCELEME Umut Can Cığercioğlu
Ölümünün 95. yıldönümünde samimi bir Türk dostu
Pierre Loti

82 ARAŞTIRMA Murad Çobanoğlu
- "Söyle ne içersin, KAHVE mi, çay mı?"

86 SERGİ Elena Uygan
2018 Vakıflar Haftasında KADIN

90 BİR ŞAİR Salih Bolat - Fazıl Hüsnü Dağlarca

96 SİNE YORUM Viktor Apalaçi
Feminist Bir Festival

100 SİNEMA Seyfi İşman
Bir Belgesel; Mekânlar ve Yüzler

102 SANAT AJANDASI Karen Hodara Kohen

104 TREND Kler Kampeas

Sergili Okur,

Öncelikle dostlarımızın geçmiş Ramazan Bayramı'nı kutlamak istiyorum. Haziran **Dergi**'mizin geç dağıtılmasının nedeni de bu bayram tatilimizdi.

Geride bırakmış da olsak **Babalar Günü** ışığında bu kez O'ndan söz etmeyi seçiyorum.

O, 1917'de doğdu.

İçine doğduğu zamanda I. Dünya Savaşı henüz bitmemişti. Dünyanın o savaştan yaralarını sağaltması hiç de kolay olmayacaktı. Babası "eczacı" idi, Hasköy'de... Annesi üç çocuk sahibi bir ev kadını... O ise, ailenin ikinci doğanı, anlatılanlara göre hayli afacan olanı.

Sonra Türkiye Cumhuriyeti kuruldu.

Eczanesinde günü geçirmeye götürüldüğü bir günün akşamında eve dönerken bıçaklandı, babası... Eczacı olduğundan bir "narkoman" tarafından olduğu söylendi. Babası, bıçaklandığından değil, oğluna bir şey olacak diye korktuğunda ödü patlamış ve kısa süre içinde 'kara sarılık' teşhisiyle veda etmiş, yaşama.

O da tam altı yaşında 'evinin en büyük erkeği' oluvermiş. Bir yandan dayıları da 'babalık' etmeğe çabalarlarken... Fransa'da yaşayan dayısına uzun süre konuk olmuş, Batı'nın değerlerini benimseyip içselleştirirken...

Taa ki... II. Dünya Savaşı ufukta görünene dek. Sonrasında da İstanbul'a geri dönüşünde eğitimini Alliance'ta sürdürdü.

Auschwitz'de yitirdi dayısı **David** ile teyzesi **Kler**'i. Türkiye'de azınlıklara yöneltilen amansız bir şovenizm dalgasıyla geldi, Varlık Vergisi... Yolculuğu boyunca yaşam sevincini hiç kaybetmedi, donanımıyla yeniliklere her zaman açık, değişime her dem hazır.

Araştırmacı yazar **Rifat Bali**'nin kaleme aldığı "**Yirmi Kur'a Nafia Askerleri**" adlı kitabının son fotoğraflarından birinde rastladım, babamın o dönem çekilmiş bir pozuna. (27 ilâ 40 yaş arasındaki gayrimüslim erkekler 1941 yılının Nisan ayında ihtiyat erati olarak silâh altına alınacak, ancak silâhli eğitim yaptırılmak yerine yol ve havaalanları inşaatlarında nafia askeri olarak çalıştırılacak ve 1942 yılının Temmuz ayında terhis edileceklerdi.) Eve hiç gelmeksizin dört buçuk yıl boyunca yaptığı askerlikten döndüğünde annesi bile onu tanıyamamıştı.

O ise, 'askerlik / amelelik' günlerinin anılarını dile getirirken nasıl da güldürürdü hepimizi.

Azınlık olmanın lütufkâr sunularının adeta canlı kanıtıydı, O.

'...*Mış gibi yapma*'dan yaşamanın örneği oldu, biz çocuklarına, bilgelik ve zarafet dolu mizah anlayışıyla... Sınırları zorlamak pahasına potansiyelinin azamisine ulaşmayı hedefleyerek ilerlemeyi de!

Cesaretle kanatlanmış müthiş bir girişimciydi, savaşlar sonrası o dönemlerde. Ertelememeyi yeğlediği hayallerinin ardındaydı, birçoğunu gerçekleştirirken. Bağnazlıktan öylesine uzak! İlgile donatmayı, karşılıksız sevmeyi, aidiyetlerimizi sahiplenmeyi ve vefayı O'ndan öğrendik. Şüphesiz vazgeçmeyerek mücadeleyi de! Sonsuzluğa geçişine ramak kala, saati geldiğinde onuruyla veda edip gitmeyi de gösterdi.

O kocaman yürekli hümaniste, **Sultana**'nın oğlu babam **Nesim Doris Katan**'a satırılarmın arasından el sallarken... Babalar Günü kutlu olsun her daim, tüm baba olanların ve baba olacakların.

Sevgiyle kalın

suzannana@gmail.com

Suzan Nana TARABLUS

ŞALOM Dergi

Gözlem Gazetecilik Basın ve Yayın A.Ş. adına İmtiyaz Sahibi

Av. Yakup Barokas

Şalom Genel Yayın Yönetmeni

Ivo Molinas

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Işık Sivil Karakoç

Şalom Dergi Yayın Yönetmeni

Suzan Nana Tarablus

Şalom Dergi Editörü

Gila Erbeş

Reklam Planlama Koordinatörü

İsak Behar

Sayfa - Kapak Tasarımı

Bella Parlakşımşek

Yazı Kurulu

Berken Döner

Dalia Maya

Tina Varon

Yönetim Yeri / Abonman

Atiye Sok. Polar Apt. 12/6

Teşvikiye - İstanbul

T: (0212) 231 92 82 - 240 41 44

F: (0212) 231 92 83

www.salomdergi.com

Basıldığı Yer

Gezegen Basım Ltd. Şti
Yüz Yıl Mahallesi, Matbaacılar Sitesi,

2. Cadde, No: 202/A

Bağcılar - İstanbul

T: (0212) 325 71 25

www.gezegenbasim.com.tr

Yayın Türü

Yaygın - Süreli

Seçkin kitapçılarda satılmaktadır.

ŞALOM GAZETESİ'NİN EKİDİR
ABONELERE ÜCRETSİZDİR

ÇİZGİ DIŞI

İRİN MANDEL

CONRAD'DA PAZAR DÜĞÜNLERİ

Conrad İstanbul Bosphorus'da pazar günleri gerçekleşen düğünlerinize özel fırsatlar sizi bekliyor. Muhteşem Boğaz manzaralı Panoramik Teras'ta "Hoş Geldiniz" kokteyli ile gelin ve damat için Boğaz manzaralı teraslı suitlerimizde düğün gecesi konaklaması hediyemiz! Üstelik kazanacağınız Hilton Honors düğün puanları ile unutulmaz bir balayı geçirebilirsiniz.

CONRAD®

İSTANBUL
BOSPHORUS

Barbaros Bulvarı 34353 Beşiktaş, İstanbul | Tel: 0212 310 2525 | Faks 0 212 259 6667 | conradistanbul.com

/conradistanbul

/conradistanbulbosphorus

istanbulinfo@conradhotels.com

ASIA EUROPE AFRICA MIDDLE EAST AMERICAS
CONRADHOTELS.COM #STAYINSPIRED

Hilton
HONORS

YARDIMSEVER ABRAMOVICH

Rusya Yahudi Toplumlari Federasyonu (FJCR - Federation of Jewish Communities of Russia), Rus iş adamı ve Chelsea takımının sahibi Roman Abramovich'i yardımseverlik örneği kişi olarak belirledi. Abramovich, İsrail ve Rusya'da Yahudi kurum ve kuruluşlarına yaptığı cömert bağışlarla dikkat çekmekte. Chelsea takımı da Şubat ayından beri "antisemitizme hayır" kampanyası yürütüyor. 20 yıllık bir geçmişi olan FJCR, Abramovich'in desteği sayesinde Rusya Yahudi toplumundan 120 bin kişiye yardım ulaştırıyor.

ALANIS MORISSETTE HAYRANLARINA MÜJDE

Şarkıcı/besteci Alanis Morissette tek bir konser vermek üzere bu yaz, 30 Temmuz tarihinde İsrail'e gidecek. Yedi kez Grammy ödülü kazanan sanatçı daha önce 2012 yılında da İsraili hayranlarına bir konser vermişti. O tarihte, Filistinlilerin İsrail'e karşı başlattıkları akademik ve kültürel alanlardaki boykota rağmen Morissette, konserini iptal etmeyi ret etmiş, konserini verdikten sonra da konuk olduğu ülkeyi bir hafta kadar gezmişti.

BERNSTEIN'İ GYLLENHAAL CANLANDIRACAK

Yüzüncü doğum yılında Leonard Bernstein, bu sene birçok ülkede çeşitli etkinliklerle anılırken, efsanevi müzisyeni konu edinecek biyografik bir film çevrilecek. "The American" adını taşıyacak filmde Bernstein'i Jake Gyllenhaal canlandıracak. Gyllenhaal'in yapımcılığını da üstleneceği film, Humphrey Burton'un Leonard Bernstein biyografisini temel alacak.

KATHERINE JENKINS'E ERKEK BEBEK

Welsh'in solisti ve Yahudi asıllı eşi Andrew Levitas, dünyaya gelen oğullarına babalarının Xander olan adını verdiler. Xander, çiftin ikinci çocuğu; ilk kızları Aaliyah Reign henüz iki yaşında. Katherine Jenkins bebeğin Xander Robert Selwyn Levitas olaran adının, sanatçı henüz 15 yaşında iken ölen babası Selwyn'in ve eşi Andrew'nun babası Robert'in anısına verildiğini açıkladı. Jenkins'in 40 yaşındaki eşi Andrew Levitas bir film oyuncusu ve yönetmen.

HEM SPORCU HEM DE MODEL

Olimpiyatların altın madalyalı sporcusu Aly Raisman, Aerie-Real markasının, iç çamaşırı ve mayo sunan modellerinden biri oldu. Şirketin reklam kampanyasında Aly Raisman'ın, annesi ile birlikte modellik yapması oldukça dikkat çekti.

Anneler Günü vesilesi ile hazırlanan reklam kampanyası çekimlerine Aly, annesi Lynn ile kız kardeşi Chloe'yi de getirdi. Reklam kampanyası, "Bunu annelerinden öğrendiler" mottosu

altında yürütüldü. Geçtiğimiz yıl Aly, stereotipleri kırma amacıyla Aerie şirketi ile çalışmaya başladı. Başarılı sporcu, Glamour'a verdiği söyleşide; "Genç bir kız olduğumda, 'kaslı kızlar pek kadınsı olmazlar' demişlerdi.

Şimdi geriye dönüp baktığımda, sınıftaki erkek arkadaşlarımla benimle ilgili neler düşündükleri hakkında üzülmediğim ve endişe ettiğim için pişmanlık duymaktayım" dedi.

Dünyanın ilk ve tek uluslararası
POMERANIAN
eğitim ve danışmanlık firması

POMERANIAN BOO HOUSE'UN
FENOMENLERİ İLE
TANIŞIN!

pomeranianboohouse

+90 212 351 21 21
info@pomeranian.com.tr

www.pomeranian.com.tr

Sizlere Daha İyi Hizmet Verebilmek İçin Lütfen Randevu Alarak Geliniz...

POMERANIAN
BOO HOUSE
by *by house*

GAL GADOT VE BÜYÜKBABASI

Wonder Woman olarak ün yapan Gal Gadot, Holokost kurtulanı büyükbabası ile bir fotoğrafını post etti. Gadot'un büyükbabası Abraham Weiss, 2013 yılında 85 yaşında yaşama veda etmişti. Gal, büyükbabası ile bir fotoğrafı olduğunu biliyor, fakat bir türlü bulamıyordu. Sekreteri Katy, aramaları sonucu Gal ile büyükbabasının kısa bir video filmi buldu. Gal hemen bu filmi, Holokost anma gününde Twitter'da paylaştı. Ve şöyle yazdı: "Tüm ailesini Auschwitz'de yitirdiği halde, o hep iyimser olmayı seçmişti."

EŞİNİ YALNIZ BIRAKMADI

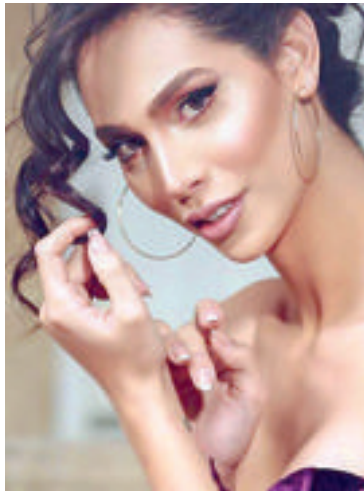
Ünlü çanta tasarımcısı Judith Leiber, ressam eşi Gerson Leiber'in ölümünden birkaç saat sonra hayata veda etti. Her ikisi de geçirdikleri kalp krizi sonucu ölen Leiber çiftinden Judith 97, Gerson 96 yaşındaydı. Judith Leiber kristal kaplı, hayvan veya çiçek desenli küçük el çantalarından oluşan ve 'minaudieres' olarak adlandırılan özgün tasarımları ile ünlüydü. Her biri bir sanat eseri olan bu çantalarda altın kaplama bölümler veya yarı değerli taşlar yer almaktaydı. Bu çantaların bazıları çeşitli müzelerin koleksiyonlarında bulunuyor. Gus Iakabiyela tanınan

Gerson Leiber ise çoğunluğu heykel olmak üzere soyut tarzda eserleri ile ünlüydü. Eserlerinin pek çoğu Metropolitan Museum of Art, Washington'da The National Gallery of Art ve The Whitney Museum of American Art'da bulunmakta. Budapeşte'de doğan Judith, Nazilerden kaçmayı başarmıştı. Gerson, Brooklyn doğumluydu. Askeri görevi nedeniyle savaş sonrasında Budapeşte'ye giden Gerson, şehir merkezinde Judith ile tanıştı. 1946'da hayatlarını birleştiren çift 1963'de kendi çanta üretimi işini kurdu. Leiber çifti bu başarılı girişimi 1993'te bir İngiliz şirketine 16 milyon dolara sattı.

GAL GADOT'A BENZETİYORLAR

Nikol Reznikov, 2018 Miss Israel seçildi. Afula kentinden, 18 yaşında, henüz lise öğrencisi olan Reznikov'un, seçileceğine pek inancı yoktu. Kraliçe seçilmenin heyecanını henüz üzerinden atamayan Miss Israel, Gal Gadot'a benzetilmekten gurur duyuyor. Gadot da 2004 yılında, 18 yaşındayken Miss Israel seçilmişti. Nikol Reznikov, Miss Universe yarışmasında ülkesini temsil edecek.

LEA MICHELE NİŞANLANDI

'Glee'deki başarısı ile tanınan Yahudi asıllı prima donna Lea Michele, Barbra Streisand'ın genç bir modeli olarak görülüyor. Lea Michele'in nişanlandığı Zandy Reich, kendi hazır giyim markasını yaratan bir girişimci. Reich'in Michele'e hediye ettiği elmas yüzüğün büyüklüğü son zamanlarda sanat çevrelerinde konuşulan bir konu oldu. Lea uzun süredir birlikte olduğu sevgilisinin hediyesi olan 4 karatlık pırlanta yüzükle Instagram'da poz vererek yakında evleneceğini duyurdu.

DISOBEDIENCE ABD'DE VİZYONDA

Şili'li yönetmen Sebastian Lelio'nun 'Disobedience' adlı filmi, Ortodoks Yahudi toplumunda lezbiyen bir aşk ilişkisini konu edinmekte. 'A Fantastic Woman' filmi ile En İyi Yabancı Film dalında Akademi ödülünü kazanan ve Katolik bir çevrede yetişen yönetmen Lelio'nun, aslında dindar Yahudi yaşamı hakkında fazla bilgisi yoktu. Ancak ünlü oyuncu Rachel Weisz, birkaç yıl önce birlikte bir senaryo yazmayı ve çekecekleri filmi birlikte yönetmeyi teklif edince, 'Disobedience' filminin temeli atılmış oldu.

Sebastian Lelio senaryonun ön hazırlığını yaparken çok sayıda Yahudi din adamının görüşünü aldı. Disobedience, Esti Kuperman (Rachel Weisz) adında bir kadını temel alıyor. Esti, haham olan babasının ölümünün ardından Ortodoks Yahudi olan ailesinin Londra'daki evine geri döner. Ancak kendine kurduğu hayat ile ailesinin ve çevresinin inançları artık farklıdır. Esti, tekrar gördüğü çocukluk arkadaşına (Rachel McAdams) ilgi duymaya başladığında bu inanç çakışması su yüzüne çıkacaktır.

ECON

İNSAAT
GÜVENİLİR YAPILARIN MİMARİ

Levent Mh. Ebulula Mardin Cd.
No: 43 Borhan Holding Binası
Etiler - İstanbul

0212 321 25 25

info@econinsaat.com.tr

www.econinsaat.com.tr

ÜNLÜ ÇİFTE BEBEK GELİYOR

Dünyaca ünlü, oyuncu çift Daniel Craig (50) ile Rachel Weisz'tan (48) bebek müjdesi geldi. 'James Bond' karakterine hayat veren Daniel Craig ile 7 yıldır evli olan Rachel Weisz, hamile olduğu duyurdu. Oscar ödüllü oyuncu, "Size verecek bir haberim var. Daniel ve ben çok mutluyuz. Küçük bir insanımız olacak. Onunla tanışmak için sabırsızlanıyoruz. Şu anda her şey çok gizemli" dedi. 48 yaşında hamile kalan Weisz, bebeğin cinsiyetini henüz bilmediklerini söyledi. Çiftin önceki evliliklerinden birer çocukları var.

ROGEN, FRANCO'YU TERK ETMİYOR

ABD'li ünlü komedyen Seth Rogen, cinsel istismarla suçlanan eski arkadaşı ve dostu James Franco ile çalışmaya devam edeceğini, dizilerde rolleri paylaşacağını açıkladı. Bilindiği gibi kadınlara yönelik cinsel istismarın protesto edildiği 75. Altın Küre Ödül Töreni'nde James Franco, Müzikal veya Komedi Dalında En İyi Erkek Sinema Oyuncusu ödülünü almıştı. Ancak Franco, avukatları aracılığıyla bu suçlamaları ret etti.

SARAH JESSICA PARKER'İN GELİNLERİ

Sarah Jessica Parker ve Amerikalı perakendeci Gilt iş birliğinde hazırlanan 10 parçalık gelinlik koleksiyonu satışa çıktı. Hazır giyim parçalarının yanı sıra Gilt, gelinlere, Parker'ın ayakkabı koleksiyonundan 15 parçanın da dâhil olacağı bir koleksiyon sundu. Gilt'in, satın almadan sorumlu müdürü verdiği bir demeçte, "Sadece Sarah Jessica Parker'ın dünya çapında bilinen tarzı değil, bakış açısı da bir ikon. Sarah, bu koleksiyonda kusursuz lezzet ve moda duyarlılığını hayata geçiriyor" dedi. Koleksiyondaki ayakkabıların fiyatı 250 ila 345 pound arasında değişiyor.

INBAR LAVI VE IMPOSTERS

Inbar Lavi, Imposters dizisinin yeni bölümlerinde Maddie adlı bir kadını canlandırıyor. Dizi, kadınların ve erkeklerin kendisine aşık olmasını sağlayan, onları evlilikle kandıran ve paralarını aldıktan sonra kılık değiştirerek ortadan kaybolan "Maddie" (Inbar Lavi) adlı sahtekâr bir kadını merkezine alıyor. Maddie, kurbanlarının polise gitmelerine engel olmak için tüm kirli bilgilerini kendine koz olarak toplar. Ancak, son kurbanları Ezra (Heaps) ve Richard (Young) bir sonraki avı olan Patrick'i (Bishop) oltaya getirmeye çalışırken onu takip ederler. Üç kurban bir araya gelir ve Maddie'yi yakalamak için bir takım

oluştururlar.

İsrail'de doğup yetişen Inbar Lavi, küçüklüğünde, kendine güveni olmayan ve mutsuz bir çocuk olduğunu söylüyor. Lavi; "Hatırladığım en mutlu anlar, küçük piyesler oynayıp başka karakterleri canlandığı zamanlardı"

demekte. Babası onun bu yeteneğini geliştirme için ortamlar aramış ve kızını desteklemiş.

Günümüzde 31 yaşında olan Inbar, henüz 17 yaşındayken oyunculuk alanında ilerlemek amacıyla ülkesini terk etti, New York'a taşındı. Daha sonra geçtiği Los Angeles'te oyunculuk üzerine eğitim gördü.

SPIELBERG EN ÇOK NE İLE GURUR DUYUYOR?

ABD'li yönetmen Steven Spielberg, her biri kendi başına ünlü olan filmleri arasında en çok Schindler's List filmi ile gurur duyduğunu söyledi. Filmin çevrilmesinin 25. yılı vesilesi ile Spielberg, filmin oyuncularından Liam Neeson ve Ben Kingsley ile Tribeca Film Festivalinde bir araya geldi. Spielberg'in ilginç açıklamala-

rından bir diğeri de filmin oldukça zor ve travmatik bir süreç olan çekimleri sırasında Robin Williams'ın kendisine çok büyük destek verdiğini söylemesiydi.

"Robin, benim nasıl bir süreçten geçtiğimi biliyordu ve haftada

bir beni arayarak telefonda 15 dakikalık stand-up yapıyordu. Ben de kahkahalarla gülüyordum çünkü rahatlamam için çok fazla nedenim vardı. Robin, en büyük kahkahayı attığım anda telefonu kapatırdı. Asla 'güle güle' demezdi, sadece en büyük kahkahamda telefonu kapatırdı."

Sahrap'ın Tercihi

Güvenle Sar
Lezzetli Pişir

İçi Pişirme Kağıdı, Dışı Alüminyum Folyo

Hayatı Kolaylaştırır

KOROPLAST

DELICIOUS
cafe . take away . catering

DELICIOUS

Göktürk

Kutlamalarınızın
yeni mekanı

DELICIOUS, Göktürk'ün en sevilen ve tercih edilen mekanlarından biridir. Sabah 08.00'den 24.00 ve ilerleyen saatlere kadar açıktır. Efsane olmuş sabah kahvaltıyla beraber, öğlen yemeği ve fine dining concept'inde, akşam yemeklerinde de çok tercih edilen bir mekandır. Deneyimli kadrosu,

lezzetli yemekleri ve konforlu ortamıyla günün her saatinde geleceğiniz, toplantılarınızı yapıp, arkadaşlarınızla keyifli saatler geçirebileceğiniz bir mekan. Ayrıca catering konusunda da sınır tanımıyoruz. İsterseniz 1 kişiye isterseniz 1000 kişiye, dilerseniz dünya mutfağından seçmeler, dilerseniz seçtiğiniz ülkenin mutfağını evinize getiriyoruz. Müthiş menülerimiz ve ekibimizle sahip olduğumuz reputasyonun hakkını da veriyoruz. Her türlü kutlamalarınızda / doğum günü, baby shower, Bar, Bat-Mitsva, ev davetleri, açılışlar ve aklınıza gelebilecek her türlü organizasyonlarda sizle birlikte olmaktan keyif duyarız. Bunun yanı sıra açık havada yapacağınız davetler hatta düğün organizasyonlarında da bizi unutmayın. İçki çeşitlerimiz ve cocktail'lerimiz ile yeni başlayan baharın ve ilkyazın güzel kıpırtılarını da bizim mekanımızda güzel müziklerin, yemeklerin ve mutlu kahkahalarınızın eşliğinde hissedin...

Şimdi
açıkhavaya
çıkmanın
tam zamanı!

Göktürk'de yer alan **DELICIOUS**, nefis bahçesi ve kuş sesleriyle kendinizi evinizin bahçesinde hissedebileceğiniz samimiyette ve konforda bir mekan.

DELICIOUS'un zaten efsane olmuş kahvaltısı ve nefis öğlen ve akşam menüleri dışında her mevsime uygun kokteylleri ve içki menüsüyle de çok geniş bir alternatifte sahip olan bir mekan.

DELICIOUS, kahvaltıdan öğle yemeğine, "fine dining" konseptindeki akşam yemeğinden kokteyl'lere kadar alternatifler sunan, keyifli saatler geçirebileceğiniz bir mekan.

DELICIOUS iyi yemek, iyi müzik ve iyi servis isteyenlerin beklentilerini kesinlikle karşılıyor. Her akşam iş çıkışı rahatlamak, güzel kokteyller ve şarap tadımları yapmak isterseniz rotanıza burayı ekleyin.

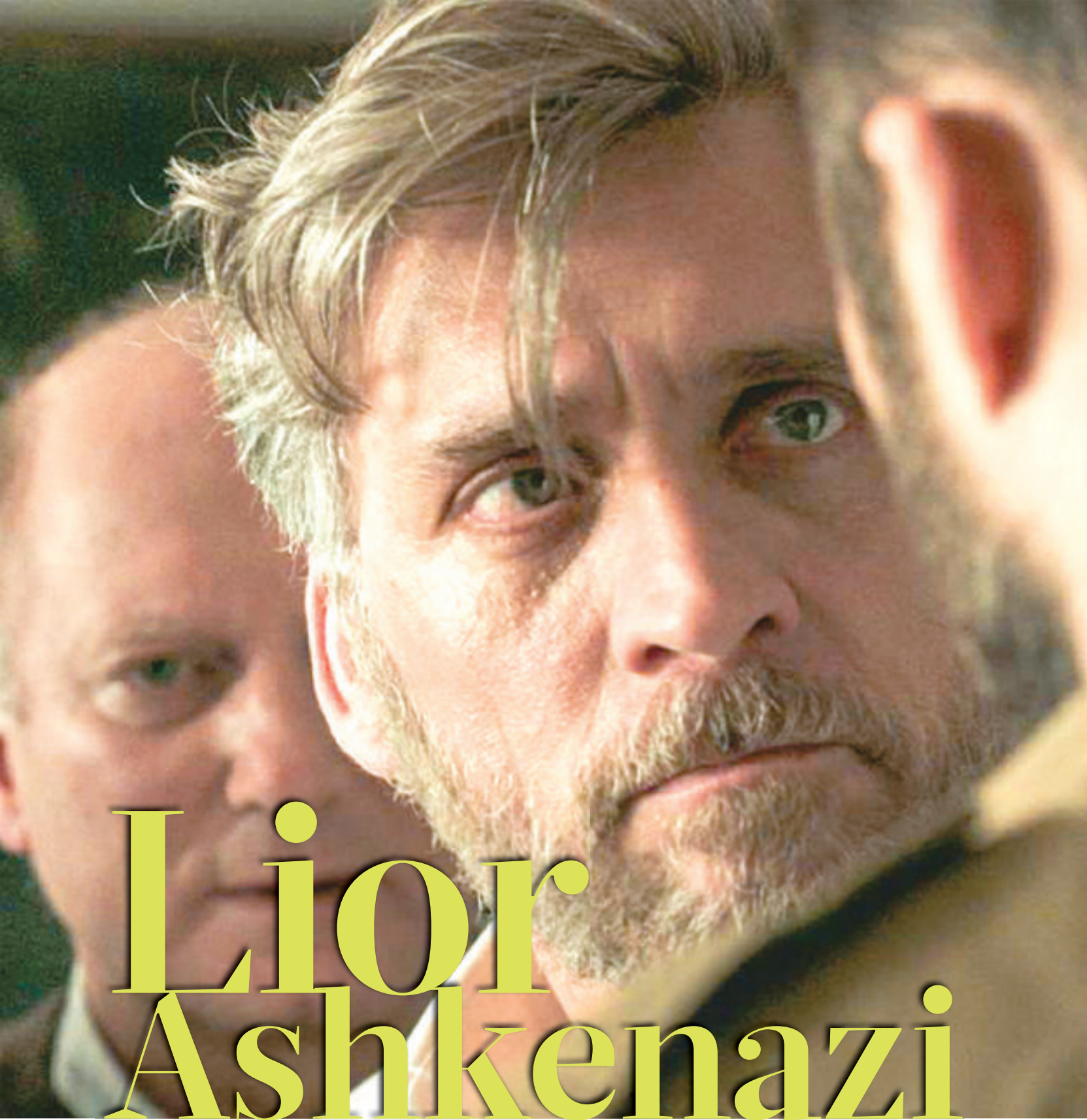

Happy hour anları size ayrı bir keyif katacak. Haftasonu dışında da yeşillikler içinde ve kuş cıvıltıları eşliğinde keyifli saatler geçirmek istiyorsanız, Göktürk'de yer alan **DELICIOUS** tam size göre.

Bütün bunların dışında catering konusunda da çok donanımlı bir ekibi ve nam'ı bulunmakta. 10 kişiden 1000 kişiye kadar açık mekan, ya da kapalı mekan her konseptte uygun catering servisi veriliyor. Doğumgünü kutlama, evde misafir ağırlama, şirket yemekleri organize etme, yeni doğan bebek kutlamaları, barmitza/gençliğe geçiş/ yemeklerinden, açıkhava da nişan hatta yaz düğünü gibi her türlü kutlamada hayatınıza adı gibi lezzet katan bir mekan burası.

DELICIOUS
cafe.take away.catering

Göktürk Mahallesi, Sinasos Çarşısı, No: 16 Kemerburgaz
0212 322 68 97 • www.delicious.com.tr

“Yaptıklarım her zaman yapmayı düşlediklerimdi.”

Lior Ashkenazi,
Ophir Ödülü'nü
kazandıran
'Foxtrot' filminde

ni filmde sergilediği performans ile 48 yaşındaki aktör uluslararası platformlarda takdir kazandı.

Lior Ashkenazi, kendisine son Ophir ödülünü kazandıran 'Foxtrot' filminde, asker oğlunun bir operasyon sırasında öldüğü haberini alan bir babayı canlandırdı. Ashkenazi bu rolü hakkında; "Kariyerim süresince yaptığım en zor performans oldu" diyecekti.

"İsrail'de herkes, ailesinin bir ferdiyi ya savaşta veya bir terör saldırısında yitirmiş bir kişi tanır muhakkak. Bu keder ne yazık ki, her daim etrafımızı kuşatıyor. 'Foxtrot' filminde en zorlandığım şey üzüntümü dışarıya yansıtmaya çalışmak oldu. Bunu fiziksel olarak da yapabileceğimi düşündüm. Böylece çekim günü öncesi iki gün uyumadım. Bu denemem iyi sonuç verdi. Adeta bir baş dönmesi gibiydi. Ne, zaman mevhumu vardı, ne mekân. Her şey ağır çekimde geliyor gibiydi." Bunlar Lior'un film çekimi öncesi kendini hazırlama sürecini anlattığı sözler...

'FOXTROT'A ÖVGÜLER VE SÖVGÜLER

Uykudan yoksun kalma yöntemini -sadece hafta sonları uyuyarak- filmin tüm çekimleri tamamlanmaya dek sürdürdü, sette kendisine makyaj yapılmadı. Verilen çabalar karşılık buldu, Venedik Film Festivali'nde Jüri Büyük Ödülü dalında verilen Gümüş Aslan 'Foxtrot' filmiyle İsraili yönetmen Samuel Maoz'un oldu. Savaş ve militarizm karşıtı bir film olan 'Foxtrot', birtakım metaforlar aracılığıyla İsrail devletini, ordusunu, geçmişle hesaplaşma ve yazgı gibi temalar üzerinden eleştiriyor.

Film, İsrail'de görüş ayrılıklarına neden oldu. Kültür Bakanı Miri Regev, filmin orduyu küçük düşürdüğü, gerçekleri yansıtmadığı iddiasıyla eleştiri dozunu tırmandırırken, yapıtın başyöncüsü Lior Ashkenazi ile karşılıklı sözel atışmalar günlerce yazılı ve görsel basında yer aldı. Halkın bir kesimi filmi yerden yere

**Lior
Ashkenazi**
Türkiye'den,
İstanbul'dan
göç ederken
beraberlerinde
Sefarad
geleneklerini
de taşıyan bir
ailenin oğlu
olarak 1964'de
Ramat Gan'da,
Neveh Yehoshua
semtinde
dünyaya geldi.
Baba Shmuel
matbaacı. Anne
Victoria ev
hanımı...

Türkiye sinema seyircisinin iyi tanıdığı bir isim Lior Ashkenazi... Kariyerine tiyatro sahnesinde başladı, ardından sinema oyunculuğundaki başarıları ile ödüllere layık görüldü, son yıllarda uluslararası alanda aranan bir aktör oldu. Lior Ashkenazi, Türkiye'den İsrail'e uzun yıllar önce göç eden Sefarad bir ailenin oğlu... İlginç olan, Ashkenazi ailesinin Ladino konuşmaya, Şalom gazetesi okumaya hala devam etmesi... İsrail'in, dünyaya açılıp uluslararası ün kazanan kadın aktrisi Gal Gadot ise, aynı açılımı yapan erkek aktör de Lior Ashkenazi'dir. İsrail Film ve Televizyon Akademisi'nin Ophir ödülünü üç kez kazanan Lior Ashkenazi, 'Footnote', 'Walk on Water', 'Late Marriage' filmlerindeki başarısı ile adını ülkesi dışında duyurdu. Son zamanlarda ekrana gelen üç ye-

vururken, filmin anti militarist söylemi ile övgüyü hak ettiğini savunanlar yönetmen Samuel Maoz'un arkasında durdular.

Lior Ashkenazi, ülkesinde 'Foxtrot' ile ilgili çıkarılan fırtınadan nasibini aldı. Sosyal medyada aldığı övgü ve tebriklerin yanı sıra küfür ve tehditlerin de hedefi oldu. Artık gündemden düşen, geride kalan bu fırtına döneminden söz ederken Lior; "Aldığım tehditler, gece yataкта etrafımda dolaşan bir sivrisinek gibi rahatsız ediyordu" benzetmesini yapıyor.

Ashkenazi'yi son olarak, İsrail'in eski başbakanı Yitzhak Rabin'i canlandırdığı, 1976'da Uganda'ya kaçırılan uçaktaki rehinelere kurtarmak üzere girişilen operasyonu konu edinen '7 Days in Entebbe' filminde görüyoruz. Richard Gere'in başrolde olduğu 2016 yapımı 'Norman' filminde, İsraili bir başbakanı canlandıran Ashkenazi için Rabin gibi ulusal bir ikonu beyaz perdeye taşımak biraz da yıldırıcı bir görev oldu. Şöyle ki, üstlendiği bu görevle ilgili duygularını şu sözlerle ifade etmekte: "Omuzlarıma yüklenen ağır yükün bilincindeydim. Bir skeç oynamışçasına onu taklit etmek istemedim. Onun sigara tiryakiliği gibi farklı nüansların arayışına giriştim. Biliyorsunuz, Rabin günde üç paket

Lior Ashkenazi kendisi ile barışık, yaptıkları ile mutlu olan biri...

sigara içerdi. Onun yakınları ile konuştum, evde çekilmiş video filmleri dahil olmak üzere Rabin'in görüntülediği her türlü filmi izledim. Rabin ailesi bana bu konuda çok yardımcı oldu." Son olarak, yönetmenliğini Eran Riklis'in yaptığı 'Shelter'da ise Lior Ashkenazi, İsraili bir istihbarat ajanını canlandırdı.

İSTANBULLU AİLENİN ÇOCUĞU

Lior Ashkenazi Türkiye'den, İstanbul'dan göç ederken beraberlerinde Sefarad geleneklerini de taşıyan bir ailenin oğlu olarak 1964'de Ramat Gan'da, Neveh Yehoshua semtinde dünyaya geldi. Baba Shmuel matbaacı. Anne Victoria ev hanımı... Lior'un çocukluğundan beri baba evinde konuşulan lisan hala Ladino. Hatta ana lisanı İbrani-ceden önce Ladino oldu. Okulda yaşadığı bazı sorunlar nedeniyle, Regavim Kibbutzuna taşındı. Askerlik görevini paraşütçü olarak yaptı. Be-

it Zvi okulunda oyunculuk eğitimi gördü. Oyunculığa yönelmesinin sebebi babası ile birlikte izlediği filmlerde Burt Lancaster ile Robert De Niro'ya duyduğu hayranlıktı büyük olasılıkla.

Mezun olmasının ardından oyunculuk kariyerine Habima ve Beersheva tiyatrolarında başladı, Cameri ve Bet Lessin tiyatrolarında çok kez sahne aldı. Düzenli mesai saatleri içinde bir iş sahibi olmamakla gurur duyuyor. Bir dönem sürdürdüğü bilgisayar eğitimini, kendisine uygun olmadığına kanaat getirerek bıraktı. Ve hiçbir zaman geride bıraktıklarına dönüp bakmadı. Tiyatro, TV dizileri ve sinema oyunculuğunda o tarihten beri pek çok başarıya imza attı.

Başrol oynadığı filmlerin dünya çapındaki festivallerde sıkça gösterilmesi Lior Ashkenazi'de şansını

Hollywood'da deneme dürtüsünü uyandırdıysa da, bu dürtüsünü bastırmayı tercih etti. "Gitseydim, orada hep bir yabancı olacak kalacaktım," diyor o gün aldığı karardan hiçbir pişmanlık duymaksızın.

Oysa, yabancı film yönetmenleri, Lior Ashkenazi'yi gözden kaçırmadılar. TV dizisi 'Narcos'un yönetmeni José Padilha, 'Entebbe' filminde eski başbakan Yitzhak Rabin rolünü Lior'a verdi. Lior, bir süreden beri yabancı yönetmenlerle çalışmaya devam ediyor; Julie Deply'nin 'My Zoe' filminde oynadı, Dragos Buligas'ın 'The Wanderers' adlı vampir filminde New York'lu bir gazeteciği canlandırdı, Tony

Kaye'in bir filminde Saraybosna'da bir Mossad ajanı rolünü oynayacak. En önemlisi; Lior Ashkenazi'nin kendisi ile barışık olması, yaptıkları ile mutluluk duyması... Onun, "Yaptıklarım her zaman yapmayı arzuladığım şeylerdi" yanıtı bunu kanıtlamıyor mu? Lior Ashkenazi'nin Shira Farber ile

ilk evliliğinden bir kız çocuğu var. İkinci evliliğini yaptığı yapımcı Maya Amsalem'den de bir kızı var. Lior, İsraili kimliği ile öne çıkıyor, yurt dışında ise Yahudiliği ağır basıyor. Fazla dindar değil, Roş Aşana, Yom Kipur, Pesah... Bütün bayramlar evde geleneklere uygun bir şekilde kutlanıyor.

ŞALOM DERGİ'YE VERDİĞİ SÖYLEŞİDEN...

Lior Ashkenazi tam iki yıl önce Şalom Dergi'nin konuğu oldu. İKSV tarafından düzenlenen Film Festivaline jüri üyesi olarak davet edilmişti. Dergiye verdiği söyleşide, Türkiye kökenli olmanın çocukluğunu nasıl etkilediği sorusunu şöyle yanıtlamıştı: "Çocukken herkes gibi olmak, herkesin konuştuğu lisani konuşmak istersiniz. Hâlbuki bizim evde İbranice konuşulmazdı ve bu farklılık o zaman beni çok rahatsız ederdi. Diasporayı çağrıştıran bir histi, kendimi hep 'ole hadaş', yani muhacir gibi görmeye devam ediyordum ve öyle de sayılıyorduk. Tabii ki şimdi bu duygularım değişti."

Lior Ashkenazi gazetemiz Şalom'u tanıyordu. Nasıl mı? Yanıtı söyledi; "Annem yıllardır gazetenin abonesi, posta ile evimize ulaşıyor. Dolayısı ile ben de yıllardır annemin evinde görüyorum." Uzun yıllar önce Türkiye'den göç etmiş olmasına rağmen Ashkenazi ailesi, Türkiyeli Sefarad kimliğine aidiyetini sürdürüyordu.

Anne Victoria Türkiye'nin lezzetlerine de ilgisini yitirmemiş, iki sene evvel İstanbul'a giden oğluna bir alışveriş listesi vermişti. Lior, söyleşiyi yapan Elda Sasun'a, annesinin listesinde nelerin bulunduğunu gülüşmelerle tek tek saymıştı. Çalı fasulyesi, leblebi, kaşar peyniri... Ve limon kolonyası, PEREJA marka olmalıydı, başka kolonya sevmiyordu...

*Anadolu'nun
tanıtımına adanan
bir hayat*

Ali Canip Olgunlu

Felsefeden tarihe ve mitolojiye, coğrafyadan sanata, tasavvufa kadar birçok konudaki hâkimiyetine, renkli anlatımı, ses tonu ve vücut dili eklenince onu efsane bir Anadolu uzmanı yapıyor.

Ali Canip Hoca'yı ben bu sene tanıdım. Onun gezilerini, konferanslarını, verdiği seminerlerinin methini hep katılan arkadaşlarımdan dinlerdim. Ancak onun Anadolu gezilerine ilk, Ekim'de Kapadokya turu ile başladım. Arkasından Kars, Gaziantep, Urfa Göbeklitepe ve Aya-sofya gezileri takip etti. Anadolu Medeniyetlerinin tasavvufi derinliğini, tarihini, sosyokültürel katmanlarını öyle bir coşku, öyle bir aşk ile anlatıyor ki, adeta antik çağlara ışınlanıyorsunuz. Felsefeden tarihe ve mitolojiye, coğrafyadan sanata, tasavvufa kadar birçok konudaki hâkimiyetine, renkli anlatımı, ses tonu ve vücut dili eklenince onu ef-

sane bir Anadolu uzmanı yapıyor. 30 yıldan beri, modern bir Evliya Çelebi misali, Anadolu'muzun her kentini, her köyünü, her kazısını ve geleneklerini tanıtmaya ve sevdirmeye çalışan Ali Canip, hümanist ve duygusal kişiliğiyle de her gittiği yerde "akrabalarım" dediği yerli halk tarafından baş tacı edildiğine şahit oluyoruz. Bitmez tükenmez pozitif enerjisi, gezdirdiği gruba da sirayet ediyor, gündüz alınan bilgi birikimi, geceleri bir kadeh rakı veya şarap eşliğinde, Karadeniz'de horon, Ege'de Zeybek, Doğu da Kafkas danslarıyla, Güney'de Sıra geceleriyle taçlanıyor ve duygular şaha kalkıyor.

Anadolu'nun muhteşem mutfağını tattığımız bir öğle yemeğinden sonra, otobüsteki yerlerimizi aldığımızda, Ali Canip alıyor mikrofonu eline ve başlıyor anlatmaya, büyük bir tevazu ile, "Çekinmeyin, bu güzel yemekten sonra kestirebilirsiniz. İnsan huzur bulduğu yerde uyur," diyor. Ama herkesin onu, can kulağı ile dinlemeye devam ettiğini de gayet iyi biliyor.

Ali Canip anlatmaya başlayınca, adeta bir film şeridi gibi olayları, sahneleri gözünüzün önüne getiriyor. Bir sohbetimizde bu kadar detayı nasıl hatırladığını, konuşmaktan bazen yorgun düştüğünü konuştuk. "10 yıl boyunca Anadolu'yu kitaplarda okudum. Sonra birikimimi dinleyicilerime sunmaya başladım. Aslında anlatmıyorum, kendimi dinliyorum. Çünkü kişiyi konuşturan, karşısında kendisini dinleyen kulaklardır. Tıpkı bir ressam veya bir heykeltıraş gibi benim kendimi ifade etme şeklim konuşmak, anlatmaktır. İçimdekileri eksiksiz anlatmak zorundayım."

Ali Canip'in kişiliğini, hayat felsefesini ve şimdiye kadar Anadolu Uygarlıklarını tanıtmak için yaptığı araştırmalarını daha iyi anlayabilmek için ona birkaç soru yönelttim. Sözü Ali Canip'e bırakıyorum...

Son günlerde "Kars Anadolu'nun en doğudaki yeri ve Türkiye'nin en Batlı

şehridir" sloganını çok duyuyoruz. Çocukluğun ve gençliğin Kars'ta geçti ve bu şehrin gelişmesine büyük katkıların oldu. Acaba senin bu büyük Anadolu sevginin ve bu seyyah ruhunun izlerini çocukluğunda arayabilir miyiz? Kars şehri sana neler kattı?

Her zaman ve her yerde olduğu gibi öncelikle gönülden gönüle giden yolda sevgiyle yol alan ve saygıyla yol veren bütün Anadolu yolcuları adına size ve okur dostlara sevgi ve saygıları sunarım. Kars benim şansım diyebilirim. Çocukluğumun mutlu şehri olmakla birlikte Kars'tan ayrıldıktan sonra, Doğu ve Batı dünyasına yaptığım seyahatlerde Doğu'nun hikâyesine, Batı'nın da kültürüne hiç yabancılık çekmememin sebebinin Kars'ta yaşamış olmama borçlu olduğumu anladım. Evet; doğudaki en Batılı şehirdir Kars. Kültür, bir şeyin varlık nedeni olmakla birlikte, tüm sanat eserleri de kültürün ürünleridir. Kars'taki özgür düşünce ortamı, çok renkli olmakla birlikte etnik çeşitlilik ve elbette bunların halk bilimine dair tüm yansımaları içerisinde büyümüş olmanın şansı da diyebilirim. Kars;

dans, müzik ve edebiyat şehridir. Uzun kış aylarından dolayı beyaz olmakla birlikte, uzun kış gecelerinin derin ve eğlenceli sohbetlerinden dolayı da uykusuzdur. Mahalle meydan ve sokaklarında mutlu çocuklar ile türlü oyunlar oynarken, büyüklerden sevgi, şefkat gördük, çocukların özgür dünyalarını kısıtlayan yasaklara mazur kalmadık ve bol bol hikâye dinledik. Adeta muhabbeti bir rahmet gibi bu şehirde tatmışım. Yaşca olgunluk çağlarıma geldiğim zaman da Kars'a olan vefamı ödemek için tüm gayret ve gücümle şehrim bir başka türlü döndüm. Beyaz ve uykusuz şehrim, gözlerden ve gönüllerden uzak kalmıştı. Lakin son on yıllık gayretler nedeniyle artık hiç kimse için Kars uzak değil. Şehrin kültürel karakterini Karşılara hatırlatırken, tüm ülke insanlarına da tanıtmayı bir nebze olsun başardığımızı görmek ve tatmak olmanın mutluluğunu yaşıyorum. Tüm dinamikleri ile şehri gezdirmekten öte, tanıtarak sevdirmek, her şeyden öte bir kültür tarihçisi olarak disiplinimiz oldu.

**Ali Canip Olgunlu
ve Ester Almek
Kapadokya'da**

Kars güneşe, yabancı ay'a alışık bir şehirdir. Soğuk kış gecelerini ay ışığı altında diğer mutlu ve özgür çocuklarla birlikte kızak kayarak ısıtırken, ay bizim aydınlık fenerimiz olurdu. Yaz aylarının serin ve sessiz gecelerinde ise ay ışığı altında saklambaç ve türlü yerel karakterli oyunları büyüklerle birlikte yaşarken, ay yine hepimizin aydınlık feneri olmaya devam ederdi. Güneş bizleri yorar, ay bizleri aydınlatır, bilgeleştirir. Gönlün istek ve arzularına daha çok cevap veren bir iklimi, doğası ve kültürel yapısı olan Kars, elbette benim mistik ruhumu şekillendirmiştir diyebilirim.

“Duyarsak unuturuz, görürsek hatırlarız, yaşarsak biliriz”, sen bu yüzden mi Anadolu'nun değişik yörelerinde yaşamayı tercih ediyorsun? Sana neler kattı bu göçebe hayatı?

Güneşin bahçesi, denizin yüreği, altıncı kıt'a Akdeniz'in başkenti olan Anadolu coğrafyasındaki bu uzun yolculuklarımda öğrendiğim, “tatmayan bilemez” kavramıdır. Fırat nehrinin nerede ve kaç km olduğunu bilmek ayrı şeydir, Fırat nehrinde yüzdükten sonra Fırat'ı

bu defa tarif ederek bilmek apayrırı bir şeydir. Keza Ağrı dağında, Kapadokya'da, dergâh veya Kaçkar eteklerindeki dere kenarlarında tek başına yaşanmadığı sürece, oralar kitaplardaki tarifler ile bilinemez. Birileri kitaplardan öğrenerek tarif eder, birileri ise tarif edilen yerde yaşar, yaşadıkten sonra da tarif etmekten öteye gider. Başta Anadolu olmak üzere, her yer ve her duygu yaşanmadan öğrenilemez. Yerel halkın içerisinde yaşamak gerekir. Doğu, kuzey, güney ve Ege bölgelerimizdeki özellikle köy ve kasabalarda, halkın arasında yaşayarak bilgi ve görgülerimizi organize edebiliriz. Olay, kişi veya kültürel mirasa ait herhangi bir eseri tanıtırken, her kim “miş'li geçmiş zaman” dilimini kullanıyorsa, o kişi can sıkıcı, soğuk olmakla birlikte her şeye yabancı duygusunu verir. Oysaki hissettirmek, tanıtmak ve sevdirmek için, her şeyde bir şey olduğunu aktarabilmek için, yerinde belli bir süre yaşamak gereklidir. Anadolu'da bir dereden diğeri- ne, bir tepeden ötekine, güneşin

bahçesinden denizin yüreğine, dergâhlardan manastırlara göçmek, muhteşem bir şeydir. Yaşayarak tadan ve böylece öğrenen bir insan özgürleşir. Ve özgür insanın ağzından, birliğe dair sözden başka bir söz çıkmaz. İnsan bilmediği şeyi reddeder. Yaşanmadan hiçbir şey bilinemeyeceğinden dolayı da zanlı ikilik söylemleriyle her şeyi karartır. Biz Anadolu'nun yollarında aydınlanmak için yol alırken, Anadolu'nun gök kubbesine zaman zaman çıkarak, aydınlık feneri olmak için çırpınan yolculardan olmaktan mutluyuz.

Göçebelikten ziyade yarı göçebe diyebilirim. Zamana, mekâna göre verilen ahkâmları yerlerinde yaşayarak anlamaya çalıştıktan sonra, kendi zaman ve mekânıma göre anlamdırmaya çalışmak gayretinde olduğum için, sürekli yer değiştirmekteyim. Bunca yıl içerisinde ne kattı? Hayret, hayret, hayret... Anadolu üzerinde her gün hayretim artarak devam etmekte. Dağlar, Ege, nehirler, antik şehirler, dergâhlar, bir müddet önce bıraktığım gibi hiç olmadı... Yeniden yeniye dair yaşarken doğmak için dolaşıyorum. Bir başkasından duyan sadece onu tekrar eder; ancak duyduklarını yerinde tecrübe ederek yaşayanlar, anlamdırma çabası içerisine girerek aktarırlar.

Hayatta örnek aldığın iki kişi var. Mevlana ve Halikarnas Balıkcısı, Cevat Şakir Kabaağaçlı. Bu iki özel insanın neleri etkiledi seni?

Anadolu'ya olan ilgi, sevgi ve olabildiği kadarıyla bilgimi Halikarnas Balıkcısı'na ve Mevlâna'ya borçluyum. Balıkcıdan “merhaba” demeyi, Mevlâna'dan ise “aşk olsun” diyebilmeyi öğrendim. “Merhaba” ile kastım, Anadolu'nun kültürel derinliğine inebilmektir. “Aşk” olgusundan kastım ise Yaradansal yüksekliğe kavuşabilmektir. Keza her kim, günümüzden başlayarak Göbeklitepe'ye kadar, özgürce bağ kurarak inebilir ve akabinde de “bizim” diyebilirse, o kişi gerekli,

yeterli bağ kurduğu için bilgeliğe ulaşır. Anadolu'da Osmanlı, Selçuklu, Roma, Hitit, Urartu, Karya ... medeniyetleri arasında bağ kurabilen bir araştırmacı Homeros'a, Diyojen'e, Herodot'a, Tales'e, Heraklitos'a, Yunus Emre'ye, Mevlâna'ya, Şeyh Bedrettin'e ve daha yüzlerce portreye "hemşerim" diyebilir. Akabinde de kilisede, sinagogda, camide, tapınaklarda "bizim" diyebilir. "Merhaba" sözü insana, kültürel anlamda "biz" diyebilmeyi öğretir. Mevlâna ve Yunus Emre'nin "aşk" kavramı ise Yaradan ile kul arasına hiç kimseyi sokmaz. Kâinattaki tüm insanoğlu, Yaradan'ın türlü türlü halifeleridir. Hangi renk ve milletten olursa olsun, Yaradan ile

doğrudan bağ kurabilenler özgür, kuramayanlar ise bağınazdır. Eş de-ğişle, "merhaba derinleştirir, aşk yükseltir". Bilen değil, bilgiyi aradığını bilenler bilgedir. Sonu olmayan bilgelik yoluna beni "merhabası" ile sokan Halikarnas Balıkcısı'na "merhaba olsun", Yaradan ile doğrudan bağ kurmamı sağlayarak beni bağınazlığın karanlıklarına hiçbir zaman sokmayan Mevlâna'ya "aşk olsun..." Biz Anadolu'da, çift başlı bir kartal gibi olma derdindeyiz. Gövdemiz, mavi gözlü dev adam olan Mustafa Kemal Atatürk'ün misyon ve vizyonudur. Doğuya bakan bir başımız adeta gecelerin karanlıklarını aydınlatan ay gibi Mevlâna'nın "aşkı", Ege'ye bakan diğer başımız ise dün-

yaya ışık tutan Balıkcı'nın "merhabası"...

MÖ 7. yüzyılda Anadolu, bilim, sanat ve felsefede çok öndeydi. Şimdi dünya uygarlıkları arasında neredeyiz?

Anadolu, MÖ 1800 - 1200 aralığında Hititliler sayesinde dünyanın önder kara parçasıydı. Akabinde, dediğiniz gibi MÖ 7. yüzyılda, özellikle bilim ve felsefe kanallarıyla yeniden lokomotif rolünde olduk. Efesli Heraklitos, Miletoslu Tales, Anaksimenes, Anaksiganos. Prieneli Hipodamus ve daha onlarca bilim insanı sayesinde.

Malum, kültür, milli öğelerle donatılmış bir kavramdır ve alanı sınırlıdır. Oysaki medeniyet, milletler arasındadır. Yeryüzünde medeniyet kelimesini, yalnızca Anadolu muhafaza etmiştir. "Anadolu medeniyeti" değil, "medeniyetleri" deriz. Adet, gelenek, kültür ve medeniyet çeşitliliği, bin yıllar boyunca Anadolu'da son derece nitelikli eserler ortaya koymuştur. Bir sanat eserindeki biçim ve içeriği, o eserin ortaya bulunduğu dönemin inançları, tekniği ve ihtiyaçları belirler. Anadolu'da bulunan binlerce görkemli eserin biçimsel ve içeriksel niteliği, Anadolu'nun kültür, sanat, bilim ve teknolojideki yerinin göstergeleridir. Anıtsal şehirciliğin ilk örneği olan Bergama, bilim ve felsefenin yurdu Miletos, ilk banka (Efes Artemis tapınağı), ilk sikke (Sardes), "kaarda açan en büyük yelkenli" olarak tarif ettiğimiz ilk en büyük merkezî kubbeli bina olan Ayasofya gibi yüzlerce eserle donatılmış Anadolu ne yazık ki, eski görkemli günlerinden uzak haldedir. Çağdaş olabilmek demek, dün ile bağ kurabilmek demektir. Düne ait olan her şeyi zamanının koşulları içerisinde bilirsek, o bilgileri kendi zamanımıza aktarır ve geliştiririz. Anlayamayan ya tahrip eder ya da reddeder. Anlayan ise korur ve geliştirir. Medeniyetlerin beşiği Anadolu, dünden miras kalan eserleri korumadığı için, medeniyet dairesinden ne yazık ki,

Şanlıurfa Balıklıgöl

Ani Harabeleri

uzaklaşmıştır. İnsanoğlu ne denli düne ait değer ve eserleri muhafaza ederse, o denli görgülü olur. Yarınlar ise öngörülü bir düşünceye ihtiyaç duyar. Ve ancak görgüsü olan toplumlar öngörebilir. Çağdaşlık demek, öngörerek zamana ve mekâna göre ahkâmlar ortaya koymak demektir. Düne ait maddi ve manevi değerlerin korunabilmesi için, düne ait ahkâmların tekrar edilmemesi gereklidir. Dünyü anlayan düne ait eserleri korur, ama düne ait sözleri günümüze taşımaz. Kendi zamanının sözlerini söyleyerek çağı yakalar. Avrupa kültür dairesinde olanlar gibi, geçmişin kültürel tüm miras eserleri korunurken, çağın gerektirdiği ihtiyaçlara da cevap aramak ve bulmak, çağdaş dünyanın göstergeleridir.

Anadolu ne yazık ki, düne ait her ne varsa birçoğunu dönemlerine göre anlayamadığı ve tanımlayamadığı için, o dönemler için geçerli olan birçok şeyi bugünlere taşıdı. Oysaki düne ait her şey dünle birlikte geride kalmalıdır. Ve her yeni gün için yeni söz söylenmelidir. Yeni sözü söyleyebilenler, düne ait olan her şeyi muhafaza eder, korur. Söyleyemeyenler ise geçmişin tüm iz ve ürünlerini tahrip eder, yok sayar. Bana göre Anadolu, “merhaba” diyerek Anadolu’nun geçmişini an-

“10 yıl boyunca Anadolu’yu kitaplarda okudum. Sonra birikimimi dinleyicilerime sunmaya başladım. Aslında anlatmıyorum, kendimi dinliyorum. Çünkü kişiyi konuşturan, karşısında kendisini dinleyen kulaklardır. Tıpkı bir ressam veya bir heykeltıraş gibi benim kendimi ifade etme şeklim konuşmak, anlatmaktır. İçimdekileri eksiksiz anlatmak zorundayım.”

lamalı ve akabinde korumalı. Din ile dinler arasındaki, “can” adını verdiğim köprüden başarıyla geçerek, çağdaş dünyada aydınlık feneri yakmalı...

Yüzyıllar süren Anadolu Medeniyetleri’nden binlerce izler kaldı. Devlet’in ve yerel halkın, Anadolu’nun zenginliklerini koruma amaçlı yaptıkları çalışmalarını yeterli buluyor musun? Eksikler nasıl tamamlanabilir?

Elbette iyi niyetli yaklaşım ve korumacılık duygusu, geçmişe oranla daha fazla diyebilirim. Ancak, Anadolu’da dolaşırken, “keşke” ve “endişelerim” her geçen gün daha da fazla artmakta. Malum, mutlu insanın düne ait keşke’si az olur; yarınlar da endişesi azalır. Karadeniz’de yaylalarımıza yol yapılmamalı, kuzey Ege sahil ve milli parklarımızdaki çöp yığınları olmamalı, turizmcilerimiz Anadolu’yu gezdirmemeli, tanıtarak sevdirmeli, okullarda yerel kültür ve sanat dersleri okutulmalı, “Anadolu Medeniyetleri” adı altında bir kürsü oluşturulmalı, Anadolu insanına yeniden “ben ve biz diyebilme” anlatılmalı ve öğretilmeli, mezun yerine eğitilmiş

insan yetiştirilmeli, belediye ve kültür müdürlüklerinde görev yapan insanların son derece donanımlı olmaları gerekmektedir. Edirne’de Kakava bayramı, Karadeniz’de yayla şenlikleri, Konya Mevlâna anma etkinlikleri başta olmak üzere birçok etkinlik ciddi olarak yeniden planlanmalı. Neyin ne olduğu bilinemez ise neyin ne olmadığı önemli hale gelir. Kültür neyin ne olduğunu söyler; turizm ise ne yazık ki, kültürel destekten uzak kaldığı için neyin ne veya ne olmadığını farkında olmayarak, Anadolu’yu istemeyerek de olsa tahrip eder.

Anadolu’nun sanayisi tarım, hayvancılık ve kültürel mirasıdır. Bütünsel anlamda özgür olabilen her insan dolaysızca bakar ve anlar. Dolaysızca bakabilen ve anlayabilen insanları Anadolu beklemektedir. Ve böylece Anadolu, bütün maddi ve manevi kültürel eser ve dinamikleri ile ayağa kaldırıldığı takdirde hem maddi anlamda daha refah bir ortam kazanır hem manevi olarak insanı kâmil meşrebine kavuştur ve böylece, geçmişte birkaç defa yaşadığı gibi, yeryüzünün mutlu insanları

ülkesi haline gelir.

Tanışanlar, “akılları” gereği her şeyi kategorize ederler; buluşanlar ise “aşkları” gereği organize olurlar. Anadolu’da her şey ve herkesi Yaradan’dan dolayı bir sayarak organize olmaya çalışanlara “aşk olsun” ...

“Dinle Aşk Yolcusu” kitabında: “Sen aşkı kimseye sorma. Ancak Aşka sor. Aşk kendi kendinin tercümanıdır” cümlelerini bize biraz açar mısın? Aşk nedir Ali Canip?

Aşk; “ben” değil “biz” dedirten bir olgun insan halidir. Her şeyin aslının aslını bilme, bulma, görme ve bunları yaşama geçirme ahlakıdır... Yaradan’ın ahlakı ile ahlaklanarak, aşk ehli olan insana, “âşık” denir elbette. Keza akıllı; güzeli sever. Âşık, her şeyi sever.

Maşuk olan Yaradan ise aşığı sever. Anadolu’da birbirimize akıl ile değil aşk ile yaklaşalım. Akıl mesafelidir, aşk ise kucaklamaktan, sevmekten, saygı göstermekten başka bir şey bilmez. Aşk, ehli serin ve sessizdir. Makam ve sıfat derdinde değildir.

Aşk ateşe benzer. Aşk ehli olmayı ateş yakar, olanı ise arındırır. Var olmanın görüntüsü içinde saklı olan yokluğun tevazuudur. Aşk, seni sana, sensiz gösteren nurdur. Nurdan ala nur olmanın delili de yüzündeki tebessümdür. Aşk bizim yolumuzun adıdır. Aşk yolunda, mezhebinde olan bir insan için herkes, Yaradan’dan dolayı inci tanesi gibidir. Ay’ın çocukları olan biz Anadolu’lular için aşk, yolumuzun adıdır. Bu yolda birbirimize, “aşk olsun” diyerek sarılalım, “aşk işe kal” diyerek de birbirinizi kutsayalım. Dua etmekten öte kutsamayı bilenleri Yaradan gül kokusu ile donatır... Aşk ile kalın...

Anadolu’nun zenginliklerini tanımak, sevmek insanda bağımlılık yaratıyor. Şimdi sırada Isparta Salagasos, Tokat, Adıyaman, Tarsus, Van, Mardin ve başka yöreler var. Bekle Ali Canip Hocam, geliyorum Anadolu’ya “Merhaba” demeye! Yazıma Ali Canip Olgunlu’nun, her gezi sonunda, istek üzerine okuduğu “Anadolu” adlı şiiri ile son vermek istiyorum.

Anadolu deyince aklıma dört mevsim gelir; yarısı sarı ve yeşil yarısı beyaz ve mavi

Anadolu deyince aklıma mimari gelir; yarısı Ayasofya yarısı Selimiye

Anadolu deyince aklıma çınar ve selvi gelir; yarısı serin yarısı sessiz

Anadolu deyince aklıma Mezopotamya gelir; yarısı Dicle yarısı Fırat

Anadolu deyince aklıma Halikarnas Balıkçısı gelir; yarısı Ege yarısı Akdeniz

Anadolu deyince aklıma Bedri Rahmi gelir; yarısı kalem yarısı fırça

Anadolu deyince aklıma sema ve semah gelir; yarısı Mevlevi yarısı Bektâşi

Anadolu deyince aklıma mavi gözlü dev adam Mustafa Kemal Atatürk gelir; yarısı fikri hür vicdanı hür nesiller isteyen yarısı yurttan ve dünyada barış dileyen

Anadolu deyince aklıma aşk gelir; yarısı Yunus Emre yarısı Mevlâna

Anadolu deyince aklıma bir lokma bir hırka gelir; yarısı Şeyh Bedrettin yarısı Torlak Kemal ve Börklüceli Mustafa

Anadolu deyince aklıma şair Baba Nazım Hikmet gelir; yarısı bir ağaç gibi tek başına yarısı bir orman gibi kardeşesine

Anadolu deyince aklıma gül ve bülbül gelir; yarısı âşık yarısı maşuk

Anadolu deyince aklıma kurşun örtülü kubbeler gelir; yarısı Hacı Bektaş Veli yarısı Bayram Veli

Anadolu deyince aklıma kahramanlar gelir; yarısı Hektor yarısı Deli Dumrul

Anadolu deyince aklıma dağlar gelir; yarısı Erciyes yarısı Olimpos

Anadolu deyince aklıma Yaradansal anlamda bir gelir; yarısı sen yarısı ben.

Ortadoğu tarihinin dev çınarıydı Bernard Lewis

“500 Yıldır Paylaşılan Tarih: Osmanlı İmparatorluğu ve Modern Türkiye’de Yahudiler” konulu sempozyumun [1] açılış konuşmacısı Bernard Lewis idi.

500. Yıl Vakfı’nın 1992’deki etkinlikleri çerçevesinde, henüz heveskâr, hatta tutkulu gazetecilik deneyimleri yaşarken, bir ‘dünya insanı’ Bernard Lewis gibi bir kişilikle karşılaşmış olmak, onunla söyleşmek [2] büyük bir onur oldu. O tarihten bugünlere yansıyanlar... Kısa... Kısa...

II. Beyazıt neden Yahudileri ülkesine buyur etti?

“O dönemlerde Osmanlılar kadar Yahudiler de Avrupa’nın gözlerinde ‘kötü’ydü. Avrupa’nın bakış açısında onların eşit bir kaderleri vardı. Yani Avrupalıya göre birbirleriyle bağlantılıydılar.”

Osmanlı, Sefarad Yahudilerine sadece insancıl bir tutumla mı yanaşmıştı?

“Tabii ki, salt insani değerler söz konusu değildi. Aynı zamanda faydalı unsurlar olduklarını da vurgulamak gerek. Yahudilerin, Osmanlı İmparatorluğu’na tartışılmaz katkıları oldu. Özellikle teknoloji, ekonomi, bilim ve politik açıdan... Kültürel katkıları ise kanımca en önemsizidir.”

Osmanlı Yahudi yaşamının, imparatorluğun Yükselme,

D: 31 Mayıs 1916
Ö: 20 Mayıs 2108

İmparatorluk gerilemeye başladığında ise, Yahudiler de inişe geçmişti. Aslına bakarsanız, bir iktidar çökmeye yüz tuttuğunda, herkes bir çöküş yaşar. Fakat Osmanlı İmparatorluğu'nun Gerileme devrine ek olarak Yahudiler özellikle bir geri sayma dönemi yaşamaktaydı.”

“Yahudiler bu topraklarda bir asır kadar yaşadıkdan sonra Avrupa ile temaslarını yitirdiler. Aradan geçen 100 senenin ardından artık İspanyolca'yı da bilmiyor, sadece Judeo-Espanyolu konuşuyorlardı. Geldikleri zamana ait büyük avantajlarını kaybetmişlerdi. Yahudilerin Avrupa ile temaslarını kaybettiği sıralarda, Rumlar ile Ermeniler onların yerine geçmeye başlamışlardı. Rumlar ile Ermeniler, oğullarının, eğitimlerini Avrupa'da yapmalarını sağlıyorlardı.”

Alliance Okulları

“Bu çok önemli bir nokta! Sabetay Sevi Olayı'nın ardından cemaat içinde birçok çatışma vardı. ‘*La querelle des anciens et des modernes*’ – Eskiler ile çağdaş olanların kavgalarında yer alan yenileşme hareketlerinde Rum, Ermeni ve Müslüman toplumlarında modernizasyon taraftarları kazandı. Hâlbuki Yahudilerde, tam tersi oldu ve modernizasyon taraftarları yenik düşerken, tutucu ekol galip geldi. Yeni okulların açılması ve yeni akımların başlatılmasıyla Osmanlı İmparatorluğu'nun son elli yıllarında Yahudilerin yeniden tırmanışı söz konusu oldu.”

Filistin toprakları ve Siyonizm

“Filistin topraklarına Yahudi yerleşimi ve Siyonizm, Osmanlı döneminde başladı. Bu konuda Osmanlı politikası karmaşık olsa da aslında bunu çok beğenmeseler de kuvvetli bir muhalefette de bulunmadılar. Osmanlı Yönetimi karşı önlemler almamakla birlikte, belirli bir aşamada Yahudilerin o topraklarda yerleşimini yasakladılar. Fakat imparatorluğun sınırlarında yerleşime bir kısıtlama getirilmedi. Konuya, kısıtlı olsa da bir muhalefet olmuştu. Konu olan bu muhalefetin nedenleri de imparatorluğun Arap eyaletlerinden gelen baskılar yüzündendi. O yörelerden İstanbul'daki parlamentoya yapılan telkinlerin ise çok etkin olduğu söylenemez.”

Selanik ve Türkçülük

“İmparatorluğun son dönemlerinde Selanik'te kurulan İttihat ve Terakki Cemiyeti ve başlatılan Jön Türk hareketinde

Yahudilerin çok önemli bir etkinliği yoktu. Aralarında birkaç tane Yahudi vardı. O günlerde herkes gibi Osmanlıcı olan Yahudilerin arasından birkaç kişi Türkçülük hareketinin arasında yer aldı. Muhlis Tekinalp (asıl adı Moiz Kohen olan ilginç şahsiyet) gibi... Kendisi Türkçülük hareketinin ilk önderlerinden biriydi.”

“ Bir konferansı için Macaristan'ın başkenti Budapeşte'de bulunduğu sıralarda, kentte dolaşmaya çıkan Prof. Bernard Lewis, şehir merkezine çok yakın bir Yahudi mezarlığına rastlamış. İşin en ilginç yanı, bu mezarlığın Sefarad Yahudilerine ait olmasıydı. Avrupa'nın merkezinde, Aşkenaz Yahudiliğinin odak noktalarının birinde, bir Sefarad mezarlığı çokça ilgisini çekmiş. Profesör, araştırmaları neticesinde, söz konusu bu mezarlığın, Osmanlı İmparatorluğu'nun Budapeşte'yi işgalinden sonra, imparatorluktan birlikte getirdiği Yahudilere ait olduğunu ve Osmanlı'nın, gittiği her yere, tebaası olan Yahudileri götürdüğünü; yöreyi terk ederken de onları yanından ayırmadığını öğrenmiş.”

Duraklama ve Gerileme devriyle bir koşutluğu var mı?

“Tabii ki var, üstelik çok daha süratli bir şekilde. Bu topraklardaki Yahudiler, kendileri kadar, yaşamlarına katıldıkları için de iyi bir rastlantıdır. Yahudiler ile Osmanlıların birlikteliği cennette gerçekleşmiş bir evlilik gibidir!”

“Yahudi, Osmanlı'ya onda eksik olanı verdi: Avrupa teknolojisi, becerileri ve özellikle lisan ve politika bilgisi. Bu nedenle Yahudiler değişik alanlarda faydalı unsurlardı.

BERNARD LEWIS

31 Mayıs 1916'da Londra'da doğdu. 20 Mayıs 2018'de 102 yaşında hayata veda eden ünlü Amerikalı tarihçi, Princeton Üniversitesi'nde profesörlük yaptı. Uzmanlık alanları İslam Tarihi ve İslam-Batı İlişkisi idi. Ortadoğu konusundaki Batılı uzmanlar arasında en çok okunan yazarlardandır. Yahudi kökenli Lewis, ABD Başkanı George W. Bush'un danışmanlığını da yapmıştır.

Lewis, 1993 yılında Le Monde gazetesine verdiği bir demeçte, 1915 yılında Ermenilerin Osmanlılar tarafından öldürülmesinin bir "soykırım" olmadığını, "savaşın bir yan ürünü" olduğunu söylemişti. Paris'te bir mahkeme bunu, Ermeni soykırımının inkârı olarak kabul etmiş ve tarihçiyi sembolik olarak 1 Frank para cezasına çarptırmıştı. Bernard Lewis, Londra Üniversitesi'nde eğitim gördü; yüksek lisansını Ortadoğu Tarihi yoğunluklu olmak üzere Tarih konusunda, doktorasını ise İslam Tarihi konusunda yaptı. Paris Üniversitesi'ndeki araştırmaları sırasında Türkçe öğrendi. 1938 yılında ders vermeye başladı. 1974'e kadar Londra Üniversitesi'nde, 1974-1986 arasında Princeton Üniversitesi'nde hocalık yaptı. 1998 yılında Atatürk Barış Ödülü'nü aldı. Araştırma alanları Ortaçağ İslam Dünyası, günümüz Ortadoğu'su ve Osmanlı Devleti'dir.

Başlıca Yapıtları: The Arabs in History (1950); The Emergence of Modern Turkey (1961); The Assassins (1967); The Muslim Discovery of Europe (1982); The Political Language of Islam (1988); Race and Slavery in the Middle East: an Historical Enquiry (1990); Islam and the West (1993); Islam in History (1993); The Shaping of the Modern Middle East (1994); Cultures in Conflict (1994); The Middle East: A Brief History of the Last 2,000 Years (1995); The Future of the Middle East (1997); The Multiple Identities of the Middle East (1998); A Middle East Mosaic: Fragments of life, letters and history (2000).

Türkçede yayımlanmış başlıca yapıtları: Modern Türkiye'nin Doğuşu (1988), İslam'ın Siyasal Söylemi (1993), Ortadoğu: Hıristiyanlığın Doğuşundan Günümüze 2000 Yıllık Tarihi (1996), İslam Dünyasında Yahudiler (1996), Müslümanların Avrupa'yı Keşfi (1997), Çatışan Kültürler - Keşifler Çağında Hıristiyanlar, Müslümanlar, Yahudiler (1999), Ortadoğu'nun Çoklu Kimliği (2000), Tarihte Araplar (2000), Alamut Kalesi ve Hasan El Sabbah (2012), Tarih Notları (2014), İslam ve Batı (2016), Çatışma ve Önyargıya Dair-Semitizm ve Antisemitizm (2016), Ortadoğu'da Irk Kavramı ve Kölelik (2017).

Soğuk Savaş'tan günümüze

"Soğuk Savaş günlerinde, Sovyetler kadar Batı Bloğu da güçlerine güç katmak amacıyla ittifaklar yaptılar. Oluşturulan ittifakların aynı rejime sahip ülkeler arasında gerçekleştirilebileceği aşıkardı. Sovyetler de bu inançla girdikleri topraklarda askeri güçleriyle komünist rejimi oturttular."

"Diğer yandan bakıldığında bir demokrasi yaratmak ise çok zordur. Demokrasi askeri baskıyla oluşturulamaz. Demokrasinin oluşumu uzun ve zor bir süreçtir; aynı şekilde demokrasileri yıkmak da çok zordur."

"Demokratik bir müttefik, totaliter rejimlerle yönetilen sayısız ülkelerin ittifakından çok daha değerlidir. 40 yıldır (1992'de) Orta Doğu yöresinde Türkiye ile İsrail gibi iki demokrasinin varlığı çok önemli bir unsurdur. Sanıyorum ki, burada ve başka yerlerde bunu birçok kişi anlamaktadır."

İslam topraklarında yaşayan Yahudiler

"Suriye ile Yemen'deki Yahudi toplumları tamamen yok oldu. 1948'de İsrail Devleti'nin kuruluşunun öncesinde ve ertesinde Arap ülkelerinden kitlesel göçler oldu. Bir Arap ülkesinde var olmayı sürdüren yegâne Yahudi toplumu, Fas'ta, bir bakıma Kral II. Hasan'ın koruması altında."

Kaynakça: Şalom Gazetesi, 24 Haziran 1992

“ PROF. İLBER ORTAYLI'NIN GÖZÜYLE... ”

Bernard Lewis kültürel çatışmaları, dinler arasındaki çatışmaları umutsuz ve sonu yıkıntı getirecek medeniyetler çatışması olarak yorumlayan Samuel Huntington'dan farklıdır.

Eski oryantalizme tepki mahiyetinde Doğu dünyasına methiyeler yazan biri de değildir. Yer yer ironik, yer yer ciddi bir üslupla Doğu dünyasının kendi içindeki çelişkilerini ama çelişkilerinden çok, rasyonalitesini ortaya koyar.

Bilginin adamıdır. ”

Dipnot:

[1] Söz konusu Sempozyum, 31 Mayıs - 4 Haziran 1992 tarihleri arasında İstanbul'da gerçekleşti.

[2] Konu olan söyleşiyi o dönem Şalom Gazetesi Yayın Koordinatörü olan Silvyo Ovadya ile birlikte gerçekleştirdik.

“Ailenizin
sağlık evi”

ÖZEL BEGÜM SAĞLIK KABİNİ

9 yıldır Begüm Sağlık Kabini'ni çalıştıran **Adem Arlı** evlere sağlık hizmeti götürmektedir. Standart Sağlık Kabinlerinin verdiği hizmetlerin dışında;

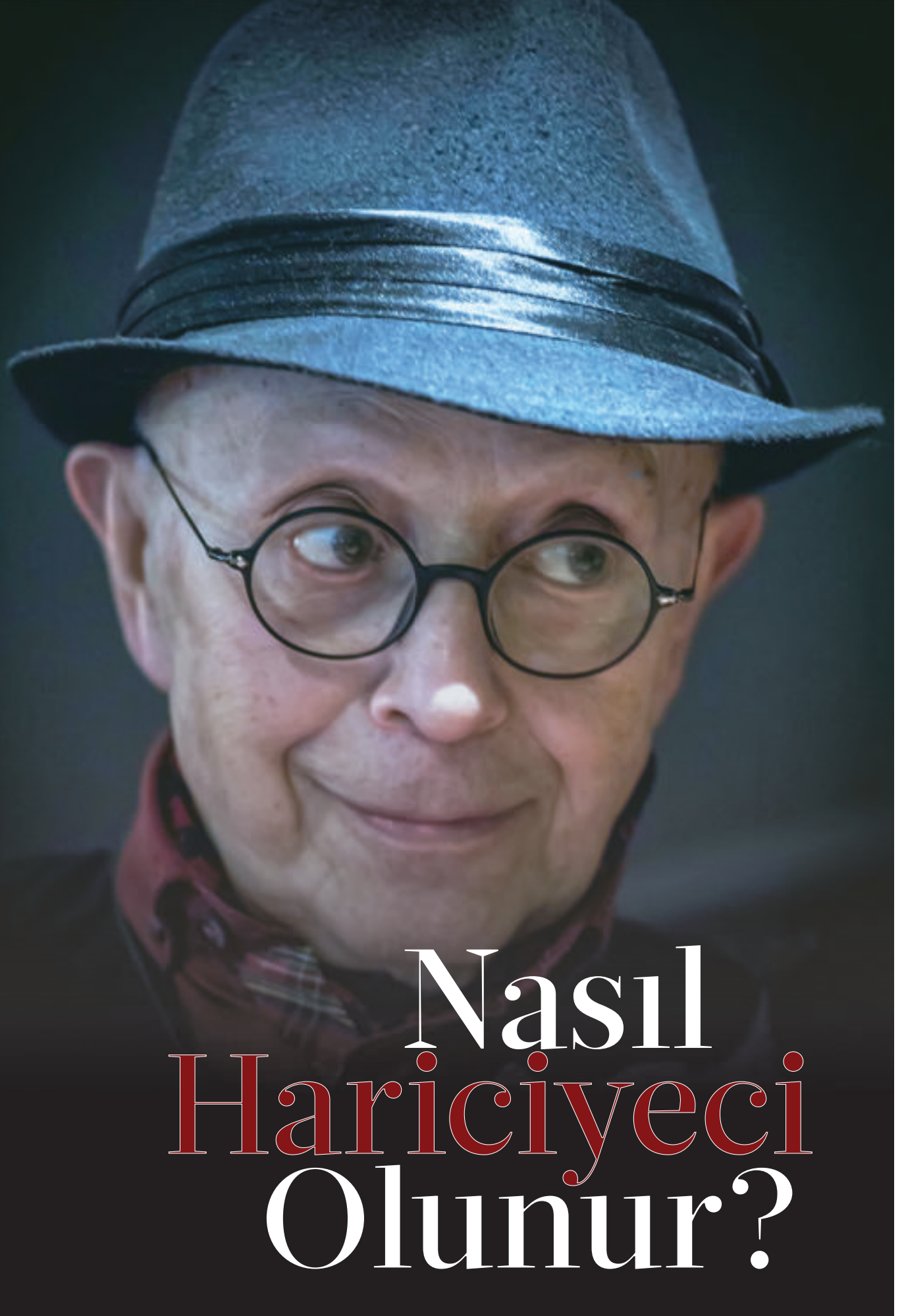
- EVDE SERUM TAKILIR
- ENJEKSİYON (İĞNE)
- PANSUMAN
- KÜÇÜK CERRAHİ MÜDAHALELER
- YANIK PANSUMANI
- TIRNAK ÇEKİMİ
- KULAK YIKAMA
- KULAK DELME
- SONDA TAKMA ÇIKARTMA
- GEBELİK TESTİ
- HER TÜRLÜ TAHLİL

24 SAAT
EVDE SAĞLIK
HİZMETİ
VERİLİR

BEGÜM SAĞLIK KABİNİ - ADEM ARLI

GÖKTÜRK MERKEZ MAH. BELEDİYE CAD. NO:3 D:1 GÖKTÜRK / İSTANBUL
GSM: 0544 334 25 80 **GSM: 0507 242 24 81** Fax: 0212 322 48 25

Nasıl Hariciyeci Olunur?

Fotoğraflar: Koray Türker

Yüzünü
gördüğümüzde
adını
söyleyebileceğimiz
elçilerimizin
sayısı bir elin
parmaklarını
geçmez
muhtemelen.
Onlardan biri de
CNN’de bir dönem
sağduyunun
ve ılımlı tavrın
vücut bulmuş hali
olarak izlediğimiz
Yalım Eralp’tir.
Bugünlerde dansla
ilgilenen Yalım
Eralp, “Perdeyi
Aralarken” kitabını
kaleme aldıktan
sonra masasına
“anekdotlarla
diplomasi” projesini
koymuş.
Deneyimli
hariciyeciye
hariciyenin temel
ilkelerini sorduk.

Olumlu anlamda “monşer” olabilmek nasıl bir sistem içi eğitim gerektirir?

Ben zaten hep olumlu düşünürüm. Fransızcadan geliyor, “dostum” anlamında... Monşer olmak biraz nüktedan, biraz zeki olmak, oldukça da bilgili olmak, usul-adap bilmek şeklinde tarif edilebilir. Tarifi varsa eğer.

Hariciyede bir eğitim vardır herhalde, usta-çırak gibi...

Var tabii. Maiyetinde çalıştığımız bü-yükelçilerle bir şeyler öğreniyorsunuz. Ben çok şanslıydım. Rahmetli Coşkun Kırca, rahmetli Orhan Eralp ve Allah uzun ömür versin İlter Türkmen; onlardan çok şey öğrendim. İkincisi, zaman ve tecrübe çok önemli... Üçüncüsü, bulunduğunuz ortamlar, yani teşkilatlar; Birleşmiş Milletler, NATO, Washington gibi, onların da getirdiği artılar var. Bütün bunları toplayınca bir şeyler oluyor zannediyorum.

İyi hariciyeci olmak ne kadar zaman alır?

Adamına göre de bulunduğunuz yere göre de değişir; çalıştığınız patronlar ve çalıştığınız sefaretler. Öyle yerler var ki, sizi köreltebilir.

Başarılarıyla veya potlarıyla efsane olmuş elçiler var mı?

Var. Çalışmadığım ama efsane olan Muharrem Nuri Birgi, Orhan Eralp, Coşkun Kırca ve İlter Türkmen.

Neleriyle efsane olmuşlar?

Bir, uluslararası örgütlerdeki düzeyleriyle; iki, analizleriyle; üç,

konuşma şekilleriyle. Mesela rahmetli Coşkun Kırca, Fransız Anayasa Mahkemesi’nin kararlarını takip eder ve bilirdi.

Potlar?

Potlar var tabii, ama vermek istemem. Potlar değil de bir durumun üstesinden gelememek gibi... Mesela aynı yere Coşkun Kırca’yi ve X’i oturtun, çok başka sonuçlar alırsınız.

Elçi, poker yüzünü içeriye mi dışarıya mi daha çok kullanır?

Daha çok dışarıya karşı. İçeriye zannetmiyorum, yüzde seksen dışarıdır.

İçeride tartışma olur mu?

Tabii, tartışma olur. Ben de tartıştım. Bir tür asiydim. Şöyledir; belirli bir talimat alırsınız, sizce yanlıştır. Yanlış olduğunu izah edersiniz. Bazen Bakan kabul eder, bazen etmez. Etmezse, onu mümkün mertebe ince bir şekilde karşı tarafa iletirsiniz. Örnek vereyim; rahmetli Turgut

YALIM ERALP

1939’da İstanbul’da doğdu. Siyasal Bilgiler’den sonra 1962’de Dışişleri Bakanlığı’nda çalışmaya başladı. New York’ta Birleşmiş Milletler’de, Yunanistan’da, Roma NATO Savunma Koleji’nde, Brüksel NATO Türk Delegasyonu’nda, Washington Türkiye Büyükelçiliği’nde görev aldı. 1983-87 yıllarında Dışişleri Sözcülüğü, 1987-91 arasında Hindistan’da Büyükelçilik yaptı. 1991-1996 arasında Başbakan Yılmaz ve Başbakan Çiller’in danışmanı iken Dışişlerinde NATO İşleri Genel Müdürlüğü’nü yürüttü. 1996-2000 yılları arasında Viyana’da Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı nezdinde Türkiye’yi temsil etti. 2000 yılında emekli oldu. CNN Türk’te yorumculuk; Milliyet, Habertürk, Tercüman’da köşe yazarlığı; TESEV’de danışmanlık yaptı. Halen diplomasi dersleri verdiği Kültür Üniversitesi’nde Global Eğilimler Düşünce Merkezi Danışma Kurulu’nda ve Türk-Yunan Dostluk Derneği Defne’nin eş başkanı olarak görev yapmaktadır.

Özal... Ben onu çok beğenirim; açık olması, hoş görülmesi dolayısıyla. Bir gün dedi ki: “Ben Ermeni soykırımını kabul etsem olur mu?” “Olmaz”, diye cevapladım. “Bir örnek vereyim size: Bir vergi kaçakçısına mahkeme kararı olmadan vergi kaçakçısı diyor musunuz? Diyemiyoruz. Soykırım konusunda da Uluslararası Adalet Divanı kararı olmadan nasıl dersiniz, birisi manevi tazminat davası açsa?” “Kim açacak”, dedi. “Turgut Bey, ben olmadı demiyorum, ben açıyorsa”, dedim. Kahkahalarla güldü. Başka bir başkana söylene, “Sen ne diyorsun!” çıkışıyla karşılaşabilirsiniz. Yani anlatabilmek önemli. Eskilerin bir lafı vardır: Zarf kadar mazruf da önemlidir. Bir hanımefendiye hediye alıyorsunuz. Kıymetli bir hediyeyi gazete kâğıdına sararsanız hediyein kıymeti sıfır olur. Ucuz bir şey alırsınız, ama öyle bir süslersiniz ki, o kıymetlenir. İşte, başkalarına bir şey ifade ederken bunu yapabilmek esas bence.

Soğukkanlı ve mantıklı bakış açısı, siyasi sorunları çözmeye yeterli mi? Karşısındaki ikna etmek için duygulara seslenen yöntemler de kullanılır mı?

Tabii kullanılır ama şunu söyleyeyim, daima bir empati yapmak lazım. Karşınızdaki ne düşünebilir, diye düşünmeniz gerekir. Bir şey anlatırken, bunu dikkate almaktan yarar var. Hukuka, mantığa dayanması lazım. Örneklerle desteklerseniz belki ikna edebilirsiniz.

Dış ilişkilerde demagoji yapmayı bilmek avantaj mıdır?

Yapan var ama demagojiler etki yaratmıyor. O an için belki tribünlere hitap ediyorsunuz ama ciddiye alınmaz.

Uzun vadede yarar getirmez yani...

Hatta, orta vadede bile getirmez. Bir de tabii güvenilir olmak lazım. Karşınızdaki adam sizi güvenilir bulmalı.

İnanmadığınız konuları savunmak zorunda kaldınız mı?

Kaldım. Ben Avrupa Güvenlik İşbirliği Teşkilatı'ndayken insan hakları

Yalım Eralp ve Nermin Ketenci

konuları çok öne çıkardı. İthamlarla karşılaştık. Size işkence konusunda bir itham yöneltildiğinde “Türkiye’de işkence yok” dersiniz gülerler. Ama “Evet, hükümet mani olmaya çalışıyor, elinden geleni yapıyor. Ne yazık ki, dünyanın hiçbir yerinde işkence yoktur diyemeyiz” cevabı, anlaşılır bir durum. Redderseniz yalan söylemiş olursunuz. Yanlış savunurken dahi adabınca savunmak lazım. Bazı şeyler var ki, bugün savunulamaz. Ben Allah’ın iyi kullarındanım. Babam ve eniştem hükümetlerle itilafa düşünceleriyle karşılaştılar. Bugün Trump’a

karşı Amerikan hariciyesinde çok istifa var. Bir makalede okumuştum: “Medeni cesaret fiziki cesaretten çok daha zordur.”

Güçten vazgeçememek mi yoksa karşısındaki zamanla ikna ederim düşüncesiyle mi makamlar bırakılmıyor sizce?

Birkaç sebebi olabilir. “Bunlar da gider, köprüleri yakmayayım,” diye düşünülebilir. İkinci düşünce, “Çocuğumu okula gönderiyorum, aileme bakacağım” gibi maddi kaygılar... Kahraman insanların sayısı azdır.

Görev yaptığınız ülkelerde yaşadığınız

İlginc anılardan bazıları bizimle paylaşır mısınız?

Hindistan'da Büyükelçilik yaparken zamanın başbakanı Mesut Yılmaz aniden 10 gün içinde Türkiye'ye gelmemi istedi. Usulen Sri Lanka'da, Nepal'de veda etmem gereken şahıslar var. Devlet başkanlarına mektup yazarak özür diledim 'gelemiyorum,' diye. Hindistan'daki veda yemekleri sonunda sabah kahvaltısına kadar indi. Hintliler anlayışla karşıldılar. Hatta kendilerine yakın gördükleri birinin Ankara'da önemli bir yere gelmesi onlarda memnuniyet yarattı.

Diğer bir anı; görev icabı Maldivlere senede bir gün gidiyorum. Birgün, erken yola çıkayım Goa'dan geçeyim, dedim. Sel oldu. Goa'dan güneye kadar taksikle gitmek zorunda kaldım. Hindistan'dan akredite olup Maldivlere gelecek büyükelçiler yola çıkamadı. Hepsi bana yetki verdi, temsilen. Hindistan'da çok önemli bir şey öğrendim: sivil itaatsizlik. Ne kadar güçlü bir şey... Hükümet elektrik fiyatlarını büyük ölçüde artırdı. Bir milyon insan Delhi'de sokağa oturunca Hint hükümeti geri adım attı. Gandhi'nin sivil itaatsizliği, silahtan daha güçlü... Oturanların üzerine tank mı süreceksiniz, adamın elinde hiçbir şey yok. Fakirliğe rağmen orada büyük hırsızlıklar olmuyor. Gelir dağılımına bakarsanız her gün soyulmanız lazım. Hariciyenin ilginç bir tarafı var. Beklenmedik olaylarla karşılaşabiliyorsunuz.

İnsan faktörü yüzünden mi?

İnsan faktörü olabilir, olaylar aniden değişebilir.

Tehlikeli durumlara düştünüz mü?

Özellikle Washington'da. 80'lerde ASALA terörü doruğa çıktığı sırada arabada baldırımızın altında dolu silahla giderdik. Resmî ruhsat veremelerine rağmen Amerikalılar silah taşımamızı istediler. Birgün, New York'tan Washington'a gelirken hız limitini aşmışım. Polis durdurdu. Torpido gözünü açtım, orada silah vardı. Polis hemen "Ellerinizi kaldırın",

KİTAPTAN ALINTILAR...

...New York'ta bir ara kendisine (İhsan Sabri Çağlayangil'e) Jean Paul Sartre, Pablo Neruda, Simon de Beauvoir gibi tanınmış ve Nobel almış insanların, neden Türkiye'ye girişlerini yasaklayan gizli Bakanlar Kurulu kararnamesini imzaladığını sordum. "Benim yerime kim imzalamış bakayım" dedi. Baktı; kendisi imzalamış. "Böyle şeyleri yazık ki, okumadan imzalıyoruz" dedi. Sartre 70'li yılların başında İstanbul'a geldiğinde kapıdan çevrildi...

...Kenan Evren Taj Mahal'de Yılmaz, eşi, beni ve eşimi özel yemeğe alıyordu. Hindistan hakkında sorular sordu. Bir ara "Hindistan'da darbe olur mu?" diye soru yöneltti. "Olmaz Efendim; Hintli generaller darbeden sonra ne olacağını düşünürler. Burada dinler ve cemaatler arasında denge vardır" demişim. Demişim diyorum, zira kelimeler öyle çıktı. Mesut Yılmaz kaşlarıyla "yapma" diyordu ama olan olmuştu...

...Seçim kampanyası için danışman olarak Jacques Seguela geldi; Mitterrand'ın kampanyasını da yürütmüş. ... Mitterrand'dan örnek vererek Mesut Bey'in (Yılmaz) seçimlerden önce bir kitap yazmasını önerdi. ... Ben bu işlerde tecrübesizdim ama akıselim denen bir şeyin varlığından da haberdardım. Posterler hazırlanmış: "Yapacak çok işimiz var" ... "Aman olmaz, o işimizi çişimize çevirirler" dememe imkân olmadan ... posterler çişimiz olmuştu bile...

dedi. Kaldırdık. "Taşmanız yasak" dedi, "Başka cephaneye var mı?" diye sordu. Onun üzerine bir telefon numarası verdim. Konuşup, alı al moru mor döndü. Fırçalamışlar. "Kimsin sen?" dedi. "Sefaretin müsteşarıyım. Özel izinle kullanıyorum" diye yanıtladım.

Kullanmayı biliyor muydunuz?

FBI ayda bir bizi atış poligonuna götürürdü.

Yemek diplomasi faaliyetlerinin en önemli ayağıymış, bu davetlerden bahsedebilir misiniz?

Davetleri çok abartılı yaparsanız hoş olmaz. Bazı Arap ülkelerinin büyükelçileri zenginliklerini, hünelerini göstermek için çok abartırlar, bıyık altından gülümsemelerle karşılanır.

Fransızlar da ünlü bu konuda...

Fransızlar mutfağıyla ünlü ama abartmıyorlar. Hediyeleri de öyle. Mesela bir Amerikalı kitap hediye eder. Bir Orta Doğu sefiri bir kasa viski gönderir. Hediyeler o ülkeyi tanıtan, gösteren şeyler olursa bir anlam ifade eder.

Yemeklerin yazısız kurallarından bahsedebilir misiniz?

Çok sıkı oturma kuralları vardır. Sefirler arasında, müsteşarlar arasında da kıdem meselesine dikkat etmek lazım. Ben sefirlerin yanlış yere oturduğunda yemeği terk ettiklerini gördüm. Sofranın başına ev sahibi oturur. Sağına davetliler arasındaki en kıdemli büyükelçinin eşi oturur. Karısı da o kıdemli büyükelçiye sağına alır. Protokol önemlidir, çünkü oturduğunuz yer, sizin Devleti temsil ettiğiniz yerdir.

Genel Kurmayda bir yemek vardı, Amerikan Savunma İşbirliğini yürütüyorum. Beni tercümanların arasına oturtmuşlar. Yemeği terk ettim. Bir daha gitmedim, açıkça da söyledim. "Yanlış yapıldı" dediler. "Bu yanlış askerlere yapılmaz, ama sivillere yapıldı" dedim. Herkes protokolü "monşer"likle bağdaştırır. Ama askerler arasında da, siviller arasında da protokol vardır. Protokol eskilerin tabiriyle muşeretir.

Karizma demişken

Karşınızdaki insanın belki de bir eksiğine ya da hayaline hitap ediyorsanız, zaten 'karizmatik' olmaya başlamışsınızdır. Yeter ki, insanları sevin ve onların daha iyi olması için çalışın. Siz buna gayret ettikçe kendiniz de öğrenecek ve dolayısıyla mutlu olacaksınız...

"Doktor bakışlarını diğer tarafa çevirdi. Az önce kararlı adımlarla içeri girmiş olan Strelnikov odanın ortasında duruyordu. Nasıl olur da o - doktor, onca sıradan insanla tanışmış olmasına rağmen bu kadar sıra dışı bir adamla şimdiye kadar tanışmamış olabilirdi? Nasıl olmuştu da hayat onları bir araya getirmemişti? Nasıl olmuştu da şimdiye kadar yolları kesişmemişti? Nasıl böyle anlaşıldığının açıklanması zor da olsa, Strelnikov'un son derece erk sahibi olduğu hemen belli oluyordu. Olmak istediğinin o kadar ötesindeydi ki, üstündeki her şeyle ve her haliyle örnek teşkil edebilirdi. Başının vücuduna oranı, yakışıklılığı, adımlarındaki kararlılık, uzun bacakları, belki de kirli olan ama ondan temiz görünen yüksek konçlu çizmeleri, aslında buruşuk olmasına rağmen üstünde ütülü görünen kurşuni üniforması hepsi bu bütünselliği tamamlıyor, bu izlenimi güçlendiriyordu. Tanrı vergisi bir üstünlüktü bu, doğal, yapmacılıktan uzak. Bu adam, yaşamın gerektirdiği her koşulda kendini eyer üstündeki kadar rahat hissedebilirdi. İlle de özgün olması gerekmeyen bir özelliği vardı."

Doktor Jivago, daha sonra yolları defalarca keşşeyecek olan Subay Strelnikov'u ilk gördüğünde, karizmasından böyle etkilendi. Pasternak, 1958 Edebiyat Nobel Ödülünü kazanmasında önemli rolü olan bu başyapıtında, nasıl da karizmanın o miknatis etkisini okuyucuya verebilmiş. Bir de Zweig'a bakalım; *'Bilinmeyen Bir Kadının Mektubu'* nda şöyle diyor: *"Daha hayatıma girmeden önce, çevrende sanki bir ışık halkası, zenginliğin, farklılığın ve sır perdesinin oluşturduğu bir alan vardı..."*

Tam da 20. yüzyıl büyük sosyoloğu Max Weber'in ifade ettiği gibi bir insanın karizmasından etkilendiğimizde, aslında onda 'doğüstü' ve 'insanüstü' bir güç olduğunu hissederiz ve bir 'miknatis' gibi o kişiye doğru çekiliriz.

Peki, bu karizmatik olan kişiler bizim için o kadar ulaşılmaz mı? Zaten her birimizin 'karizmatik' olduğunu temel alıp, bu soruya aynaya bakarak

cevap vermeliyiz. Hepimizin fabrika ayarlarında 'karizma' olsa da yeterince gözüküyor mu acaba? Hatta, tam *'bende de karizma varrrr'* diye sevinmişken etrafımızdaki (özellikle de bizim için önem taşıyan) bazı kişiler tarafından karizmatik bulunmadığımız ortaya çıkarsa ne olacak? Ya etrafımızdaki bazı insanlar değil karizmatik, bizi fazlasıyla düz buluyorlarsa, hatta daha da korkuncu, ya bizi 'anti-karizmatik/itici' buluyorlarsa!

Haliyle *'karizma'* sübjektif bir konu. Bütün dünyanın karizmatik kabul ettiği, rüştünü defalarca, yaptığı işlerle ispatlamış bir kimseyi karizmatik bulmaya da biliyoruz. Kendimizin de karizmatik olmama riskini göz önüne alarak kendimizi sürekli geliştirmemiz gerektiği ortaya çıkıyor. O zaman, bu ikna sanatında çok başarılı olup karşımızdaki insanları etkileyerek arzu ettiklerimize ulaşabiliriz.

Karizmatik Liderlik: 'Karizmanın Formülü' adlı sunumumu yapmamın yegâne sebebi bu! İçimizdeki var olan karizmayı daha da geliştirmek için, seyirciye/öğrenciye farkındalık artırıcı özellikleri, hikâyeler + deneyler + sanatın estetiğiyle vermeye gayret etmek ve bunu öyle bir şekilde yapmak ki, izleyen, sunum boyunca karizmanın kaynaklarını, stillerini ve tüyolarını tartışabilsin ve hatta uygulasin.

Ağustos 2017'den bu yana 28 adet Karizma Konferansı, Türkiye (İstanbul, Ankara, İzmir, Erzurum), İsviçre (Bern), Meksika'da (Chetumal) vererek toplamda 2.200 seyirciye ulaştım. Bu seyirciler üniversite hocalarından, üniversite öğrencilerinden, lise öğretmenlerinden, lise öğrencilerinden, finansçılardan, mühendislerden, diplomatlardan, devlet müfettişlerinden, sanatçılardan, işletmecilerden, girişimcilerden, doktorlardan, avukatlardan oluşmuş...

Bu arada unutmayalım ki, Karizmatik olan insanların tarihte ve günümüzde çok kötü örnekleri de var. Aralarında dev şirketleri hortumlayan CEO'lar, uygarlıkların yok olmasına sebep olan, devletleri savaşa sokan, insanların fakirlik seviyesini yaşanılmaz kılan devlet adamları gibi...

Bu durumda *'iyi niyetli karizmatikler'* ve *'kötü niyetli karizmatikler'* olarak insanları ikiye ayırsak ve biz iyi niyetlilere ağırlığımızı versek nasıl olur? Haliyle, amacımız iyi lider yetiştirmek olmalı!

Karizmatik olan kişiler yalnızca şirket veya devlet kurumlarında görev almıyorlar ya da yönetmiyorlar ki! Arkadaşlarımıza karşı da karizma yapıyoruz, eşimize karşı da çocuklarımıza da...

Karizmatik olabilmek için bir kedinin gözlerini dikme odağına sahip olmalıyız ve karşımızda-

Alper Almek

kine kendimizi tümünden vermeliyiz. O kadar ki, karşımızdaki ona gösterdiğimiz bu ilgiden adeta sarhoş olmalı. Yalnız bu o kadar zor ki, binlerce kişi üzerinde yaptığı bilimsel deneylerde Daniel Gilbert bize şunu öğretiyor: *İnsan evladı hayatının her evresinde, ister işte, ister evde, ister arkadaş toplantılarında her ne kadar o an akl oradaymış gibi davransa da aslında en az yüzde elli kendi dünyasında yaşar.* Yale Üniversitesi Psikologlarından Paul Bloom, Gilbert'in savına bir ekleme yapıyor: *Yalnızca kendi dünyamızda olmakla kalmıyoruz, durmadan da hayal kuruyoruz.* Sürekli 'yarın ne yapacağım, sonra ne yapacağım, şu anki işimde başarılı olacak mıyım, mutlu olacak mıyım, mutlu edecek miyim, istediklerime kavuşacak mıyım, beni beğenecekler mi, ben kimim' gibi felsefi ya da hedonist bir sürü sorular ve yorumlar geçer aklımızdan.

Yahya Kemal Beyatlı taşı gediğine koymuş: *"İnsan âlemde, hayal ettiği müddetçe yaşarmış."*

Karizma önce duruşla başlıyor. Zaten karizma dediğimiz olgu ilk olarak kendisini 'sözsüz davranışlarla gösterir' ve biz daha ilk saniyelerde zaten karşımızdakine gerekli puanı veririz. O kadar ki, yapılan araştırmalar gösteriyor ki, biz karşımızdaki insana ilk baktığımızda onun ekonomik statüsü, kültür statüsü, sosyal statüsü, kendisine güvenip güvenmediği, güvenilir olup

olmadığı, yaptığı işte (o anda profesyonel halini gözlemliyorsak) kompetan olup olmadığını hemen anlıyoruz/iyi bir fikir sahibi oluyoruz. İşte o anda kendimizi, henüz ağızımızdan hiçbir kelime çıkmamış iken ifade etmemiz gerekiyor. Bir başka deyişle, karşımızdaki kişiye iyi bir izlenim vermemiz, bir 'tutkumuzun' olmasından kaynaklanıyor. Ve, tutkunuz varsa boyunuz uzar dersem bana inanır mısınız?

"Boyu ortalamanın altında olmalıydı, ama yoğun tutku anlarında boyu bu ifadeyi yalanlayacak şekilde gerçekten uzuyordu" diyor Edgar Allan Poe, 'Randevu' adlı hikâyesinde. Ne kadar etkileyici değil mi, biz bir insanın tutkusunu hissettiğimiz an, onun konuşmasına bile gerek kalmadan etkisi altına girmeye başlıyoruz zaten. Napolyon'un çok kısa boylu olduğu söylenir, öyleyse kendisinden belki 30 santim uzun olan subay ve askerlere hiç kısa boylu gözükmüş müdür acaba? Onun etkisi altına giren insanlar belki onun kendilerinden bile uzun olduğunu hissetmişlerdir.

Kazuo Ishiguro'nun 'Günden Kalanlar' romanını okudunuz mu, çok tavsiye ederim. Orada bir Baş Uşak'ın patronunun arabasıyla İngiltere'nin güneyine inmesi ve arabasının bozulması yüzünden bir pansiyonun bile olmadığı ücra bir İngiliz köyünde kasabanın ileri gelenlerinden bir çiftin evinde bir gece konaklaması betimlenir. Kendisi bir malikânenin baş-uşağı olduğu

halde herkes onu 'Lord' zanneder ve sadece 'kasabamıza bir Lord geldi' heyecanını yaşamak için köyde ne kadar eli kalem tutan kişi varsa soluğu o ailenin evinde alır. Baş Uşak ise küçüklüğünden beri Lordlara hizmet etmeye o kadar alışmıştır ki, kendisi de bir Lordu aratmayacak ihtişama, zarafete ve görgüye sahip hale gelmiştir.

Maksim Gorki'nin 'Artamonovlar' romanında baba Artamanov oğullarına, şu an buldukları noktaya gelmelerini açıklarken (kuşaklar boyunca prensin hizmetlileri durumundayken azat edildikten sonra şimdi köydeki tek fabrikayı kurup belki de en zengin aile konumuna gelmişlerdir) zamanında prenlere hizmet edip onlar gibi olmayı öğrenmeye bağlamıştır. İnsan işte etrafındaki en iyi örnekleri izleyip kendini geliştirebilirse bu 'karizmatik duruşa' sahip olabilir.

Odağımızda fazlasıyla sorun varsa, karizmatik olmayı unutalım... Günümüz sosyal medyası, akıllı telefonlar, televizyon programları zaten dikkatimizi çelmek için yarışan mecralar olduklarından kendimizi her şeyden soyutlayıp karşımızdakine odaklanmak kolay olmasa gerek! Ancak, kendimize karşı da o kadar anlayışlı olmayalım, hele karşımızdaki insanı etkilemek de istiyorsak.

Hadi odaklandık diyelim, hatta bir fotoğraf makinesinin objektifi gibi 'zum'landık da karşımızdakine; işte o an bizden karşımızdakine güler yüz ve iyilik akmaya başlamalı. Burada bakışlar çok önemli. Yine 'Bilinmeyen Bir Kadının Mektubu'nu incelersek, en iyi açıklamayı bulabiliriz:

"Sen, bir sevecenlik gibi olan o yumuşak ve insanı sarıp sarmalayan bakışınla bana baktın - evet, başka türlü anlatamam, sevecenlikle gülümsedin."

Hatta bu sıcak gülümsemeyi o kadar arzulu yapabilirsiniz ki, o anda aklınızdan geçen sıkıntılar bile gözükmebilir:

"...gülümseyişiyile ışıl ışıl yanan yüz ifadesi yine de kusursuz güzelliğin ayrılmaz bir parçası olan o kaprisli melankoliyi gizliyordu" diyor Edgar Allen Poe, 'Randevu' isimli hikâyesinde...

Karşınızdaki kişiye konsantre olmuşken bir yandan da ona sevecenlik hissini bulaştırabilirseniz, hedefinize neredeyse ulaştınız demektir. Albert Mehrabian'ın yüzde yüzlük başarılı bir iletişimdeki en yüksek paya sahip olan kısmı, yani vücut dilini başarıyla vermişsiniz demektir.

Karizmatik kişi aynı zamanda bir rol modelidir. Kendi tutkusunu ifa-

de etmesini bilen kişi, bunu toplumun yararına kullanmakla yükümlü olmalıdır. Hangi mesleği yapıyorsanız yapın, hangi hobiyle ilgileniyorsanız ilgilenin, yeter ki tutkulu olun, heyecanlı olun. İçiniz içinize sığmasın. Tutkunuzu yaşayın ki, yaşatabilesiniz. İnsanlarla beraberken de tutkunuzu karşınızdakilere aktarmaya gayret edin. Garson da olabilirsiniz, muhasebeci de, ressam da, yelkenci de.

Tutkunuz karşınızdakine akmaya başladığında MIT Media Lab'deki bulguya ulaşmış olacağız. Siz karşınızdakini nasıl hissettirirseniz o da sizi o kadar karizmatik bulur. Eğer karşınızdaki insanın belki de bir eksikliğine ya da hayaline hitap ediyorsanız zaten karizmatik olmaya başlamışsınızdır. Yeter ki, insanları sevin ve onların daha iyi olması için çalışın. Siz buna gayret ettikçe siz de öğrenecek ve dolayısıyla mutlu olacaksınız...

Siz tutkunuzu karşınızdakine anlattıkça "Qui docet, discit." Öğrettikçe öğrenecek, topluma ve kendinize faydalı bir birey olacaksınız. Hayatın da amacı da bu olsa gerek...

Osmanlı sikkeleri üzerine yazdığı kitapları ile de tanınan, İSKİ eski genel müdürü **Atom Damalı**, mühendis olarak başladığı parlak kariyerinin ardından vakıf ve dernek faaliyetlerine yönelmiş. Cumhuriyetin ilk kadın öğretmenlerinden biri olan annesi erken yaşta vefat edince, onun anısına, babası **Ercüment Damalı** ile birlikte **Nilüfer Damalı Vakfı**'nı kurmuşlar. Merakı ve bilgi arayışı ayurvedaya varan **Atom Damalı**'ya yolculuğuna dair sorular sorduk.

Nermin Ketenci ve Atom Damalı

Sağlığa bütünsel bakış

Mühendislik, hocalık, tarih araştırmacılığı, hatta İSKİ Sporun kuruculuğunu yapmışsınız. Bu kadar çok alanda çalışmanız meraklı biri olmanız yüzünden mi?

Muhakkak ki, meraklı biriyim fakat ben insanların karar mekanizmalarının neye bağlı olduğunu çok sonra öğrendim. Bazı insanlar obje, bazıları insan, bazıları bilgi, kimisi de coğrafya merkezli oluyor. Ben bilgi merkezliyim. Belli bir konuyu araştırıp doyuma ulaştınca, yeni bir konuya geçme ihtiyacı hissetmişim. İş hayatında da ilgi alanlarında da karşıma yeni konulara girme fırsatı çıktı. Genç yaşta ODTÜ'de öğretim üyesi

oldum. Maalesef üniversiteler istenilenin yapılabileceği yerler değil, ODTÜ olmasına rağmen... Üniversitenin ardından serbest çalışmaya başladım. Bir dönem kamuda hizmet yaptım. Finans konusuna girdim, ondan sonra sosyal konular...

Sizi tarihe ve sikkelere yönelten ilgi nasıl başladı?

Sikke konusu çocukluğumdaki koleksiyon merakımla başladı. Her çocuk gibi o yıllarda matchbox, pul koleksiyonu yapardım, daha sonra para koleksiyonu yapmaya başladım. Türkiye tarihiyle bağlantılı olarak Osmanlı tarihini de bilmek gerekiyordu. Sikkelerin tarihle ilgili bir ilişkisi olduğunu fark ettim. Önce İslami sikkelere yöneldim. 150 devlet vardı, baş edemeyeceğimi anladım. Konuyu daraltıp Osmanlı sikkeleri üzerine yoğunlaştım. Yedi yıllık yoğun araştırma süresinde, dünyada Osmanlı parası bulunan görmediğim müze kalmadı. Mutfağına giremediğim tek müze Arkeoloji Müzesi. Oraya kimse giremez. Teşhirdeki sikkeleri görmek için dahi 2-3 ay önceden müracaat ediyorsunuz. Örneğin British Museum'a müracaat ettiğiniz zaman karşılıyorlar; bir asistan, bilgisayar veriyorlar. Direkt kasalarına giriyorsunuz. Her türlü parayı yanınıza getiriyorlar. Araştırmanızı yapıp, teşekkür edip çıkıyorsunuz. Anlayışta inanılmaz bir fark var. Dolayısıyla yoğun bir araştırma yapabildik. Osmanlı sikkelerinin bütün dünyada kabul edilen referans kitabı olarak dokuz ciltlik kitap ortaya çıktı.

Tarihten bir ders aldığınız bizimle paylaşır mısınız?

Tarihten alınacak çok dersler var. Eğer iyi analizciyseniz, yapılmış sistemik uygulamanın aynısının tekerker ettiğini görebiliyorsunuz. İslam dünyasıyla Hıristiyan dünyası bir türlü barışamadı. Bu mücadele hâlâ devam ediyor. Girit olaylarında uygulanan sistemin, tarihi süreçlerin aynısının Kıbrıs olayında da uygulandığını gördüm. Girit ve Kıbrıs'ı mukayese eden kitabımda bunu anlatmaya çalışıyorum. Yedi adımdan sonra Girit, Osmanlılar tarafından kaybedilmiş. Kıbrıs'ta da yedi adımın yedinci sürecine geldiğimizi gördüm. Tarihi iyi biliyorsanız günlük olaylarda da paralellikler çıkarabiliyorsunuz. Mesela bugün Türkiye'nin ekonomik yapısıyla 1950-60'ların ekonomik yapısı arasında benzerlik var. Detayları bilmenin analize faydası çok. Gençlerin gerçek tarihi bilmesi lazım.

İş hayatınız çok mu zorlu geçti? Neden mühendislikten sağlıklı yaşam konusuna geçiş yaptınız?

Herhalde çocukluktaki birtakım tecrübelerden dolayı başarı odaklı bir insanım. Başarıya odaklanınca zor şeyleri iyi bir şekilde yapmak

AYURVEDA NEDİR?

Yaşam (ayur) ve bilgi (veda), yani 'yaşam bilgisi' anlamına gelen ayurveda, insanı beden ve zihinle bir bütün olarak görür; onun tüm unsurlarını bir arada uyumlu ve dengede tutmaya çalışır. Ayurvedanın amacı; hayatı uzatmak, mükemmel sağlığı yaratmak ve hastalıkları, bozuklukları, vücuttan uzaklaştırmaktır.

Ayurvedaya göre evrendeki her şey beş elementten oluşur: boşluk, hava, ateş, su ve toprak. Bu elementlerin oluşması varoluş felsefesiyle açıklanır. Her türlü varoluş için bir "boşluk" gerekir. Boşluk, potansiyeli temsil eder. "Hava" ise evrende boşluktaki hareketlerin sonunda ortaya çıkan elementtir. Havanın hareketiyle oluşan sürtünmelerin yarattığı ısı "ateş" elementini ortaya çıkarırken, ateşin erittiği elementler "su"yu oluşturur. Suyun katlaşıp molekülleri oluşturmasından da "toprak" elementi ortaya çıkmıştır.

İnsan da evrendeki tüm canlı, cansız varlıklar gibi, boşluk, hava, ateş, su ve toprak elementlerinden oluşmuştur.

istiyorsunuz. ODTÜ mühendislik, o dönemin zor bölümlerindendi. İşi ciddiye alınca başarılı olmak için kendinizden fedakârlık yapmanız gerekiyor. Çalışırken, ilk 20 yıl öğle yemeğini dışarda yiyemedim. Normal nedenlerle olamayacak, tamamen stresin yarattığı hastalıklarla karşılaştım. Türkiye’de ve yurtdışında doktorların çözemediği bazı rahatsızlıklarım oldu. Sağlık konusıyla ilgilenince, nedenleri çok iyi görebildim. Araştırmaya başladım. Ayurvedaya girişim bu şekilde oldu. Aşil tendonumdaki basit bir rahatsızlığı ne Türkiye’de ne Amerika’da çözebildiler. Alternatif tıpla çözdürmek istedim. Uzun yıllardır yoga yaptığım için ayurvedayı duymuştum. Hindistan’daki bir ayurveda kliniğinde, 10 günde aşil tendonumdaki problemi yok ettiler. Bu bana güven verdi. Batı tıbbının çözemediği bir şeyi Hint tıbbı çözmüştü. Daha iyi bir eğitim almak üzere Kaliforniya’da Chopra Center’da 18 aylık kursa devam ettim. İş tecrübelerimden dolayı, biraz yaş da ilerlediği için sağlığa önem vermek gerektiğini anladım. **Parlak bir eğitim hayatınız varmış. Bu yeni alanda, donanımınızın ne gibi faydaları oldu?**

Çok faydası oldu. Mühendislik çok önemli bir düşünce ve mantık sistemi öğretiyor. O yüzden Uluslararası İlişkiler mi yapalım, Finans mı yapalım diyen gençlere tavsiyem, ilk başta Mühendislik eğitimi yapmaları; teknik-mantık sisteminiz iyice otursun, ondan sonra sosyal konulara geçersiniz, önerisini yapıyorum. Mühendislik düşünme tarzı çok önemli, Tıp da zaten aynı

düşünce modeline dayalı. Bütünü yönetebilmek için onun alt birimlerini bilebilmek lazım. Bütünü başka türlü yönetemiyorsunuz. Mühendislik eğitiminin bunu verdiğini, yeni tekniklerde faydası olduğunu düşünüyorum.

Ayurveda bu zor dünyada var olabilmeyi başarmamızı ne ölçüde sağlar?

Ayurveda denge üzerine kurulmuş, dengesizlikleri yok ediyor. İnsanın vücudundaki, ruhsal yapısındaki dengesizlikleri düzeltmeye çalışan bir bilim. Binlerce yıllık tecrübeyle oluşturulmuş. Ayurvedada iddia edilen bazı şeylerin ispatı yok; ama bugün ölçme teknikleri gelişince, beş altı bin sene önceki bazı iddiaların işe yaradığını, Batı tıbbi ispat etmeye başladı. Functional MRI diye bir şey vardır. Beynin MR’ını çekip hastanın belli şeyler yaşamasını beklersiniz ve beyindeki değişimi görebilirsiniz. Bu sayede Batı tıbbi, meditasyonun, beyinde stresin yarattığı değişikliklerin tamamen tersini yarattığını anladı. Onun için Amerika’da bugün ciddi şekilde hastalara meditasyon yaptırma, sakinleştirme, stresten uzaklaştırma terapileri yapılıyor.

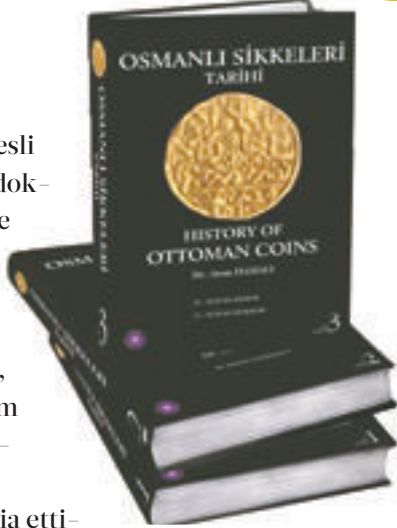
Tek çözüm o mudur dersenez, ben de değildir. Sadece ayurvedayla sağlık olacağına ben inanmıyorum. Kolunuz kırılınca ayurvedayla ne yapabilirsiniz? Muhakkak tıbbın kullanılması lazım. Ama ilaçlar konusunda ayurveda haklı. Mesela Batı tıbbının şeker hastalığı için verdiği şey ilaç. Amerika’da ilk checkup’larım gittiğim zaman, otuz yaşında bana hayatın boyunca statin kullanman lazım, dediler.

NİLÜFER DAMALI VAKFI

Cumhuriyet kuşağının ilk öğretmenlerinden olan Nilüfer Damalı, 1910 yılında Osmanlı topraklarında, Selanik yakınlarında bulunan Mitroviçe’de doğdu. Balkan savaşı sırasında ailesi ile birlikte Anadolu’ya dönüp Sivas’a yerleştiler. 1928 yılında Sivas’ta Kız Muallim Mektebini bitirdi. Cumhuriyetin ilk dönemlerinde dokuz yıl öğrenciler yetiştirdi. 1938 yılında Ercüment Damalı ile Sivas’ta evlendikten sonra, öğretmenlikten ayrılarak yaşamını yuvasına ve Dalga, Alev, Volkan, Tipi ve Atom adlarındaki beş çocuğuna adadı.

Vakfın amacı Nilüfer Damalı’nın yol göstericiliğini, idealleri ve inançları doğrultusunda sürekli kılmak ve paylaşmaktır.

İşte bu amaçlar ve duygular ışığında Aralık 1996 yılında kurulan NİLÜFER DAMALI VAKFI, ülkemizde eğitim, çevre ve kültürel alanda yaşanan sorunların çözümüne kendi imkanları dahilinde yardımcı olmak arzusundadır. Genç insanların eğitimine katkıda bulunmak, çevre koruma ve güzelleştirme bilincinin yerleşmesini sağlamak, kültürel ve sanatsal değerlerimizin tanıtımını gerçekleştirmek ve bu değerleri günlük hayatımızın parçaları haline getirmek yolunda sizleri bu vakif etrafında birleşmeye davet ediyor.

Ne yediğimi, nasıl stresli bir hayat yaşadığımı doktor sormadı. Kırk sene boyunca aynı ilacı kullanan bir insanı düşünebiliyor musunuz? Kullansaydım, büyük ihtimal sağlığım ciddi şekilde etkilenecekti.

Hâlâ ayurvedanın iddia ettiği ama ölçümlemenin mümkün olmadığı bazı konular var. Mesela vücuttaki enerji kanallarını mikroskopla baktığınızda göremiyorsunuz. Ama mikroskopla baktığınızda, hücreler arası bilgi transferini de göremiyorsunuz. Yine de bugün hücreler arasında enformasyon akışı olduğunu herkes kabul ediyor. Ayurveda bunları iddia ediyor, ispat edemiyor ama iddia ettiği şeylerin bir kısmı bugün kabul edilmiş. Hücreler arasında transfer edilen enerji ölçülebildiği takdirde, tıbbın pek çok hastalığı çözebileceğine inanıyorum.

Ayurveda, ihtiyacımız olan beslenmeyi bize öğretmeye çalışıyor. İhtiyacın olan egzersizleri yapman lazım, sizin yapacağınız egzersizle benim yapmam gereken farklıdır. Yoga tiplerinde bile fark vardır. Batı tıbbının bu tür şeylere zamanı yok. Amerika'daki sistemde hasta gelir, doktorun yedi dakikası vardır.

Mümkün olduğu kadar çok tetkikle durumu görüp, adamın hayatını bilmeden hastalığının semptomunu yok etmeye çalışır. Ayurveda ise, semptomun oluşmasını engeller. Tamamen koruyucudur. Altı bin sene önce Hindistan'da, bin sene

sonra Çin'de bu tıp çalışması başlıyor, bazı farklar var ama prensipler aynı. Bitkilerden ve baharatlardan benzer şekilde faydalanılıyor.

Batı tıbbı gelişim içinde, belli bir noktada buluşacaklar. Batı, enerji kanallarına inanmasa da akupunkturu kabul etti. Eski dönemlerdeki Hint doktorları ile Batı doktorları arasında temel fark şu; Hintli doktor belli bir grup insanın sağlığından sorumlu; ailede hasta olan yoksa para alıyor, hasta varsa parayı hak etmemiş oluyor. Biri hastalıktan, diğeri sağlıktan para kazanıyor. Batı tıbbına gidiyorsunuz, kendimi iyi hissetmiyorum diyorsunuz, ateşini ölçüyor, tansiyonunuza bakıyor, sorun göremiyorsa bir şeyin yok, diyor. Anlamı şu: Sen hastalık yolundasın, hastalanınca gel. Milyar dolarların, ilaç lobilerinin olduğu yerde ciddi bir sağlık çalışması olacağına inanmıyorum. Sağlık sektörüne ihtiyaç var, ama denetlenmesi lazım.

Çalışma yaptığınız insanlarda nasıl bir değişim gözlemliyorsunuz?

Genellikle bireysel eğitim yapıyorum. Bir ya da yakın iki kişiye aynı

anda eğitim veriyorum. Ciddi hastalık benim alanım değil. Terapi yapmıyorum, yaptığım: ayurveda konusunu onlara öğretmek ve ihtiyaç duydukları ayurvedik yaşam tarzını onların yaşamına bir şekilde sokabilmek. Maalesef ayurvedik terapiler hem Türkiye’de Sağlık Bakanlığı tarafından kabul edilmiyor, hem de zaten o terapileri yapabilecek mekanizmalar yok. Onun için bu terapiye ihtiyacı olabilecek insanlara Almanya ya da Hindistan’daki ayurvedik merkezlere başvurularını söylüyorum.

Benim verdiğim ayurvedik yaşam tarzı şunları kapsıyor: beslenme, baharatların sağlıklı kullanımı, eg-

zersizler, yoga, nefes egzersizleri, meditasyon egzersizleri, zihinsen özgürlük, duyguların yarattığı toksinlerden kurtulma teknikleri. O da, beslenme kadar önemli bir toksin kaynağı. Günlük, mevsimsel rutinlerle ilgili daha sağlıklı bir yaşama gitmelerini sağlamaya çalışıyorum. Haftada bir, ayda bir görüşmelerle bunu destekliyorum. Belli sürelerde yapılan tekrarlar fayda sağlıyor. Yogaya gitmesinde fayda varsa, beraber yoga salonuna gidiyoruz. Önemli olan o uygulamayı yaşam tarzında benimseyebilmesi.

Tamer Dövcü’nün geliştirdiği ‘optimum denge modeli’ inanılmaz başarılı. Tamer Bey bu eğitimi geçen

ay Los Angeles’ta verdi. Türkiye’de hemen hemen her hafta sonu eğitimleri var. Hedefi, insanın dengeli, sağlıklı bir zihin haritası olması. Bu eğitimi alamayacak insanlar için bir vakıf kurduk: Optimum Denge Modeli Vakfı. Bu vakıf kanalıyla Anadolu’nun değişik şehirlerinde bu eğitimi topluma vermeye çalışıyoruz. Ayurvedayla ortak tarafları var. Bu ara, çalışmalarım iki konu üzerinde: ayurveda ve optimum denge modeli.

Ayurvedayı sağlıklı ilgili diğer disiplinlerden farklı kılan nedir?

Bütünsel bir tıp yöntemi olması. Geleneksel Çin tıbbında da aynı şey vardır. Şimdi Amerika’da başlayan functional medicine’de de ayurveda benzeri bir yaklaşım var. Beden, zihin ve ruhun herhangi birindeki dengesizlik, diğerlerinde de hastalık yaratabiliyor. Üçünün uyum ve dengesini gözetmek ayurvedanın en temel farkı; zihin, beden ve ruhu bir bütün olarak görüp, sağlığı bu üçünde ortak aramak. Batı tıbbında olmayan da bu zaten. Birçok ilacın prospektüsünü okuduğunuz zaman içmemeniz gerektiğini anlıyorsunuz. O hastalığı iyileştirelim, belki yan tesiri etki etmez, diye düşünüyor. O yan tesir de birike birike bir süre sonra etki ediyor.

Ayurveda kendinize yapabileceğiniz çok lüks bir davranış. Kendinize, sağlığınıza önem vermek, sağlığınız hakkında bilgi edinmek... Sağlık bizim kendi sorunumuz. Aç karnına kola içtiğiniz zaman kim karışır? Onun vereceği zararı öğrenmemeniz sizin probleminiz, SGK sizi uyarır. Ayurveda tam da bunu diyor.

6 Lezzet Diyeti diye ayurvedik beslenme tarzını anlatan bir kitabım var. Atkins’ten South Beach’e yüze yakın diyetten hiçbirinin evrensel kabul görmemesi başarısızlıklarına bağlanamaz. Çünkü farklı yapılarımız var. Biri size iyi gelir, diğeri bana... Ayurveda bu farklı yapıları göz önünde tutuyor.

Deniz ürünleri denince akla gelen ilk adres olan, dillere destan menüsüyle boğazın eğlenceli mekanı Kiss the Frog'un artık yepyeni bir komşusu var.

Kiss The Frog: Yahya Kemal Cd.No:4
Rumeli Hisarı İSTANBUL
Tel: (0212) 287 73 20
0541 289 36 40

Türk mutfağının seçme lezzetlerinden oluşan menüsüyle Köprüaltı Lokantası; eğlenceli müzikleri, eşsiz manzarası ve özgün dekorasyonu ile yeni nesil lokanta konseptine iddialı bir bakış açısı getiriyor.

.....
Köprüaltı Lokantası: Yahya Kemal
Caddesi No:4 / Rumeli Hisarı
Sarıyer, İSTANBUL
Tel: (0212) 287 73 23

Babalar & Çocukları

Babalar gününün ilk kutlandığı sene 1910’lu yıllara dayanıyor. Başta Amerika olmak üzere Avrupa ve ülkemizde de Haziran ayının üçüncü pazarı kutlanan Babalar Günü, çeşitli sürprizler anlamlı dokunuşlarla farklı hale geliyor. Yahudi tarihine bakıldığında zaman “Baba” sıfatı altında birçok cesaret, kahramanlık ve zafer hikâyeleri ile karşılıyor. Bunlar aslında hayatın içinde günlük akışta verilen mücadele, heyecan, başarının yansımalarını bize anımsatır. Baba olmak, bir erkeğin yaşamı boyunca geçirebileceği en büyük değişim ve olgunlaşma sürecidir. Her anının

“çok özel” olduğunun farkına varmak, gurur ve mutluluğu yaşamının en kesin anahtarıdır. Hayatlarımıza dokunan, bizlere yaşamı deneyimleyerek öğrenmemize alan açan, yürüdüğümüz yolda ve belirlediğimiz hedeflere ulaşmada ışık tutan başta kendi BABAmın ve daha sonra tüm babaların Babalar Günü kutlu olsun. Bu yazımda yaşları 6 ile 12 arasındaki çocuklara yer vermek istedim. Masum duyguları, oyun dünyaları, erin halleri, biraz sahiplenici biraz da bağımsız yönlerini keşfettik. Kendileri de verdikleri cevaplara güldüler. İlk röportajım oğlum Eytan ile...

“ Babalığı ilk tattığım an oğlumuzun doğduğu gün oldu. Doğumda onu bir anda kucağıma alınca her şey bambaşka bir anlam kazandı. Her gün eve koşarak gitmek, Eytan’ın bana sarılması onunla sohbet etmek, oyun oynamak tarifsiz bir duygu. Tüm babaların Babalar Günü kutlu olsun. SAMİ BARAKAS ”

BABANLA EN EĞLENDİĞİN ANLAR HANGİLERİDİR?

Eytan: Babamla en çok oyun oynadığımız ve yeni şeyleri keşfettiğimiz zaman eğleniyorum. Ayrıca sinema seanslarımız var. Popcorn ile birlikte.

BABANLA EN ÖZEL GÜNÜN HANGİSİDİR? NEDEN?

Eytan: Benim için onunla olduğum her gün özel ama en çok birlikte yemeğe çıktığımız anlar ve özel restoranlar var (çok gülüyor), onların zevki bambaşka.

BABAN EN ÇOK NEYE KIZAR?

Eytan: Bilmem ama sanırım en çok yanlış bir şey yaptığımında...

PEKİ, KIZGINLIĞI NASIL GEÇER?

Eytan: Özür dileyince ve ona sarıldığım zaman hemen kızgınlığı geçiyor.

Eytan Barakas
SAMİ BARAKAS

BABANLA YAPMADIĞIN AMA YAPMAYI HAYAL ETTİĞİN NE OLABİLİR? NEDEN?

Eytan: Baba oğul baş başa tatile gitmek.

BABANIN EN ÇOK NEYİNE (NE YAPTIĞINDA YA DA YAPAMADIĞINDA) GÜLÜYORSUN?

Eytan: Ultra Aslan olan babamın Galatasaray maçlarında yüksek sesle bağırmasına ve yaptığı hareketlere çok gülüyorum, hatta birlikte gülüyoruz Anne!!

SAMİ, EYTAN İLE MAÇTASIN VE REKABET DERİN NE HİSSEDİYORSUN?

Sami: Çok çalışkan ve doğru hamlelerle hak eden kazansın. Sırayla kazanacağımız ortamı hazırlamayı tercih ederim.

Mey ElhadeF - Aksel ElhadeF RALF ELHADEF

Bence bir insanın hayatındaki en büyük değişim baba olunca yaşıyor. İnsan kendisini düşünmek yerine bir başka varlığa kendini adıyor. Çocuklarının doğumlarından itibaren aile olmanın verdiği gurur - huzur ve mutluluk hayatımın çok daha anlamlı olmasını sağladı. Tüm babaların ve etrafındakilere baba gibi kol kanat geren büyüklerimizin Babalar Günü'nü kutlarım.

RALF ELHADEF

EN EĞLENDİĞİN ANLAR?

Aksel: Babamla futbol oynarken ve ebelemece oynarken eğleniyorum.

Mey: Popcorn yiyip uno oynadığımız zaman eğleniyorum.

BABANLA EN ÖZEL GÜNÜN HANGİSİDİR? NEDEN?

Mey: Her gün özel aslında... Onunla en özel gün Çeşme'de benim gibi amuda kalkmaya çalışması.

Aksel: Benim için de her gün özel...

BABAN EN ÇOK NEYE KIZAR?

Mey: Kardeşimle kavga etmemize kızıyor.

Aksel: Babam en çok gece yatmayınca kızar.

PEKİ, KIZGINLIĞI NASIL GEÇER?

Mey: Kavga etmeyince kızgınlığı geçiyor.

Aksel: Özür dileyince kızgınlığı geçiyor.

BABANLA YAPMADIĞIN AMA YAPMAYI HAYAL ETTİĞİN NE OLABİLİR? NEDEN?

Mey: Babamla yunuslarla yüzmek istiyorum çünkü merak ediyorum.

Aksel: Gerçek futbol sahasında onunla maç yapmak istiyorum çünkü futbolu çok seviyorum.

BABANIN EN ÇOK NEYİNE (NE YAPTIĞINDA YA DA YAPMADIĞINDA) GÜLÜYORSUN?

Mey: Benim yaptığım jimnastik hareketlerini yapmadığı zaman gülüyorum.

Aksel: Babamın komik hikâyeler anlatmasına gülüyorum.

KIZ BABALARINA SORU: SANA MAKYAJ YAPSA NE DERSİN?

Ralf: Az sür, kolay çıksın, derim.

OĞLAN BABALARINA SORU: MAÇTASIN VE REKABET DERİN, NE HİSSEDİYORSUN?

Ralf: İyi olan kazansın der; dönüşümlü kazanma platformu yaratırım.

Leo Levent VEDAT LEVENT

Tanrı'nın bana çocuklarımla beraber bahşettiği her gün en mutlu günüm. O yüzden her gün Babalar Günü'nü tecrübe ediyorum.

VEDAT LEVENT

SEVGİLİ LEO, SANA BABAN İLE İLGİLİ BİR KAÇ SORU SORMAK İSTİYORUM. EN ÇOK EĞLENDİĞİN ANLAR?

Leo: Babamla beraber işten geldiği zamanki oyun zamanımız.

BABANLA EN ÖZEL GÜNÜN HANGİSİDİR? NEDEN?

Leo: Her gün. Çünkü kardeşimle babamın işten gelmesini bekliyoruz ki kuduralım diye.

BABAN EN ÇOK NEYE KIZAR?

Leo: Kardeşim Amir'e vurduğum zaman çok kızar.

PEKİ, KIZGINLIĞI NASIL GEÇER?

Leo: Öperim, sarılırım, özür dilerim geçer.

BABANLA YAPMADIĞIN AMA YAPMAYI HAYAL ETTİĞİN NE OLABİLİR?

Leo: Bu sene bisiklete binmeyi tam olarak öğrenince onunla beraber büyük tur yapmayı hayal ediyorum. Bir de Legoland'e gitmek istiyorum. Danimarka'ya. LEGO yapmayı çok seviyoruz beraber, orada çok büyük legolar var.

PEKİ, MAÇTASIN NE HİSSEDİYORSUN?

Leo: Çok heyecanlanırım, babamla bağırırız. Kazanmak lazım.

BABANIN EN ÇOK NEYİNE GÜLÜYORSUN?

Leo: At olduğu zaman çok gülüyoruz. Amir ve ben üstüne biniyoruz. Bir de evin içinde arabalara binip yarış yaptığımız zaman çok gülüyoruz. Babam hep kaza yapıyor, çok gülüyoruz. Bir de evin içinde saklambaç oynadığımız zaman çok gülüyoruz. Amir'le nereye saklansa buluruz onu. Hiç kaçamıyor bizden.

Liel Kastoryano - Nomi Kastoryano
**SELİM
KASTORYANO**

Kızlarımın yatmadan önce beni çağırıp kendilerini öpmemi istemeleri, eve geldiğimde beni karşılamaları, bütün bunlar, baba olmamın güzellikleri...
SELİM KASTORYANO

EN ÇOK EĞLENDİĞİN ANLAR?

Kucağına alıp beni çevirdiği zaman.

SENİN İÇİN BABANLA EN ÖZEL GÜN HANGİSİDİR?

Cevap yok...

BABAN EN ÇOK NEYE KIZAR?

Matematik ödevinde yanlış yaptığımda...

PEKİ, KIZGINLIĞI NASIL GEÇER?

Cevabı düzelterek.

BABANLA YAPMADIĞIN AMA YAPMAYI HAYAL ETTİĞİN NE OLABİLİR?

Yoga yapmak.

BABANIN EN ÇOK NEYİNE GÜLÜYORSUN?

Dengesini bulmaya çalışırken ne kadar komik olduğunu gördüğümde.

SELİM, KIZIN SANA MAKYAJ YAPSA NE DERSİN?

Selim: Annene makyaj yap derim.

EN ÇOK NEYİNE GÜLÜYORSUN?

Şaka yaptığında ya da bacak açıp dengesini bulamadığında gülerim.

Yael Bilmen
CEKİ BİLMEN

Babalık çok değişik bir duygu. Kızlarımı ilk kucağıma aldığımdan itibaren onları hep kendimden bir parça gibi hissediyorum. Onların mutluluğu benim mutluluğum, aynı şekilde üzüntüleri benim üzüntüm oluyor. En ufak acılarımı kendi içimde hissediyorum. Onlarla güzel vakit geçirmenin, hayatımdaki en önemli şey olacağına, onlar olmadan önce tahmin bile edemezdim. (Bence birçok ebeveyn içinde aynı söz konusudur.) İyi ki, varlar ve iyi ki, bana bu güzel babalık duygusunu tattırıyorlar. Başta kendi babam ve dedem olmak üzere tüm babaların Babalar Günü'nü kutlarım.

CEKİ BİLMEN

SEVGİLİ YAEL, SANA BABAN İLE İLGİLİ BİR KAÇ SORUM VAR. BABANLA EN EĞLENDİĞİN ANLAR?

Yael: Onunla LEGO yaparken çok eğlenirim, çünkü onunla yeni bir şeyler yapmaktan çok keyif alırım.

SENİN İÇİN BABANLA EN ÖZEL GÜN HANGİSİDİR?

Yael: Benim için onunla en özel gün BABA- KIZ günlerimizdir, çünkü onunla beraber çok güzel ve eğlenceli vakit geçiririz.

BABAN EN ÇOK NEYE KIZAR?

Yael: Babam en çok camın önündeki masada ayakta durmama kızar.

PEKİ, KIZGINLIĞI NASIL GEÇER?

Yael: Ondan özür dileyip, yaptığım yanlışları tekrar etmediğim zaman.

BABANLA YAPMADIĞIN AMA YAPMAYI HAYAL ETTİĞİN NE OLABİLİR? NEDEN?

Yael: Babamla sinemaya gitmeyi çok isterim. Onunla beraber patlamış mısır yiyip film izlemek çok eğlenceli olur.

YAEL EN ÇOK NE YAPTIĞINDA YA DA YAPMADIĞINDA GÜLÜYORSUN?

Ceki: Yael'in en çok beraber resim ve boyama yaparken dilini çıkarmasına gülümserim, Yael o an çok tatlı ve keyifli görünüyor.

CEKİ, KIZIN SANA MAKYAJ YAPSA NE DERSİN?

Ceki: Makyaj pek hoşlandığım bir şey değil, istediğin olduysa şimdi silebilir miyim? :)

Letisya Baruh - Larissa Baruh İRVİNG BARUH

Bana göre dünyanın en güzel şeyi kız babası olmak. Çünkü başka türlü, hayat boyu bu kadar sevgi ve ilgi görmene imkân yok. Bir kız çocuğunun babasına gösterdiği sevgi ve ilgiyi bir kız babası olmadan hissetmenin mümkün olacağını zannetmiyorum.

İRVİNG BARUH

İRVİNG: LETİSYA BENİMLE EN EĞLENDİĞİN ZAMANLAR NE ZAMAN?

Letisya: En çok ben bir şeyler yazdığımda, sen komik komik okuduğunda eğleniyorum. Bir de bana akşamları yıldız ve komik ay dede ile hikâyelerini anlattığımda.

LETİSYA BENİMLE GEÇİRDİĞİN EN ÖZEL, GÜZEL GÜN HANGİSİYDİ?

Letisya: Benim için en özel gün doğum günümdü.

BENİMLE BERABER GEÇİRDİĞİN GÜN OLARAK EN ÇOK AKLINDA KALAN DOĞUM GÜNÜ MÜ? NEDEN?

Letisya: Çünkü doğum gününü kutlamıştın.

BEN NE ZAMAN SANA KIZIYORUM?

Letisya: (Gülerek) Yemek yemeyeceğim deyince kıziyorsun.

PEKİ SANA KIZMAM NASIL GEÇİYOR?

Letisya: (Daha çok gülerek) Yersem kızgınlığım geçiyor.

LETİSYA BENİMLE NE YAPMAYI HAYAL EDERDİN. BERABER NE YAPALIM İSTERDİN?

Letisya: Seninle en çok oyun oynamayı hayal ediyordum. Parkta oynamayı hayal ediyordum. (5 dakika sonra) Bak baba parkta benle beraber oynarken çizdim seni.

BENİM EN ÇOK NE YAPMAMA GÜLÜYORSUN?

Letisya: Komik hikâyeler anlatmana.

İRVİNG: LARISSA (3 YAŞ) BENİMLE EN ÇOK EĞLENDİĞİN ZAMANLAR NE ZAMAN?

Larissa: En çok seninle eğleniyorum.

(KAHKAHA) BİLİYORUM AŞKIM. LARISSA PEKİ BENİMLE GEÇİRDİĞİN EN ÖZEL, GÜZEL GÜN HANGİSİYDİ?

Larissa: Önceki gün.

NE YAPTIK ÖNCEKİ GÜN LARISSA?

Larissa: Filonga yaptık. (Beraber flamingo çizdik :))

BEN NE ZAMAN SANA KIZIYORUM?

Larissa: (Gülerek) Yatmadan önce.

ÇÜNKÜ UYUMAK İSTEMİYORSUN DEĞİL Mİ? PEKİ SANA KIZMAM NASIL, NE ZAMAN GEÇİYOR?

Larissa: Kalkmadan önce.

(GÜLÜYORUM) EVET TABİ Kİ LARISSACIM. SABAH KALKINCA ARTIK KIZGIN OLMUYORUM. LARISSA BENİMLE NE YAPMAYI HAYAL EDERDİN. BERABER NE YAPALIM İSTERDİN?

Larissa: Beraber şarkı söyleyelim.

PEKİ BİR DE, BENİM EN ÇOK NE YAPMAMA GÜLÜYORSUN?

Larissa: Yorum yok. (Cevap yok)

KIZLARIN SANA MAKYAJ YAPSALAR NE DERSİN?

İrving: Bana sürekli makyaj yapıyorlar zaten. Kızlarımın en çok sevdiği şey sürekli ruj sürmek. Doğal olarak bana da ruj sürüyorlar çok sık. Ama bir de ellerine boya kalemi geçirdikleri zamanlar oluyor. O zaman işte beni palyaçoya çeviriyorlar. Bu zamanlar da benim en güzel anılarım olarak hafızama işleniyor.

Erkeklerin Umoja Köyü'ne girmesi yasak

Kenya'daki Samburu... Umoja'da salt kadınların yaşadığı bir köy, 25. doğum gününü kutluyor. Kadınlara özel köy olan Umoja, 1990'da Rebecca Lolosoli tarafından kuruldu. Sakinler, turistler için takı satıyor. Kadınların birçoğu geçmişte evde istismara ve şiddete uğradı.

1990'da Rebecca Lolosoli tarafından başlatılan Umoja, cinsel ve aile içi şiddet, tecavüz, kadın sünneti mağduru kadınlar ve kızlar için bir cennet. Bölgenin erkekleri bu köyün oluşmasına önayak olan Lolosoli'ye kızgın ve tehditkâr.

Lolosoli ise, kadın sünnetiyle mücadele ederken bölge kadınlarının hakları için savaşmaya devam ettiğini iddia ediyor. Samburu yakınlarında bulunan köy, 25 yıl önce suiistimal edilen kız ve zorla evlilikten kaçan kadınlar için bir sığınma evi olarak başladı. Başlangıçta 15 kadına ev sahipliği yaptı, daha sonra sayı arttı ve köyün şimdi kendi kliniği ve okulu var. Kadınlar, köyün kenarında turistler için bir kamp ku-

arak gelirlerini sağlarken, boncuklardan yaptıkları elişleri de gelir kaynaklarından birini oluşturuyor. Köylerini kurmak için aylar

boyunca para biriktirdiklerini belirten Rebecca Lolosoli, Umoja köyünün web sitesinde şöyle anlatmayı sürdürüyor: "Araziye

başverdükten sonra, erkekler geldi ve bize kadınların toprak sahibi olmaması gerektiğini söyleyerek dövdü. Bunun benim yüzümden olduğunu ve kadınlarımıza tekrar sahip olmak için beni vurmaya zorunda olduklarımızı söylediler." ...Ve erkekler eşlerine sahip olamadılar.

Almanya'da Yılın Kadın Sanatçısı Ödülü Zeynep Gedizlioğlu'nun

Avrupa ve dünyada kendinden çokça söz ettiren, eserleri dünyanın en ünlü sanatçıları ve topluluklarınca önemli konser organizasyonu ve festivalde seslendirilen son yılların dikkat çeken bestecilerinden Zeynep Gedizlioğlu, dünyada sadece kadın bestecilere verilen tek ödül olan *Heidelberg Kadın Sanatçı Ödülü'nün* bu yılki sahibi oldu.

Almanya'nın Heidelberg Kadın Sanatçı Ödülü, 1987'den beri verilmekte. Geçtiğimiz ay Heidelberg Stadthalle'de yapılan törende Zeynep Gedizlioğlu'nun Durak adlı orkestra eseri, Carl Maria von Weber'in 1 No.'lu Klarinet Konçertosu, Jean Sibelius'un 2. Senfonisi ile birlikte şef Anthony Hermus yönetimindeki Heidelberg Filarmoni Orkestrası tarafından seslendirildi. Jürinin, kararını gerekçelendiren metninde, Gedizlioğlu'nun müziği, çağdaş müziğe yeni bir soluk getiren ve zenginleştiren, detay ve farklılıkların titizce örülmesiyle yaratılan, yoğun, ödün vermeyen ve cesaretli bir müzik dili olarak tanımlandı.

Müzik yaşamını Almanya'da sürdüren Zeynep Gedizlioğlu, 2012 yılında Ernst von Siemens Müzik Vakfı Bestecilik Ödülü ve 2014'te de ülkemizde Andante Dergisi'nin düzenlediği Donizetti Klasik Müzik Ödülleri'nde 'Yılın Bestecisi Ödülü' gibi ödüllerin de sahibidir.

Foto: HİLAL ACAR

Sadhuların mistik dünyası

Sadhular, antik Vedik ayetlerinde “Sessiz olanlar” veya “Uzun saçlılar” şeklinde adlandırılmışlar.

Eski zamanlarda Sadhuizm, dinsel yaşamın en yüksek mertebesi olarak görülmüştü. Bir şehrin bir ‘Sadhu’ tarafından korunduğu, hâlâ yaygın olan inançlardan biridir.

Eskiden sadece Brahmanların (Ruhban Sınıf) Sadhu olmasına izin verilirdi fakat artık her kast üyesi Sadhu olabilir. Sadhular, saf-kanlık ve yoksulluk sözü verirler. Hiçbiri maddiyatı, parayı kabul etmez ve genelde evlenmezler.

Belirli dinî düzenlemelere uyarlar, muhtaç olanlara dinî hizmet sunarlar. Sadhuların büyük bölümü erkek. Az sayıdaki kadın olanlarına ‘Sadhin’ denilmektedir.

En muhafazakâr Sadhular “Nagalar”dır. Nagalar, kıyafet bile giymezler.

Sadhular genellikle ait oldukları

Sadular ya da Sadhular, Hindistan ve Nepal’de bulunan etnik ve dinî bir grup. İnançları uyarınca onlar Tanrıların temsilcileri... Bu yüzden de Hindular tarafından çok saygı görürler, kutsamaları ve duaları karşılığında yiyecek alırlar. ‘Babas’ olarak da bilinirler.

mezhebe ait semboller taşımaktalar. Çoğu, bir bez ve bir altın bilezik takar. Onlar başka bir topluluğun parçası değildirler ve çoğunlukla manastırda yaşarlar.

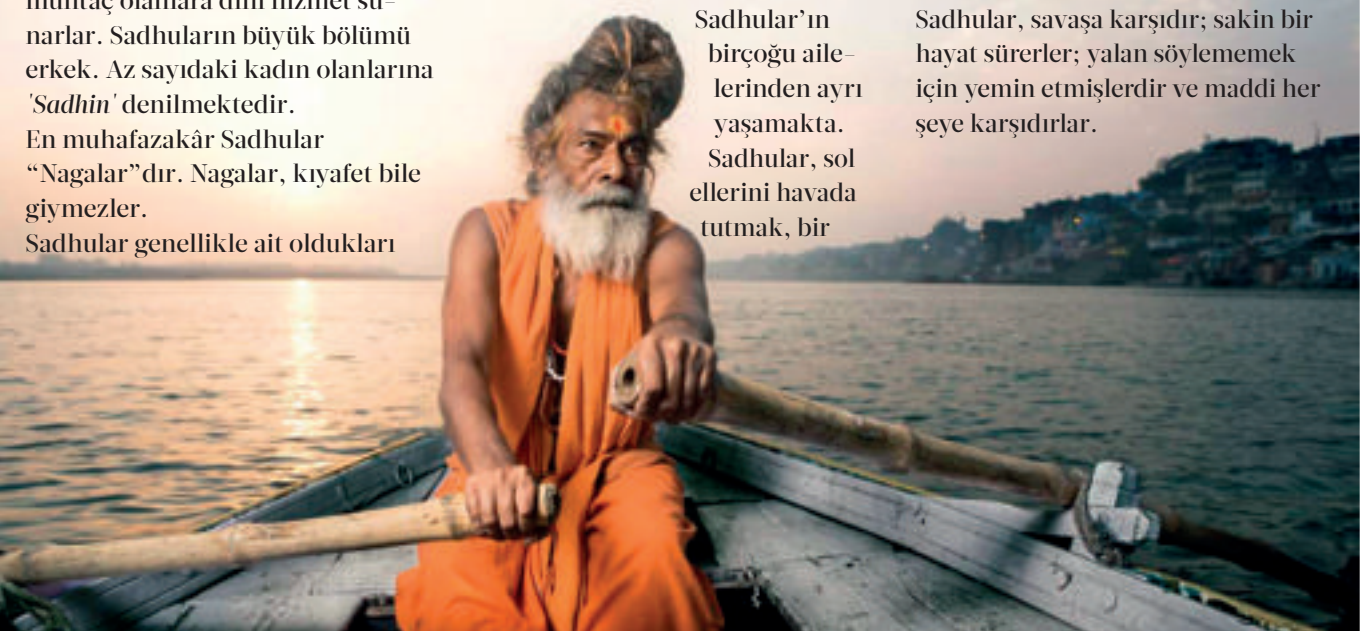
Bir Sadhu’nun günlük rutini, fiziksel bedenini arındırmak ve zihni yükseltmek, kutsal ayetleri okumak ve tefekkür ederek Tanrıya ulaşmak amacıyla yapılan egzersizleri içerir.

Bu kutsal kişilerin bazıları bütün gün haşhaş dumanı yutarlar.

Sadhular’ın birçoğu ailelerinden ayrı yaşamakta.

Sadhular, sol ellerini havada tutmak, bir

ayaküstünde kalkmak veya bir kaktüs yatağında yıllarca uzanmak gibi çeşitli deneyimler içinde yaşamakta. Bazıları kendilerini kumun içine gömer, dillerini sivri uçlarla delerler, güneşe bakarlar, ayakta uyurlar, ateşler arasında yatarlar, ağaçlar altında yaşarlar ve yıllarca konuşmazlar. Hindular, ağır cezanın ölüm ve yeniden doğuşun sonsuz döngüsünden kurtulacağına inanıyorlar. Çoğu Sadhu acılarını hafifletmek için marihuana veya haşhaş tüketir. Sadhular, savaşa karşıdır; sakin bir hayat sürerler; yalan söylememek için yemin etmişlerdir ve maddi her şeye karşıdır.

İsmail
Burduroğlu'ndan
**Erkek
bakımı
üzerine...**

Hazır Haziran ve Babalar Günü demişken, İsmail Burduroğlu'na danıştık. Kendi sektörü olan erkek bakımı veya diğer bir deyişle erkek 'güzellik ürünlerine' yönelik bir söyleşi gerçekleştirdik...

Öncelikle kendinizi tanıtır mısınız?

1963 Amerika doğumluyum. İlkokul-lise eğitimimi Türkiye'de tamamladıktan sonra, Amerika'da Bilgisayar Bilimi okudum ve sonrasında ilk profesyonel iş deneyimlerimi yine Amerika'da yaşadım. 90'lı yıllarda askerliğimi yapmak için Türkiye'ye geldim ve yaklaşık 10 sene kaldıktan sonra tekrar Amerika'ya döndüm ve 14 senelik bir çalışma hayatım oldu. Beş sene önce anne ve babama ve arkadaşlarıma daha yakın olmak amacıyla Türkiye'ye döndüm. "Erkek güzellik ürünleri" konusunda ticaretle ilgileniyorum.

Türkiye'de "bakımlı erkek" kavramı ne durumda?

Çok güzel bir soru... Türkiye'de toplam satılan bakım ürünlerinin erkekler için olan payı %3'ün altında. Bundan yola çıkarak, "Durum pek bir vahim!" diyebiliriz... Hele premium markalar için bu yüzde çok daha az diyebilirim. Bakım anlayışı saç yıkamak, tıraş olmak, yıkanmak, saç jölesi ve koku kullanmak olarak tanımlanıyor.

Erkek güzelliğini/bakımlılığını açıklar mısınız?

Erkek Bakımı'nı 6 kategoriye ayırabiliriz: Saç, Yüz, Sakal, Tıraş, Vücut ve Dövme bakımı diye... Bakımdan ne anladığımıza gelince...

Saç Bakımı: Erkekler için bu, genelde sadece 'bir şampuan ile yıkamak' olarak algılanıyor. Hâlbuki şampuanın yanı sıra saç kremi, saç jölesi/vaksı, saç canlandırıcı losyonu, saç boyaları da bu kategorinin içerisinde. Saçın yapısına (kalın/ince), düz mü dalgalı mı kıvrıkcık mı, rengi ve yoğunluğuna göre farklı seçeneklerle dolu bir kategori... Doğru ürünü kullanmak, saçların bakımı ve geleceği için çok önemlidir.

Yüz Bakımı: Yüz için kullanacağınız ürünleri seçerken de aynı önemi/özeni göstermek gerekir. Yüz sabunu ve nemlendiricilerinin yanı sıra; sıvı yüz temizleyicileri, yüz exfoliatörleri, yüz scrubları, göz-altı

kremleri ve güneşten korumalı yüz kremlerinden oluşan bir kategori. Cildin kuru, yağlı, normal, hassas yapısına göre farklı, farklı seçenekler mevcut... Erkekler arasında pek bilinmeyen ve üzerine düşülme-yen bir konu.

Sakal Bakımı: Bu kategori için Türkiye bir cennet, ama "Sakalınıza nasıl bakıyorsunuz?" diye bir soru sorduğunuzda, %90'ından karmaşık bir cevap ya da cevapsız bir bakış alabilirsiniz. Sakal teli, saç teline göre 4 misli daha kalın olmakla beraber daha çok bakım gerektirir. Güçlü ve canlı bir sakal bakımı için sakal şampuanı, sakal kremi, sakal yağı, sakal nemlendiricisi ve sakal vakslarının kullanımı gerekir.

Tıraş Bakımı: Apayrı bir sanat ve Türkiye'de en çok marka ve seçeneğin bulunduğu kategori... Ağırıklı olarak, berberinde ustura ile 'Sinek Kaydı' tabiri ile tıraş olmayı tercih eden erkekler çoğunlukta gözükse bile, bence bu trend evde tıraş olma keyfine doğru değişiyor... Algi, tıraş köpüğü ve tıraş sonrası losyon üzerinde odaklanmış gibi gözükse de, tıraş öncesi ürünleri, şeffaf tıraş jelleri ve tıraş sonrası bakım ürünleri de kullanılmaya başlandı diyebilirim.

Vücut Bakımı: Yüz kategorisi gibi aslında erkeler arasında pek anlaşılmayan bir kategori diyebilirim. Genelde sabun/jel ile yıkanma ve parfüm olarak algılanabiliyor. Bu ürünlerin yanı sıra vücut

Erkek bakımı dünya genelinde büyüyen ve gelişen bir sektör... Türkiye'de de birçok marka ve seçenek var. Erkekler bakım konusunda daha çok bilgi sahibi oldukça, farkındalıkları artacaktır.

'scrub'ları, nemlendiricisi, el kremi, ayak kremi, deodorant ve parfüm- den oluşan geniş bir kategori.

Dövme Bakımı: Vücutlarında Dövme olan kişilerin kullanmaları gereken ürünleri kapsayan bir kategori.

Erkeğin bakımlı ve yakışıklı olması bir "metropol" gereği mi?

Tabi ki değil... Ancak, günümüz erkeği kendini daha iyi hissetmek, kalabalığın arasından sıyrılmak ve tarzını ifade edebilmek için bir gerekçe olarak görebilir...

Bu sektörü seçme nedeniniz?

Yaklaşık 30 senedir birçok farklı erkek markası ve kozmetik ürünü kullanmaktayım. 5 sene önce Türkiye'ye döndüğümde kullandığım ürünleri bulmakta zorluk çektim. Seçeneklerin kısıtlı olmasının yanı sıra, bulunurluğu, satıcıların takip-sizlikleri, ilgi/bilgi seviyeleri ve fiyat politikalarından dolayı çoğu zaman bir memnuniyetsizlik vardı hep...

İki yıl önce, Dallas'tan eski arkadaşlarımın firma sahibi oldukları Billy Jealousy markasının LinkedIn üzerinden gelen 13. yıllarını kutlama mesajına yazmış olduğum "Tebrikler ve artık Türkiye'ye girmenin zamanı gelmedi mi?" sorusuna gelen "Neden olmasın..." cevabı üzerine yanan bir ampul sonrasında bugünlere geldim.

Nasıl ilgi görüyorsunuz? Ve müşteri kitlenizi kimler oluşturuyor?

İlgi güzel ama öngördüğüm gibi de yavaş. İlk senemin daha çok tanıtım, bilgilendirme, farklılık ve farkındalık yaratma ve kullanıcı ile güvenli bir bağ oluşturmak ile geçeceğine planlayarak başladım. Tabi ki iş planı çerçevesinde spesifik hedef kitle bir tanımım var ama, amacım kendine bakmayı seven, isteyen tüm erkeklere ulaşabilmek ve hatta bazı kategorilerde kadınlara da.

Seçtiğiniz sektörün geleceğini nasıl görüyorsunuz?

Erkek bakımı dünya genelinde büyüyen ve gelişen bir sektör... Türkiye'de de birçok marka ve seçenek var. Erkekler bakım konusunda daha çok bilgi sahibi oldukça, farkındalıkları artacaktır ve kullanım sonrası yaşanacak fayda ile alacakları hizmet ve değer, Türkiye erkek bakım pazarını buna paralel olarak mutlaka büyütecektir. Zamanlama bence doğru. Bu arada, kim bilir, zaman içerisinde Türkiye'de erkek bakım ürünleri, kadınların biz erkeklerden ödünç almaya geleceği günleri de görebilir...

15 Haziran

MÖ 763 - Asurlular bir Güneş tutulmasını kayıtlara geçirdiler. Bu gün daha sonra, Mezopotamya tarihinin zaman dizininin oluşturulmasında bir referans noktası olarak kullanıldı.

1752 - Benjamin Franklin, uçurtma deneyi ile yıldırımın elektrik akımı olduğunu ispatladı.

1954 - UEFA (Union des Associations Européennes de Football) kuruldu.

16 Haziran

1963 - Vostok 6 ile dünya yörüngesine fırlatılan Rus kozmonot Valentina Tereshkova, uzaya giden ilk kadın oldu.

17 Haziran

1885 - Özgürlük Heykeli New York limanına ulaştı.

1939 - Fransa'da Giyotin'le "halka açık" son infaz Versay şehrinde gerçekleştirildi. Giyotinle son idam ise 10 Eylül 1977'de yapıldı.

18 Haziran

1928 - Havacı Amelia Ear-

18 Haziran 1928

22 Haziran 1633

hart bir uçak ile Atlantik Okyanusu'nu geçen ilk kadın oldu.

1948 - BM, Uluslararası İnsan Hakları Deklarasyonu'nu kabul etti.

19 Haziran

1953 - Ethel ve Julius Rosenberg idam edildi.

1978 - Garfield karikatürleri yayımlanmaya başladı.

20 Haziran

1840 - Samuel Morse, telgrafın patentini aldı.

1990 - 5261 Eureka adı verilen ilk Mars trojanı asteroid keşfedildi.

21 Haziran

1934 - Soyadı Kanunu kabul edildi.

2006 - Plüton'un yeni keşfedilen uydularına Nix ve Hydra adları verildi.

22 Haziran

1633 - Engizisyon mahkemesince mahkum edilen Galileo Galilei, Kopernik'çi görüşlerini inkâr etmek zorunda kaldı. 1976 - Kanada'da idam cezası kaldırıldı.

23 Haziran

1894 - Uluslararası Olimpiyat Komitesi Paris'te kuruldu.

1954 - İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Dekanlığına seçilen Prof. Dr. Nüzhet Gökdoğan, Türkiye'nin ilk kadın dekanı oldu.

24 Haziran

1947 - Bir Amerikalı, gökyüzünde uçan nesnelere gördüğünü bildirdi. Basın ilk kez "uçan daire" terimini kullanmaya başladı.

25 Haziran

1903 - Marie Curie, Paris

27 Haziran 1967

Üniversitesi'ne sunduğu tezde radyumun keşfini açıkladı.

1993 - Tansu Çiller, Türkiye'nin ilk kadın başbakanı oldu.

26 Haziran

1819 - Bisikletin patenti alındı.

1964 - The Beatles topluluğu "A Hard Day's Night" adlı albümlerini piyasaya çıkardı. 2000 - ABD'de Genetik harita çalışmalarına başlandı.

27 Haziran

1893 - New York Menkul Kıymetler Borsası çöktü.

1967 - Dünyanın ilk bankamatığı Londra'da hizmete girdi.

28 Haziran

1914 - Avusturya arşidükü Franz Ferdinand ve karısı Sophia'nın, bir Sırp milliyetçisi tarafından öldürülmesi üzerine I. Dünya Savaşı başladı.

29 Haziran

1939 - Hatay Devleti Meclisi, oybirliğiyle Türkiye'ye katılma kararı aldı.

30 Haziran

1997 - J. K. Rowling'in kaleme aldığı "Harry Potter" serisinin ilk kitabı basıldı.

1997 - Birleşik Krallık, Hong Kong'un egemenliğini Çin'e devretti.

19 Haziran 1978

11 Temmuz 1975

03 Temmuz 1976

1 Temmuz

1867 - İngiliz Kuzey Amerika Yasası, Kanada Anayasası olarak yürürlüğe girerek Kanada Konfederasyonu kuruldu.

1881 - Dünyanın ilk uluslararası telefon konuşması yapıldı.

1988 - Sovyetler Birliği'nde, Gorbaçov'un "Perestroika" politikası onaylandı.

1997 - Çin, Hong Kong'un egemenliğini 156 yıl aradan sonra Birleşik Krallık'tan geri aldı.

2 Temmuz

1932 - Keriman Halis, Türkiye Güzellik Kraliçesi seçildi.

1993 - Sivas Madımak Oteli yakıldı. Otelde bulunan kişilerden 37'si yanarak öldü.

3 Temmuz

1928 - Londra'da ilk renkli televizyon yayını gerçekleştirildi.

1976 - İsrail komandoları, kaçırıldıktan sonra Uganda'nın Entebbe havalanında bekletilen bir uçaktaki 105 rehineyi kurtardılar.

4 Temmuz

1776 - Amerikan bağımsızlık günü; Amerikan Kongresi Britanya'dan bağımsızlığını ilan etti.

5 Temmuz

1687 - Isaac Newton, Philosophiæ Naturalis Principia Mathematica adlı eserini yayımladı.

6 Temmuz

1885 - Fransız bilimci Louis Pasteur'ün bulduğu kuduz aşısı ilk kez insana uygulandı.

1991 - Lale Aytaman, Muğla valiliğine atandı. Aytaman ilk kadın vali oldu.

7 Temmuz

1456 - Kilise, Jeanne d'Arc'ı ölümünden 25 yıl sonra masum ilan etti.

1964 - Metin Erksan'ın yönettiği "Susuz Yaz" filmi, 14. Uluslararası Berlin Film Festivali'nde Altın Ayı ödülünü kazandı.

8 Temmuz

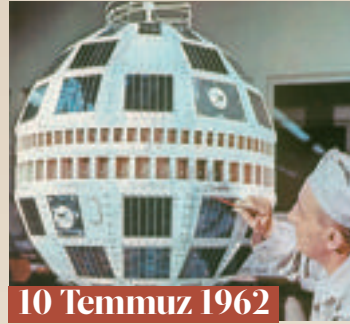
1999 - Florida'da, bir mahkûmun idam cezası elektrikli sandalye ile infaz edildi. Bu, Florida'da elektrikli sandalyenin son kullanılışı oldu.

02 Temmuz 1932

14 Temmuz 1936

10 Temmuz 1962

9 Temmuz

1919 - Mustafa Kemal Paşa'nın görevine son verildiği hakkında Harbiye Nezareti genelgesi yayımlandı.

10 Temmuz

1900 - Paris metrosu açıldı.

1933 - Sümerbank resmen faaliyete geçti.

1962 - ABD, kıtalararası haberleşmeyi sağlayacak Telstar uydusunu uzaya gönderdi.

11 Temmuz

1797 - Venedik Gettosunun kapıları ve duvarları yıkıldı.

1967 - Tuborg Türkiye'de bira üretimine başladı.

1975 - Eski Çin'in başkenti Xian'da 2000 yıl öncesine ait,

kilden yapılmış, gerçek boyutlarda ve savaş donanımlı 6.000 kişilik bir ordu bulundu. Seramik askerlerin hiçbirinin diğerine benzememesi şaşkınlık yarattı.

12 Temmuz

1878 - Osmanlı İmparatorluğu Kıbrıs adası yönetimini İngiltere'ye devretti.

1993 - Türkiye güzeli Arzum Onan Avrupa güzeli seçildi.

13 Temmuz

1930 - İlk Dünya Futbol Şampiyonası Uruguay'da başladı.

1993 - Diyarbakır'da, Ergani çevresindeki kazılarda bulunan 9 bin yıl öncesine ait kumaş parçasının en eski kumaş kalıntısı olduğu açıklandı.

14 Temmuz

1789 - Fransız Devrimi. Fransızlar krallığa karşı ayaklandılar. Cumhuriyetin başlangıcı olan 14 Temmuz Fransızların ulusal bayramıdır.

1936 - Türkiye, olimpiyatlarda ilk altın madalyayı aldı. Yaşar Erkan, Berlin

Olimpiyatları'nda, güreşte 61 kiloda birinci geldi.

11 Temmuz 1967

Kuzey Kore Lideri Kim Jong -Un ve Güney Kore Devlet Başkanı Moon Jae-in, 27 Nisan 2018

*Türkiye'den 8.000 km
uzakta... Direkt uçuş
ile 10 saat ötelede.
Orada bir Güney Kore
var uzaklarda.
Bu kez kısa bir Seul
ziyareti ertesindeyim,
izlenimler... Duygular...
En çok da sevgi ve
hayranlık içinde!*

Bir tiran & bir demokrat

Nobel Barış Ödülü'nü alır mı?

Göz alabildiğine yeşil, yemyeşil toprakları olan bir ülke Güney Kore... Türk olduğunuzu söylediğinizde sevgi ve coşku ile karşılayacakları bir halk. Türkleri onca seven nadir uluslardan biri, Güney Kore... Neden mi? Kuzey Kore ile 1950-53 yılları arasında gerçekleşen ve Soğuk Savaş'ın ilk çatışmasının olduğu mücadelede, sonrasında katılan ABD ve müttefikleri ile Çin'in de yer almasıyla

uluslararası boyut kazanan savaş, ülkenin yeniden inşasında en önemli paya sahip - Müttefikler ise aralarında Türkiye'nin de yer almayı amaçladığı NATO ülkeleri. Bu savaşta en çok kayıp veren NATO ulusları ise sırasıyla ABD, Büyük Britanya ve Türkiye. Savaşa katılan yaklaşık 15.000 kişilik Türk Ordusu ülkenin en güneyinde yer alan en büyük liman şehri olan Busan (Pusan) şehrinde savaşa dâhil olmuş. Ne uğruna savaştığından, neden bu

**Karikatür: İzel Rozental,
Şalom, 2 Mayıs 2018**

KORE'DEKİ SAVAŞ ANITININ ÖNÜNDE...

1950 yılında taraf olması kararlaştırılan Türk Ordusunun şehit, yaralı ve kayıp askerlerinin sayısı 24 subay, 19 astsubay, 724 er olmak üzere toplam 767 idi. İki milyondan fazla kişinin öldüğü Kore Savaşı sona erdiğinde, yıl 1953 idi. Ateşkes anlaşması Panmuncon'da imzalandı.

savaşta olduğundan dahi haberi olmayan toplam 767 askerimiz yaşamını yitirmiş ve 163 kayıp, 2.068 yaralı ile bu topraklarda Güney Kore halkına destek vermiş.

Kayıplar için en büyük anıt Pusan şehrinde yapılmış. Güney Kore başkentindeki ilk sahabamızda, sadece *Seul*'u yakından hissetmek için hiçbir tura katılmadan sokaklarında yaya gezmek, insanlarına dokunmak, kimi kez 'hop-on-hop-off' otobüslerle mesafe kat etmek büyük bir keyifti, şüphesiz. Lâkin yol arkadaşımınla görev edindiğimiz, ülkemizin onca askerinin yitirildiği *Kore Savaşı Anıtını* ziyaret etmekte.

Seul'daki Kore savaş anıtı *Yongsandong*, *Yongsan-gu*, 1994'te Kore'nin askeri geçmişini anmak ve sergilemek amacıyla eski ordu karargâhının yerinde açılmış. Anıt binasının altı, kapalı sergi salonu, 13.000 savaş anısı ile askeri teçhizatın sunulduğu bir açık sergi salonu da bulunuyor.

Onca kayıp... Tüm katılımcı ülkelerin askerlerinin, duvarda adlarının

kazılı olduğu uzun bir koridor...

Türk Bayrağı'nın altındaki liste uzun, upuzun...

Yol arkadaşımınla önlerinde duruyoruz. Ve kendi geleneğim uyarınca bir taş koyuyorum isimlerin bulunduğu duvarın önüne... "Buradayım... Sizi anıyorum..." anlamında!

Kore yarımadası, kendi eyaletleri içinde ve komşu güçlerden birçok ihlaller yaşamış, çatışmalar, savaşlar, istilalar geçirmiş. Savaş Anıtı, Güney Kore'nin modern ulus devleti oluş sürecinde gerçekleşen savaşlarda yer alan asker ve kurbanları anmak için inşa edildi. Mekanda yer alan Müze aynı zamanda, ülkede yaşanmış pek çok savaşın Güney Kore gözünden irdelenerek, çeşitli kayıtlar ve tarihî kanıtları toplayıp muhafaza ederek ve sergileyerek gelecek nesilleri eğitime amacını taşımakta.

Ülkenin tarihi aslında en önem-

li krallıklarından biri olan *Silla Krallığına* dayalı ve MÖ. 3000'lere uzanmakta. Kuzey Kore ve Güney Kore tek bir ülke iken, 1910 yılında bölünmüş. Bu zamandan sonra Japonya, Kuzey Kore'yi desteklerken, Güney Kore toprakları daha güçsüz kalmış.

1950 yılında da Kuzey Kore tarafından işgal edilmiş. Sonrasında Birleşmiş Milletlerin desteğiyle Güney Kore toprakları korunmuş ve yapılan anlaşma ile Güney Kore-Kuzey Kore'nin günümüz sınırları şekillenmiş.

Şimdilerde sınırda, her iki ülkenin de askeri güçleri bulunuyor. Erkekler 2 yıl askerlik yapıyor bu yüzden. Her an kendilerini savaşa hazır tutuyorlar.

Güney Kore nüfusu 50 milyon kadar. Topraklarının %75'i yemyeşil... Kuzeyinde en büyük belalıları Kuzey Kore, batısında Çin ve güneyinde

İSVEÇ NOBEL AKADEMİSİNDE SKANDAL

Bu yıl Nobel Barış Ödülü verilir mi?
Verilmez mi?

Üstelik iki Kore liderine mi verilir?
Bilemeyeceğim...

Ancak... İsveç'te 'Edebiyat' alanında Nobel ödülleri veren akademi, cinsel taciz iddialarının yarattığı tartışmaların ardından bu yıl Nobel Edebiyat Ödülü'nün verilmeyeceğini açıkladı.

Akademi, üyelerinden birinin eşi hakkındaki cinsel taciz iddialarıyla çalkantı içindeydi.

Kriz, bu üyenin yanı sıra Akademi'nin başkanı ve dört diğer üyesinin de istifasına neden oldu.

Akademi bu durumda 2018 Edebiyat Nobel'i'nin 2019 yılı ödülüyle birlikte gelecek yıl açıklanacağını bildirdi.

İlk kez 1901 yılında ödül veren Nobel Akademisi hiç bu kadar büyük bir krizle karşı karşıya kalmamıştı.

Akademi, ödülün açıklanmasını erteleme kararının gerekçesi olarak, 'kamuoyunun güveninin yitirilmesi'ne işaret etti.

Bazı Akademi üyeleri, geleneğin devamı açısından ödülün verilmesi gerektiğini söylüyorlardı ama kurumun ödül verebilecek durumda olmadığını belirten üyeler ağır basmış görünüyor.

II. Dünya Savaşı sırasında 6 yıl Nobel ödülü verilememesi dışında, 1935 yılında da ödüle değer bir aday bulunamadığı bildirilmişti.

Japonya bulunuyor. Dünyanın en gelişmiş ilk 15 ülkesinden bir tanesi. En büyük şehri 10 milyon civarında yaşayan halkıyla *Seul*.

Bu başkent 520 kilometrelik Metro hattının 397 istasyonu var ve *dünyanın çevresel uzunluğu bakımından en uzun Metro hattı* olarak addediliyor. Bu Metro hatlarında 4G, LTE, WI-FI, DMB ve Wibro hizmetleri de sunulmakta - bu özelliklere sahip olan dünyadaki tek metro ağını barındıran şehir, *Seul*.

Ekonomik açıdan refah düzeyi büyük bir ivme ile yükselen Güney Kore'nin dünya firmaları olan *Samsung, Kia, LG, Hyundai* gibi dev holdingler bu ülke insanının sebat ve çalışkanlığının ürünü.

70 senede kişi başı GSMH 40.000 \$'a ulaştı, bizler ise 10.000 \$'a ulaştık mı acaba?

Koreliler 90'lı yıllarda ABD'ye göçmüş. Yüksek lisanslarını, doktoralarını yaparken ABD onların gözünde en iyi ülke idi. Savaş boyunca en çok yardım gördükleri ABD olunca, doğasıyla sempatican olmuşlar. Eğitimlerini tamamlayıp ABD'nin önde gelen şehirlerinde çalıştıktan sonra Güney Korelilerin büyük bir çoğunluğu deneyimleriyle birlikte vatanlarına geri döndüler.

1960'larda birçok sosyoekonomik göstergesi açısından Türkiye'nin çokça gerisinden yola çıkan Güney Kore, 2000'lere ulaştığında ulusal

gelir olsun, sanayileşme ve inovasyon performansları olsun, özellikle teknoloji ihracatında Türkiye'den önemli ölçüde bir kopuş yaşadı.

Böylece gelişmiş ülkelere yaklaştı. Türkiye ile Güney Kore karşılaştırmalarına çokça rastladım. Başta, ulusal gelir - GSMH ile kişi başına gelir dağılımı, yatırım oranları, imalat sanayinin ulusal gelir içindeki payı gibi ekonomi göstergelerini incelediğinde, 1960 yılından bu yana tüm gelişmelerin Güney Kore lehine ciddi oranlarda açıldığını izlemek çok olağan.

Şöyle ki, 1960 senesinde Güney Kore ulusal geliri Türkiye ulusal gelirinin %6 oranı (28.928 MS) kadar iken 2011 yılında dramatik bir artış sergileyerek %196 oranına (830.523MS) ulaştı. Kısaca, yapılan araştırmalara göre 1960-2011 yılları arasında Güney Kore'nin ulusal geliri %2771 oranında artarken Türkiye'nin ulusal geliri sadece %849 oranında arttı.* Güney Kore'de kendimi iyi hissettim. Pahalı. İstanbul kadar mı daha fazla mı, kestirecek kadar orada bulunmadım.

Dünya gelişmelerinin an-be-an tabiiğinde, komşuları Japonya ile sıkı bir yarış içinde... Güzel, kibar, hoşgörülü, saygılı, anlayışlı, iletişimi güçlü insanlar... Bencillikten, kendini beğenmişlikten, bağınazlıktan uzak...

Seul'un hayran bırakan ulaşım sistemi... Lezzetli yemekleri. Hele-hele sokak barbeküleri... Et - tavuk - deniz ürünleri, ne ararsanız. İşportada yemeği de meyvesi de lezzetli. Sokaklarda ilerlerken kokular: Tok olsanız da atıştırmaktan geri kalmak olası değil! Ülkenin milli yiyeceği mi? '*Kim Chi*'... Resmen lahana turşusu, az acılısından. Japonya gibi, evleri öylesine minik ki... Yaşamlar sokakta! Bol bol yiyip içerek... Japonya'ya nispetle daha hoşgörülü olsalar da sokakta yürürken sigara içmek yasak - sadece belirlenmiş mekânlarda olası! *Seul* sokaklarındaki ilk keşfim güzellik ürünleri satan tezgâhların - dükkânların bol-

Seul Kraliyet Sarayı

luğu oldu: Kadınlar güzelliklerine, farklı görünmeye aşırı düşkün. Japonya'dan daha fazlasına – kiraz ağacı çiçeklendiği dönem olan *Sakura*'lara bolca rastladık; sanırım mevsimsel bir gelişme idi.

Kore insanı son derece saygılı, hoşgörülü ve yardımsever: Yol yordam sorarken, ortak lisan olmasa da çarpınıp çözüm üretmekte üstlerine yok! Uçaktan inip başkente vardığımızda ilk ziyaret noktası *Seul Kulesi*. 236 metre yüksekliğindeki kule Namsan Dağı'nın üstünde konuşlanmış durumda. Saniyeler içinde asansörle çıkılıp inilen kulenin tepesinden şehrin gelişmişliğini izlemek öylesine kolay ki! Sonraki uğrak noktamız, geleneksel Kore yaşamının korunduğu bir köy – ilginç yöresel mimarisiyle kentin orta yerinde muhafaza edilmiş *Hanok Köyü*. Öğrenme – gelişme arzusu had safhada; örnek alınması bir gelişme kaydettiler; sadece ekonomik açıdan değil, inovasyon, sanat ve kültür açısından da...

Son derece gelişmiş bir şehir yaşamı, alışveriş, sanat ve tarih iç içe Seul'de. 'Türk' olarak sıcakkanlı karşılanışımız, bize onca yakın hissettiğimiz Kore'nin güzel insanların yaşantıları, geçirdikleri onca zorluğa rağmen ülkelerini parmakla gösterilecek bir yere dönüştürmeleri ve yarattıkları mekânların yaşam kalitesi hayret uyandırıcı. Şehircilikteki başarıları, eski ile yeninin harmanlanması, servis kalitesi ve teknolojinin seviyesine "şapka çıkartılır" dan başka bir şey demek mümkün değil!

KORE'DE KAŞ-GÖZ ARASINDA ÖĞRENDİKLERİM...

- İntihar oranları oldukça yüksek.
- Resmen olmasa da her Korelinin bir de İngilizce adı var.
- Dünyanın en hızlı İnternet'ine sahipler.
- Doğumdan önce bebeğin cinsiyetini öğrenmek yasaklanmış.
- Öylesine nazikler ki, uzatılan bir şeyi hatta elinizi sıkmaya bile 2 ellerini uzatıyorlar.
- Yaşlılara sonsuz bir saygı var. Metrolarda yaşlılara ayrılmış yerlere kimse oturmaz, boş kalır.
- Son derece kuralcılar. Trafik başta olmak üzere uyum, saygı ve düzen başta gelir.
- Bir Korelinin yaşını kestirmek olası değil.
- Evlerine girerken ayakkabılar çıkartılır.
- Yemeklerinde illa ki sarımsak, soğan ve baharat en çok kullanılanlar arasında.
- '7/Eleven' marketleri ve 'Paris Baguette' her yerde.
- En ünlü yemekleri Lahana turşununun acılısı, Kim Chi

Seul Kulesi

Seul Kulesi'nden başkente bakış

Kim Chi

Kuzey Kore Lideri Kim Jong-Un ve Güney Kore Devlet Başkanı Moon Jae-in, 27 Nisan 2018

Kuzey ile Güney Kore'nin Nisan buluşması

Bu satırları kaleme almaya başladığımda sevgili İzel Rozental'in 2 Mayıs 2018 tarihli Şalom'daki karikatürü bir 'deja-vu' olmuştu! Çünkü o fotoğraftaki görüntüyü hayalimde imgelemiştim.

Politikadan dem vurmak, hatta Kore'nin politikasından söz etmek hiç harım değilken... Geçtiğimiz ayki Japonya - Kore gezisinden izlenimlerimi kaleme almanın tam vakti olduğunu düşündüm. Seul'den ayrılacağım gün, bir kaç saat sonra demokratik Güney Kore'nin sevilen Cumhurbaşkanı Moon Jae-in ile Kuzey Kore Lideri, bir tiran da diyebileceğimiz Kim Jong

Un bir araya gelecekti. Kim Jong Un'un nükleer savaşla dünyayı tehdit eden, yakın tarihte yaşanan en dehşetengiz insan hakları ihlallerini yöneten, yabancıları bile kolaylıkla infaz eden bir adam olduğunu unutmak kolay mıydı acaba? Kim ve Moon, iki Koreli arasında askerden arındırılmış bölgedeki Ateşkes köyünden adımı alan, üç sayfalık

“Panmunjom Deklarasyonu”nu imzaladılar. Böylelikle Kore Yarımadasının, nükleer silahsızlanmaya doğru ortak bir hedefte ilerleyeceklerini belirtmiş oldular.

Kuzey Kore'nin lideri Kim Jong Un, 27 Nisan sabahı, iki Kore'yi ayıran, askerden arındırılmış bölgenin kuzey ve güney yarısını bölen çizgiye doğru yürürken, gülümsüyordu. Ateşten gömleğini giyip gelmiş Güneyli Moon Jae-in ise dirayetli bir soğukkanlılık içinde... Enstantaneler içinde Kuzeyli Kim, Güneyli lider Moon'u, makamına geri dönmeden önce “kırmızı çizgiyi” kuzeye doğru adım atmaya ikna etti. Tüm bu

Hanok Köyü'nde

Seul'un orta yerinde geleneksel mimarisi ile Kore yaşamını yansıtan bir köy var: Hanok Köyü.

sahneler, muhtemelen öncesinden kurgulanmış da olsa, 80 milyon kadar bir nüfusa sahip Kore Yarımadası için (Kuzey Kore'nin nüfusu 25 milyon), hem Kuzeydoğu Asya için, hem de dünyanın kaderi için çok önemli bir gelişme oldu.

27 Nisan'da gerçekleşen bu toplantı sayesinde, 1953'te Kore Savaşı'nın sona ermesinden bu yana ilk kez Kuzey Koreli bir lider Güney'e ayak basmış oldu. (Güney Kore cumhurbaşkanları 2000 ve 2007'de zirveler için iki kez Pyongyang'ı ziyaret ettiler.)

İki lider basına bolca fotoğraf çekme şansı tanıdı, şüphesiz: İlk el sıkışma, on dokuzuncu yüzyıl üniformaları kuşanmış Güney Kore muhafız kıtasının teftişi, bir 'barış ağacı'nın dikimi, bir bankta özel bir öğleden sonra sohbeti... Bunlar, gözlemcilerin iki lideri ancak sadece kuş sesleri eşliğinde izleyebildikleri görüntülerdi. Dünyanın merakla izlediği buluşmada iki lider ilk hedeflerine ulaştı ve ülkelerinin, iyi niyetli görüşmeleri sürdürmek için geleneksel düşmanlıklarını bir kenara bırakabileceklerini gösterdiler. Güney Kore'de, sosyal medya yorumlarla patladı. Buluşmayı canlı olarak televizyonda izlemek için insanlar metro istasyonlarında durdu. Çocuklara da izleyebilmeleri için okullardan izin verildi. Her iki lider el sıkışırken en sertleşmiş yürekler bile alkışladı, bazıları ise gözyaşlarına boğuldu.

Seul'un öğle saatlerine rastlayan bu ilk karşılaşma, günün ruh halini belirledi. Kuzeyli Kim, rekor kıran bir sıcaklık sergiledi. Birbirleriyle şakalaştılar.

Bu, büyük bir ustalıkla gerçekleşmiş bir koreografi miydi? Korelilerin özlemle hayalini kurdukları bu zirve yeterli miydi? Bu yanıtları zaman verecek olsa da bu kucaklaşmanın, paylaşılan öğünün sembolizminin duygu dolu olduğu ve 80 milyon insanı çok yakından ilgilendirdiği şüphe götürmez bir gerçek!

19. Yüzyıl muhafız kıtası nöbette

Korelilerin edindikleri mesaj şöyleydi, kanımca: "İki lider, 80 milyon Koreliye ve tüm dünyaya, daha fazla savaşın olmayacağını açıkça ilan etti. Kore yarımadasında..."

Kore savaşına resmi bir son verme arzusu... Ardından da bir barış anlaşması. Nükleer silahları arındırılmış özgür bir Kuzey Kore...

Kim Jong Un, 12 Mayıs'ta ABD'li yetkililerle Singapur'da buluştu. Bu randevunun perde arkasındaki tabii ki bilemesek de şimdilik 'mesafe kat edilmediği' bildirilenler arasında. Ancak... Bir sürpriz olmazsa 12 Haziran'da Trump ile Kim el sıkışacak.

Kuzey ve Güney Kore'lerin günlerin birinde birleşeceğine de tanık olabileceğimize kuvvetle inanıyorum. Dünya politika kurgusu gerçekten beklenmeyen oyunlara dönüşmüşken bir de bakmışız gelecek buluşmaların başarı ölçüsü, sıcak gülümsemelerden ve ilginç pozlardan oluşan enstantanelerinden daha fazla olacak...

65. yılında Rosenberg'ler...

Ethel ve Julius Rosenberg

Ethel ve Julius Rosenberg, 1953 yılının 19 Haziran'ında, New York Eyaletinin Ossining kentindeki Sing Sing hapisanesinde, elektrikli sandalyede idam edildiler. Arkalarında Michael ve Robert adında iki çocuk bıraktılar...

Amerikan hukuk tarihinde çok az dava bu denli tartışma konusu olmuştur. Yalnız Amerika'da değil, dünyanın dört bir yanında bu denli yakından takip edilen, Büyük Savaş ertesinde, kendisini savaşın mutlak galibi olarak konumlandıran Washington'a bu denli meydan okuyan bir olay olmamıştır.

Her şey, 25 Haziran 1950'de Kuzey Kore birliğinin 32. Paraleli aşarak Güney Kore topraklarına girmesi ile başlar. O ana dek yarımada yüz binden fazla insan iç savaşın kızgın dalgaları arasında ölmüştür. Ancak, bu yaşananlar daha öncekilere benzememektedir. Kim Il Sung ve Kuzey'in diğer liderleri adeta bir güçten ilham alıyor gibidirler. Başkan Truman ile Dışişleri Bakanı Dean Acheson, kısa zamanda bu olaylara bir yorum getirecekler-

dir. Sovyetlere atom bombasının sırlarını vermek ile suçlanan Rosenberg'ler bu konuda hedefe konmuşlardır. Bombaya kavuşan Stalin, Kore'de, daha önce hiç rastlanmamış kendinden emin bir şekilde gerginliği tırmandırmıştır. Bu durum Kuzey'dekileri cesaretlendirmiş, sonuç itibarı ile 'soğuk' geçmekte olan savaş birden alevlenmiştir.

Amerikan Komünist Partisi üyesi Ethel ve Julius Rosenberg'in - son derece dolambaçlı bir yoldan ancak bir o kadar da doğrudan - Kore'deki tüm olumsuzlukların nedeni olarak gösterilmeleri, Başkan Truman'ın Adalet Bakanlığına bu konuyu en ince ayrıntısına kadar irdemesi talimatını vermesi, Rosenberg'leri elektrikli sandalyeye götüren süreçte sonun başlangıcı olacaktır. Tarihçi Lori Clune, Oxford Üniversitesi Yayınla-

rından çıkarttığı “*Executing the Rosenbergs: Death and Diplomacy in a Cold War World*” adlı kitabında davanın nedenlerini, gelişimini, açmazlarını, savunmanın argümanlarını, kararın kamuoyunda yarattığı etkiyi incelerken, arka planı da vermeyi ihmal etmemiş... İki başkan, Demokrat Harry Truman döneminde yargı süreci ile başlayan, savaş kahramanı Cumhuriyetçi Dwight Eisenhower döneminde Rosenberg çiftinin idamı ile sonlanan sürece yön veren o arka plandır, hiç şüphesiz...

Amerika Birleşik Devletleri ile Sovyetler Birliği, Hitler ordularının Haziran 1941’de Rusya’ya saldırılarından itibaren, aynı safta yer alırlar. Ancak durum, savaşın sonlarına doğru değişmeye başlar. Almanya’nın Mayıs 1945’te teslim olması ile Moskova ve Washington arasındaki gerilim iyiden iyiye su yüzüne çıkar.

Böyle bir ortamda, Japonya’nın teslim olmayı ret etmesi ile Hiroshima ile Nagasaki’ye atılan asrın bombaları, Amerika’yı, soğuk savaşın eşliğinde Sovyetlerin önüne geçirecektir. Bombanın etkileri belli olduktan sonra Amerika’da yapılan kamuoyu yoklamaları, önemli çoğunluğunun (%70 kadar) atom bombası kullanımını desteklediğini gösterir.

George Orwell’in ifade ettiği gibi, Soğuk Savaş, ‘barış olmayan bir barış’ karakteri ile dünyayı salılamaya başlar. Sovyetlerin komünizmi yayma uğruna dünyanın dört bir tarafındaki girişimleri, Amerikan kamuoyunda rahatsızlık yaratmaktadır. Demokrat Başkan Truman Sovyetler karşısında pasif olmakla suçlanırken, Amerikan’ın Büyük Savaş esnasındaki kazanımlarını bir bir yitirdiği ve Beyaz Saray’ın buna seyirci kaldığı endişesi kendini belli etmeye başlar.

Elbette ki, ABD ile Sovyetler arasındaki çekişmeler dünyanın değişik bölgelerindeki nüfuz paylaşımı ile sınırlı değildi. Stratejik bir silah olarak ortaya çıkan atom bombası etrafında gelişen olaylar ile de ilgiliydi. Japonya’ya atılan bombaların dünyada yarattığı tepkiye cevaben Amerikan Atom Ajansının proje ile ilgili yayınladığı rapor – tüm eksikliğine rağmen, Moskova’nın yakından takip ettiği bilimsel bir belge olmuştu.

1949 sonbaharında Sovyetlerin, benzer bir bombayı başarı ile denediklerini duyurmaları, Amerikan siyasi ve güvenlik çevrelerinde şok etkisi yaratır. Yapbozun parçalarını tamamlamak için eksik olan Sovyetler lehine yapılmış bir casusluk olmalıydı.

Amerikan halkı olası bir nükleer savaşın pompalanarak paranoya seviyesine çıkan korkusu ile çaresizliğe teslim olmuştu adeta. Yüksek rütbeli bir

diplomat, *Alger Hiss*’in Sovyetler lehine casusluk suçlaması ile tutuklanması, Hiss’in sınıf arkadaşı Dışişleri Bakanı Acheson’un ona arka çıkması, kamuoyunda Truman ve ekibine atfedilen ‘komünizm karşı yumuşak’ suçlamasını gündeme getirir. Gelen bir dizi ihbar sonucu çağın suçunun odağına oturmadan önce, Ethel ve Julius Rosenberg çifti, iki küçük oğulları ile New York’ta yaşamaktadırlar. Göçmen Yahudi ailelerin çocukları olarak doğmuş ve büyümüş Ethel ve Julius, 1930’ların başında Amerikan Komünist Partisine üye olurlar. Elektrik mühendisi olan Julius, zaman içinde bazı gizli bilgilere erişir. Komünist Parti üyesi kimliği ile kurduğu ilişkiler sayesinde, Sovyetler lehine casusluk yapma talebini iletir. Neticede KGB kendisini *Antenna* kod adı ile görevlendirir. Oluşturduğu küçük ancak etkin casus ağı ile Sovyetler lehine bilgi akışını sağlamaya başladığında, İkinci Dünya Savaşı yeni bitmiştir.

İhbarci David Greenglass
(soldan ikinci)

Amerikan Komünist Partisi üyesi **Ethel ve Julius Rosenberg**’in – son derece dolambaçlı bir yoldan ancak bir o kadar da doğrudan – Kore’deki tüm olumsuzlukların nedeni olarak gösterilmeleri, Başkan Truman’ın Adalet Bakanlığına bu konuyu en ince ayrıntısına kadar irdelemesi talimatını vermesi, Rosenberg’leri elektrikli sandalyeye götüren süreçte sonun başlangıcı olacaktır.

Julius, oluşturduğu casusluk çemberine, birçok yetkin mühendis arasında, *Manhattan Projesi*'ndeki pek çok önemli bilgiye ilk elden erişebilir olan eşinin kardeşi *David Greenglass*'ı dâhil edecektir. Daha sonra David'in eşi *Ruth* da onlara katılacaktır. Rosenberg'in casusluk şebekesi birkaç ay sonra, aralarından birinin FBI'a itiraflarda bulunması ile çatırdamaya başlar ve işler çorap söküğü gibi gider.

İşin Julius'a erişmesi, David Greenglass'ın 1950 yılının 16 Haziran'ında tutuklanması ile başlar. David, Julius'u deşifre eder. FBI, David'den başka isimler ister ve kendileri ile işbirliği yapması halinde, suça ortak olduğunu bildikleri eşi Ruth'a dokunmayacaklarını söylerler.

Julius, Kore meselesinin başlamasından bir ay sonra, David Greenglass'ın tanıklığı ile tutuklanır. Eşi Ruth'un suçlamaya dâhil olmaması için, David, kardeşi Ethel'in de şebekede önemli görevler üstlendiğini belirtir.

Ethel, Julius'un casusluk faaliyetlerinden tamamen habersiz olduğunu söylese de, FBI, biraz da Julius'u tehdit edip kendisinden yeni isimler almak adına, Ethel'i tutuklar. FBI Direktörü Edgar Hoover, onu 'ev kadını kılığında girmiş bir casusluk üstadı' olarak tanımlar...

'Eğer Rosenberglar atom bombası ile ilgili bilgiler Sovyetlere sızdırmasalardı, belki bugün Kore'de gencecik askerlerimiz ölmeyeceklerdi!' Savcının bu mütalaası, Rosenberg davasının nereye oturacağı-

nı ve dış siyasetteki dalgalanmalardan ne denli etkileneceğini göstermesi açısından önemlidir.

Suçlama açık ve nettir: Savcılık hem Ethel'i hem de Julius'u, 6 Haziran 1944 ile 16 Haziran 1950 arasında Sovyetler Birliği lehine casusluk yapmakla, savaş içinde gizli bilgileri yabancı bir devlete sızdırmakla suçlar. Gerçi Sovyetler savaş esnasında ABD ile müttefiklerdir, ancak aynı zamanda soğuk savaşın da ilan edilmemiş düşmanıdır... Hem de amansız düşman! Çift, Başkan Woodrow Wilson zamanında kabul edilmiş Casusluk Yasasına göre yargılanacaktır.

Cumhuriyetçiler tarafından Komünistlere yumuşak davranmakla itham edilen Demokrat yönetim için Rosenberg davası adeta bir sınav için de fırsattır ve Başkan Truman'ın bunu değerlendirmeye şansı yoktur...

Davaya savcı olarak *Roy Kohn*, hâkim olarak da *Irving R. Kaufman* atanır. İddia makamının onlara karşı göstereceği en güçlü tanık ise David Greenglass olacaktır.

Rosenberg'ler davanın başlamasını beklerken Kore'den gelen haberler Amerikan kamuoyunu allak bullak eder. Amerikan birlikleri Kore yarımadasının güneyine sıkışmıştır. Mao emrindeki Çin ordusunun kuzeydeki Komünistlere yardım etmesi ile Amerikan'ın desteklediği güçler iyiden iyiye, kayıp vermeye ve çekilmeye başlamışlardır. Truman, üzerinde oluşan baskıyı savuşturmak için düşmana yüklenmesi gerektiğini bilmektedir. Komünist düşmana gücü yetmediğinde yükleneceği onun keşfedilmiş temsilcileridir: Ethel ve Julius... Savunma, duruşma esnasında, casusluk suçlamasından ziyade Kore'de olup biteni gündeme getirir ve tüm stratejisini bunun üzerine kurar. Buna gelen itirazlar kulak ardı edilir. Mahkeme kulisinde Hâkim Kaufmann'ın, zanlılarla ilgili olarak idam cezasını dillendirdiği söylenmektedir. '*Casusluk faaliyeti en yüksek cezayı hak eder ve bu savaş zamanında düşmanın lehinde yapılırsa, idamdan başka düşünülecek bir şey yoktur...*' demektedir.

Kaufmann, böylesi bir cezayı iki küçük çocuk annesi bir kadın için istemiş olmasının, ek bazı dayanaklara ihtiyacı olduğunu farkındadır. İdam kararını açıkladığı kapanış konuşmasında şöyle seslenir: '*Ethel Rosenberg'in rolü hakkında yanlış anlamalar olmasın. Eşini böylesi bir hatadan vazgeçireceğine onu casusluk faaliyetinde cesaretlendirmiştir. Eşinden üç yaş, kardeşinden yedi yaş daha büyük, olgun bir kadın olarak, böylesi bir cesaretlendirme suçun ortağı olduğunun kanıtıdır.*'

Yargıç Kaufmann'ın, Başkan Truman'ın söylemini kararına taşıması kimseyi şaşırtmaz. Konuşmasının sonu, Rosenberg'lerin tabutudur: '*Suçunuz*

cinayetten beterdir. Atom bombasının Rusların eline geçmesini sağlamanız, inanıyorum ki Kore'deki saldırılara olanak tanımış, bugüne kadar 50.000'den fazla ölüme sebep olmuştur. Yine inanıyorum ki, ileride de birçok masum insanı etkileyecek bir suç işlediniz. Ethel ve Julius Rosenberg, sizleri affetmek elimde değil. Yalnızca Tanrı, yaptıklarınızdan dolayı size merhametle yaklaşabilir.'

Truman zamanında da, daha sonra Başkan olacak savaş kahramanı Eisenhower zamanında da bu, 'Hür dünya - Komünist dünya' çifti hep güdemeye gelecek, her iki dönemde de tıpkı başkanlığın devri aşamasında olduğu gibi, Rosenberg'ler için istenen af talebi, soğuk savaşın esasını oluşturan ABD - Sovyet çatışmasına takılacaktır. Julius'un suçlu olduğu bellidir. Ancak kendisi için talep edilen ceza, dünya çapında tepki ile karşılaşır. Ethel için adil bir şekilde yeniden yargılanma çağrıları da havada kalır.

Sorulması gereken birçok soru vardır: Ruth Greenglass neden zanlı olarak davaya dâhil edilmedi?

Ethel ve Julius Rosenberg, 1953 yılının 19 Haziran'ında, New York eyaletinin Ossining kentindeki Sing Sing Hapishanesinde, elektrikli sandalyede idam edildiler: O tarihte Dwight Eisenhower, Başkandır. Nazi Almanya'sına karşı kazanılan büyük savaşın kahramanıdır. Yalnız kendi halkı arasında değil, tüm dünya kamuoyunda saygın bir yere sahiptir. Başkan ilan edildiği günkü konuşmasına, Tanrı'nın kendisine, doğruyu yanlıştan ayırma gücü vermesi, şeytanla savaşında Amerika'nın önünü açması için bir dua ile başlar. Komünizmi şeytan işi ilan etmek o günkü Amerika'da sıkça görülen ve prim yapan bir eğilimdir. Cumhuriyetçi Senatör Erward Martin'in bir çağrısı bunu ortaya koyar niteliktedir: 'Amerikalılar komünizmi, bir ellerinde atom bombası diğer ellerinde haçla savaşarak kazanacaklardır...'

Tarihçi William Imbaden'e göre de bu savaşı kazanmak için 'Protestan, Katolik, Yahudi, Mormon herkes, farklılıklarını bir kenara bırakarak çalışmalı, Tanrı'nın etrafında oluşan kutsal değerlere sarılmalıdır... Böylece insan hakları, özgürlük gibi Amerikan değerleri anlam bulacak ve küresel komünizmin önüne geçilecektir...'

Goerge Orwell 1946 yılında yayınlanan "The Politics of the English Language" adlı kitabında şöyle der: 'Siyasi dil, yalanları gerçek göstermek, cinayetleri saygınlıştırmak ve basit bir rüzgâra, sert görüntüsü vermek için dizayn edilmiştir...'

Rosenberg'lerin oğulları

Rosenberg'ler tarafından Sovyetlere sızdırılmış bilgiler gerçekten atom bombasının yapımında vazgeçilmez detayları içeriyor muydu? Neden, atom bombasının Oppenheimer ve Urey gibi babaları, davaya tanık olarak davet edilmediler?

Bu ve bu gibi sorulara hiçbir zaman net yanıtlar verilemedi. Kararın, bazı çevrelerin dile getirdiği gibi antisemit bir eğilimi olması da mümkün değildir: Hem Savcı Kohn hem de Yargıç Kaufmann Yahudi'dirler...

Rosenberg'lerin, bir koruyucu aileye verilen oğulları Robert ve Michael, uzun zaman anne ve babalarına atfedilen suçlara ve neden idam edildiklerine anlam veremediler. Kendilerini yetiştiren Anne ve Abel Meeropol'a ithaf ettikleri kitaplarında yayınladıkları cezaevi mektupları ile, tarihin, 'Rosenberg Olayı'nı değerlendirmesine katkıda bulunmayı arzuladılar.

Kaynaklar:

Lori Clune, "Executing the Rosenbergs: Death and Diplomacy in a Cold War World", Oxford Üniversitesi Yayınları.

Robert ve Michael Meeropol, "We Are Your Sons", Ballantine Books, 1976.

*Yaşayan en tecrübeli
rekortmen kürekçi*

Erden Eruç

Kas gücüyle, 2004-2012 yılları arasında farklı zamanlarda Atlas Okyanusu, Büyük Okyanus ve Hint Okyanusu'nu kürekle geçerek adını dünya denizcilik tarihine yazdıran Eruç'a, Londra'da bulunan Guinness Rekorlar Merkezi'nde dört ayrı rekor sertifikası verildi.

Başarıya giden yolda pek çok özelliği kendine katan, hayallerini rekora dönüştüren ve bunları sosyal sorumluluk projeleriyle taçlandıran Erden Eruç'a motivasyonunun kaynağını sorduk.

Okyanusu geçerek 'rekorlara kürek çekme tutkusunu' sizde nasıl geliştirdi?

Kas gücüyle devriâlem planlarım vardı. Bunu başarabilmek için kıtalar arasındaki okyanusları bir şekilde aşmam gerekiyordu. Elimde iki seçenek vardı: Pedalla pervanesi çalışacak özel bir tekne inşa etmek ya da kürek çekmek.

Okyanuslarda kürek yarışları düzenleyen Londra merkezli Okyanus Kürekçileri Derneği'nin yardımıyla elden düşme bir kayık edindim. Bununla 2006 bahar aylarında Kanarya Adaları'ndaki Las Palmas'tan Guadeloupe'a giderek kürekle okyanus geçen ilk Türk oldum.

Babanızın desteğiyle erken yaşta kayağa ve yüzmeye başlamış, on bir yaşında Erciyes'in doğu zirvesine tırmanmışsınız. Nasıl bir çocukluktu sizinkisi?

Güzel bir çocukluk yaşadığıma inanıyorum. Ortaokul çağlarımda, heveslerimden biri, uzaktan kumandalı maket uçaklardı. Yatılı

okulda okuyordum ve aylık harç-
lığım bunlarla uğraşmaya yetmi-
yordu. Öğretmenlerimiz bize ayda
yürüyen astronotları siyah beyaz bir
televizyonda izletmişti, astronot ol-
mak istedim. Etrafımda bu fikirleri-
mi paylaşacak ve beni yönlendirecek
kimse olmadığından o çocuk aklım-
la “Bütün astronotlar Amerikalı, ben
Türküm, o halde astronot olamam”
 demiş, işin peşini bırakmışım. *Bir
çocuğun bir şey olamayacağına ya da
yapamayacağına inanması, trajik bir
sonuçtur.*

**Bugüne kadar birçok maceranızı
Göran Kropp’a adanmışınız. Kropp’un
hayat yolculuğunuzdaki yeri nedir?**

Kas gücüyle devriâlem hayalle-
ri kurmaya başladığımda,
çevremde bu fikirlerimi
duyanlardan aldığım tep-
kiler cesaretlendirici de-
ğildi. Kitaplarda benzer
yolculuklar yapanların
tecrübelerini araştırmaya
başladım. Bunlardan biri,
Göran Kropp’un 1996 yılında
İsveç’ten Nepal’e bisikletiyle
gidip Everest’e tırmanışının
öyküsünü anlatan “Ultimate
High” idi. Göran, dağcılık
malzemelerini arkasındaki
bir treylerle onca mesafe boyunca
çekip yalnız başına o tırmanışı ger-
çekleştirmesiyle tanınmıştı.
2001 yazında Seattle’a sunum için
geldiğinde, Göran’la devriâlem ha-
yallerimi paylaştım. Kardeşim ya-
şındaydı. Bana sorduğu ilk iki soru,
ne zaman başlayacağım ve spon-
sorlarımın olup olmadığıydı. Neden
sonra 2002 yılının Eylül ayında ilk
defa beraber tırmanma şansı edindi-
ğimizde, kısa bir kaya parkurunda,
emniyet ipinin öbür ucu bendeysen
Göran düştü ve hayatımı kaybetti. Bu
trajik olay beni çok sarsmış olsa da,
hayatın kısa olduğuna ve hayallerimi
artık ertelemem gerektiğine ka-
rar verip kendimi projelerime ada-
dım. *Hayat çizgimin Göran’la olan
kısa kesişmesidir beni tetikleyen.*
O yılın Kasım ayında Göran’ın
Stockholm’daki cenazesinden dö-

**Çocuklar
gördüklerinin
hayalini kurarlar.
O nedenle onları
cezbedecek konu
yelpazesini onlara
erken yaşlarda
sunmalıyız.**

nerken uçakta bir kâğıt parçasına
dünya haritasını çizdim, bunun üs-
tünde Antarktika hariç altı ayrı kı-
tanın en yüksek noktalarını işaretle-
dim. Bunlara Göran’ın anısına, onun
Everest’e gittiği gibi kas gücüyle
tırmanmak üzere karar verdim.
Böylece “Altı Zirve Projesi” doğdu.
İlk olarak 2003 yılında Seattle’dan
Alaska’ya kış şartlarında bisikletle
gidip buzulları hedikle aştıktan son-
ra McKinley zirvesini tırmandım.
Devriâlem sırasında ise 2010 ve 2011
yıllarında sırayla Kosciuszko ve Kili-
manjaro gerçekleşti. Şimdi, projemi
tamamlamak için geriye Elbrus,
Aconcagua ve Everest kaldı.

**312 gün denizde tek başına, en uzun
süre kalan kürekçi rekorunuz var. Kas
gücü, irade, farkındalık, disiplin gibi
becerileri bir arada yönetebilme kab-
liyetinizi neye bağlıyorsunuz?**

Başarılarımın tesadüf olmadığını

düşünüyorum. Mühendis olarak
yetiştim, sporla yoğruldu. Profes-
yonel olarak proje yönettim. Üstlen-
diğim her yolculuk, doğru yönetil-
mesi gereken ve getirdikleri tecrübe
ve bilgilerle birbirini besleyen birer
projedir. Daha gerçekleştirecek
projeleri olan, üstelik projelerinin
zorluklarını giderek artırabilecek,
güç ve dayanıklılık sınırlarını hala
zorlayabilecek kapasitede bir doğa
sporcusu olduğumu biliyorum.
Babamın beni küçük yaşlarda doğa
sporlarıyla tanıştırması ve zıplıklı-
klarını hoşgörülle karşılayıp ener-
jimi spora yönlendirmesi sayesinde
zorlukları göğüsleyecek karakter
yapısı bende pekişti. *Erken yaşlarda
okuduğum dağcılık ve kutup keşif-
leriyle ilgili kitaplar, bana zorlukların
aşılmasında birer engel olmadığını, aksine
aşılması için eğitim, azim ve bilgi*

Tarihte üç ayrı okyanusu kürelemiş ilk kişi benim. Bu geçişlerde tek başıma toplam sekiz yüz kırk dört gün kürek çektim, otuz bin deniz mili civarında bir mesafe katettim.

gerektiren, eylem sırasında kişiyi bileyip yontan mücadeleler olduğunu öğretti. Spor ve doğa bana, hiç bir şeyin tesadüf olmadığını, idmanım ve hazırlığım kadar sonuç alacağımı öğretti. Hakemlerden medet ummak yerine, rakibimi tuş etmeyi öğrenen ben, fırtınadan korkup karada kalmak yerine, fırtına mevsimlerini ve güzergâhlarını araştırıp, bunlarla karşılaşmayacak planlar yapmayı, yine de deniz kabarırsa yapacaklarım konusunda önceden hazırlıklı olmayı bilen birisi haline geldim.

Bizimle birkaç deneyiminizi paylaşır mısınız?

Kürekle Pasifik Okyanusu geçişim sırasında oluşan La Nina iklim şartları, ekvator civarındaki rüzgârları güçlendirmiş, güney yarıküreye geçmemi engellemişti. Hedefim olan Avustralya yerine, Papua Yeni

Gine'nin kuzeyine yönelmek zorunda kalmıştım. Yanlış mevsimde yanlış yarıkürede idim ve tayfun mevsimi başlayacaktı. Bir yerlerde karaya çıkmak zorundaydım, ufak adaları tutturamamıştım. Denizde kaldığım 312 günün sonunda artık yiyeceğim de tükendiğinden, civardaki balıkçılardan yardım isteyip kayığımı denizden kaldırmak zorunda kalmıştık. O süre boyunca yaşadığım tedirginlik, çabalarımın sonuç vermemesinin getirdiği baskı ve sonuçta yaşadığım "Denize teslimiyet", koca bir kitaba malzeme olur. Mercan Denizini geçişim sırasında Avustralya sahillerine varmadan önce Büyük Mercan Resifi'nin kayalıkları arasındaki dar geçitlerden gelgit akıntısıyla birlikte sürüklenirken kontrplak kayığımın dağılacağı korkusu veya Afrika yollarında kum, çamur veya bozuk asfaltta trafikle

kaynaşırkenki halimi düşünmek hala tüylerimi diken diken eder...

Bu tecrübelerin size ne gibi katkıları oldu?

Tek başıma onca mücadeleden sonra öğ-

rendiğim, insanların yolculuğumu yücelttiği oldu. Okyanusun öbür yakasından gelip karşı taraftaki bir sahile çıktığımda, ya da yüklü bisikletim ve treylerimle bir yerleşim yerine vardığımda ihtiyacım olan yardımı sağlayacak kişiler istisnasız olarak beni buldu. Bütün etaplara, her şeyi çözebileceğim güveniyle başlayabildim.

Anladım ki, gösterilen ilgi bana değil yolculuğumuydu. Bunu fark edince yolculuğuma hizmet etmeye başladım. Yolculuğumun sözcüsü, motoru ve aksayınca vazgeçmeden kas gücüyle devam eden neferi oldum. *Tüm bunlardan edindiğim en önemli tecrübe tevazu içinde, içe dönük gelişme halimdir.*

Bedensel performansınızı sürdürmek için nasıl bir program izliyorsunuz?

Nabzımı yükseltecek kondisyon idmanlarına ek olarak ağırlık çalış-

Bir çocuğun bir şey olamayacağına ya da yapamayacağına inanması, trajik bir sonuçtur.

sitemizdeki paylaşımlarımda kendi macera öykülerimin yanında insanlığın doğada

yarattığı tahribatı anlatıyor, oradaki canlıların yaşam hakkını savunuyorum. Çevre sorunları, sağlıklı yaşam, spor kültürü gibi konular ilgimi çekiyor ve bunları paylaşımlarımda işliyorum.

Çabalarımın sonuç vermesi için daha tanınır olmam gerekiyor. Zaman içinde sponsorlarımızın sağlayacağı tanıtım bütçeleri ve medyamızın kendiliğinden başarılarımı sahiplenmesi yoluyla bunu başaracağız diye ümit ediyorum.

Devriâlem projeme başlamadan önce yaptıklarımın topluma bir faydası olsun istemiştim. Yolculuklardan edinilen ders ve tecrübeleri bilhassa ilkokul öğrencileriyle paylaşmak ve eğitim amaçlı projeler üretmek için 2003 yılında, o sıralar oturduğum Seattle'da, "Around-n-Over" adlı kâr amacı gütmeyen bir kurum oluşturduk. Bu kuruma destek, kişilerden veya şirketlerden nakit veya aynı katkı olarak ulaşır. Kişilerden gelenler "bağış", şirketlerden gelenler ise "sponsorluk" olarak kayda geçer.

2003 yılından bugüne kadar devriâlem dâhil bu kurumun desteklediği çabalarımızda 300 bin dolara yakın bir bütçe açığı oluştu, bu-

maları ve form tutmamı sağlayan Crossfit idmanları yapıyorum. Hava güzel olursa koşmak ve bisiklete binmenin yanında, köpeğimle günde 40-60 dakika yürüyüş yapma, düşüncelerime vakit ayırmak için fırsat buluyorum. Yelken eğitmeni olarak çalışıyorum, bu da haftalarını denizde geçirmemi sağlıyor. En önemlisi, huzurlu bir yaşam tarzı edinebildim. Bu da bana hayatın kaprisleriyle uğraşmak yerine geleceği planlayabilme lüksünü tanıyor.

Doğa ile müthiş bir ilişkiniz olmalı...

Şehrin üzerimize kakaladığı o durduğu yerde eşelenme hali denizde yatışıyor ve kendimle barışık birisi oluyorum. Ancak, 7 metrelik bir kayıktaki inzivayı andıran o yalnızlık hali herkesin kişiliğine uymayabilir tabii ki.

Ben gece kürek çekerken teknemin arkasında kalan palalarımın kardığı sulara çiftler çiftler yeşil floresan görüntülü yakamoz öbekler dizilir. Palalarımın ucundan boya damlaları gibi yeşil yakamoz damlar. Çevremde gelip geçen dalgaların yarattığı taklalar suda soluk yeşil bir flaş gibi patlar ve kaybolur. Durgun bir gecede Venüs'ün ışması ufuktan ta kayığımıza kadar gelir ve benimle buluşur. Yukarıda gökyüzünün bir

ucundan diğerine uzanan Samanyolu, ortalığı aydınlatır. Ay olmasa bile yıldız ışığında iş görmek mümkündür. Bunlar beni denize ve doğaya cezbeden temalar...

Bundan sonraki hedefler nereleri?

Okyanus kürekçiliği içeren ve tarihte ilkleri başarırken zaten bana ait olan toplam mesafe ve gün sayılarına dair Guinness rekorlarını da kıracağım üç ayrı projem var. Ekip arkadaşlarımla sponsor adaylarımızdan bilmesi gerekenlere bu hedefleri açıklıyor, desteklerini istiyoruz. Umarım sonuç alırız. Uzun vadede hedefim Altı Zirve Projesini tamamlamak. Bunun için, bugün oturduğumuz Gig Harbor'dan kas gücüyle yola koyulup, gerekirse denizleri kürekle aşarak gidip tırmanmam gereken Aconcagua, Elbrus ve Everest var. Zaman ola, hayrola.

Katıldığınız sosyal sorumluluk projelerini seçerken nelere dikkat ediyorsunuz? Bu konuda yeterli destek nasıl sağlanıyor?

Katıldığım sosyal sorumluluk projelerinin öncelikle çocuklara yönelik ve eğitim amaçlı olmasına dikkat ediyorum. Okullardaki sunumlarımda, sosyal medya ve internet

Tina Varon ve Erden Eruç

na rağmen amacımıza hizmeti ak-
satmadık. Tamamen yabancılardan
oluşan yönetim kurulumuz, Türk-
lerden gelen bağışları Türkiye’de
değerlendirmek isteğimi kabul et-
mişti. Devriâlem sırasında derlenen
100 bin dolar civarında nakit, başta
İlkokullara Yardım Vakfı (İLKYAR)
olmak üzere Türkiye’ye ulaştırıldı.

**Zirvede olmak ve kendini aşmak sizin
için ne ifade ediyor? Gençlere tavsi-
yeleriniz neler olacak?**

Bugün dünyada okyanus kürekçili-
ğinde öncü olmam nedeniyle bana
bir görev düştüğünü düşünüyorum.

**Erken yaşlarda okuduğum dağcılık
ve kutup keşifleriyle ilgili kitaplar,
bana zorlukların aşılmasında birer engel
olmadığını, aksine aşılması için
eğitim, azim ve bilgi gerektiren,
eylem sırasında kişiyi bileyip yontan
mücadeleler olduğumu öğretti.**

Bugüne kadar 15 ayrı Guinness Dün-
ya Rekorum teyit edildi. O denizlere
benim açılıp tarihte ilkleri başar-
mam, tecrübelerimi yeni rotalar aç-
makta değerlendirmem, öncü konu-
mumu korumam beklenir. Senelerin
akıp gittiğini ve gücüm yerindeyken
bir an evvel bunları başarmam ge-
rektiğini düşünüp hayıflanıyorum.

Zirvede olmanın getirdiği
bu çelişki rahatsız edici olsa
da bu yaşam tarzının kendi
seçimim olması dolayısıyla
pişman değilim.

**Gençlere en önemli tavsi-
yem, hayallerine sahip çık-
maları olacak. Çoğu zaman
kendi bindiğimiz dah keser,
“olmayacak duaya âmin
demem” gibi Türkçemize
has ifadelerle geleceğe yö-
nelik ümidimizi baltalarız.
Hâlbuki hayaller geleceğin
yeşerdiği bereketli toprak-
lardır. Onlar filizlenirken
üzerinde tepinecek çok olur.
O taze sürgünleri korumak,
boy atmalarına izin vermek
kendi sorumluluğumuz.**

Ancak, hayalleri uygulan-
cak planlara evirecek adım-
ları atmak şart. Başarıyı
diyecek cüreti gösterdikten
sonra başlangıç noktası-
na geldiğinde ilk adımı
atacak cesareti göstermek,
uzun soluklu olacağını bil-
diğimiz mücadelemiz sıra-
sında yılmadan sebat etmek
ve başarıncı sonuçlardan
ders alıp yeni hedeflere yö-
nelmek gerekiyor. **Her yaşta
yeni hedefleri belirleyen bir
insan, hep genç kalacaktır.**

Dünyada öncü
olmak her biri-
miz için müm-
kün. Gençlerin,
sevdikleri bir
alanı seçip bü-
tün çabalarını
ona adamala-
rını, gerekirse
yeni tercihler
yapıp yön de-

ğiştirebilecek olgunluğa erişme-
lerini, bunu yaparken de maymun
iştahlı olmadan her aşamada sabırla
tecrübe, beceri ve bilgi kazanacak
zamanı kendilerine tanımalarını
öneririm. Gençlerimiz her şeyi ba-
şaracak kapasiteye erişebilir, yeter
ki istesinler.

POMERANIAN BOO HOUSE AİLESİ OLARAK, UZUN YILLARIN GETİRDİĞİ TECRÜBEMİZLE 300'DEN FAZLA POM'A EV SAHİPLİĞİ YAPAN BÜYÜK BİR AİLEYİZ.

SEVGİNİZİ, İLGİNİZİ, AİLENİZİ ve EVİNİZİ
PAYLAŞMAK İSTERSENİZ;

BİZLER BURDAYIZ!

RANDEVUNUZU HEMEN ALMAK İÇİN LÜTFEN;

+90 212 351 21 21

f pomeranianboohouse

Saymakla bitiremeyeceğimiz sadece yaşayarak görebileceğiniz, birçok özelliği olan bu güzel canlılar için Pomeranian Boo House ailesi olarak bizler neler yapıyoruz diye soracak olursanız; hemen söyleyelim: ONLAR BİZİM HAYATIMIZ.

Bangkok/Tayland ve İstanbul/Türkiye'de bulunan 2 çiftliğimizde de uzman kadromuz tarafından doğum anlarından, sizler için sahiplendirebileceğimiz yaşa gelene kadar ki bakım; sağlık; eğitim gibi bir Pom için ciddi önem taşıyan her türlü konuya profesyonel bir şekilde yaklaşıyoruz. Çiftliklerimizde bulunan ve sizler tarafından sahiplenen bütün pomlarımızın, doğumundan itibaren bütün hayatı süreci yakından takip edilip, resmi belgeleri hazırlanıp her türlü bakımı ve eğitimi yine Pomeranian Boo House'un kendi bünyesinde bulunan Pom Veteriner ve Eğitim Merkezi tarafından yapılmaktadır.

Bu profesyonel yaklaşımımızı da, dünya çapında geçerli bir belge ile tescillendirmek için ülkemizi temsil eden ilk ve tek Türk firması olarak FCI(Federation Cynologique Internationale) tarafından düzenlenen yarışmalara katılıyoruz. Son 3 senedir katıldığımız bu yarışmalarda "En Güzel Pomeranian" dalındaki ödülleri her sene kazanarak, ülkemizi en iyi şekilde temsil etmeye gayret gösteriyoruz.

Püflü Şeyler

Nedir püflü şeyler?

- Az yapıyor olmalı
- Zekâ ve/veya keyif içermeli
- Fonksiyonel olmalı

ŞARKI SÖYLE HEYKELİNİ DİKSİNLER

İtalya'nın güney doğusunda Adriyatik Denizi kenarında olan ve Puglia bölgesine bağlı olan Bari bir liman kentidir. Aynı zamanda Güney İtalya'nın Napoli'den sonra en büyük 2. şehirdir. Sahil şeridinde yer alan Polignano a Mare'de ise Volare şarkısı ile gönüllerde yer eden ve hem San Remo hem de Eurovision'da ödül kazanan Domenico Modugno'nun heykeli gururla tüm turistleri ve yerel halkı selamlar. Herkes bu heykelin önünde resim çektirmeye bayılır.

<http://www.pufluseyler.com/sehircilik/sarki-soyle-heykelini-diksινler/>
PÜFİST: LİLİAN CERASI

ZAMANIN KİTABI

Zamanı kitap ile birleştirmek harika bir fikir ve yaratıcı bir Püf. Sistemi kurmak basit midir bilemedim ama eski bir kitap için denenebilir bir saat.

<http://www.pufluseyler.com/yasam/zamanin-kitabi/>
PÜFİST: BEGÜM VATANSEVER

EĞLENCİLİ SİPARİŞ

Take-away restoranları günümüzde çok sayıda olmasına rağmen, gerek sunum, gerekse iç mekân dizaynı açısından birbirinden fark yaratmaktan uzak. Ancak Londra'daki TOSSED take-away restoranı sipariş verirken durumu eğlenceli bir hale getiriyor: Sipariş için size numara değil ünlü bir şahsiyetin ismi veriliyor. Bu kimi Zaman Tom Jones, kimi Zaman Beyonce, bazen de Queen Elizabeth oluyor. Kasa görevlisinin uzaktan sizi bu isimle çağırması ve yanına gidene kadar ki yüzünüzde oluşan tatlı tebessüm diğer bekleyenleri de mutlu ediyor. Hatta kasa görevlisiyle benzerlik konusunda şakalaşmanız da cabası...

<http://www.pufluseyler.com/yiyecek-icecek/eglenclisi-paris/>
PÜFİST: MERAL ÇETİNER

ASKILIKTA YARATICILIK

Bu kadar yaratıcı olanını görmüş müydünüz? Benim ilk.

<http://www.pufluseyler.com/yasam/askilikta-yaraticilik/>
PÜFİST: ALPER ALMELEK

BİSİKLETLER İŞE GİT

Püf çalıştığım firmanın bahçesinde gördüm. Roche, “Bike to Office (Bisikletle İşe Git)” konseptini destekleyen bir firma. Bunda en büyük etken doğaya saygı ve çalışanlarının sağlıklı yaşam için aktivite yapmalarına katkıda bulunmak. Bunun için firmaya ait bisiklet parkının yanına bakım aletleri koymuş. Bu Püf bende çalıştığım firmanın küçücük bir farkındalıkla kocaman bir etki yaratıyor olmasıyla hayranlık uyandırdı. Sağladığı park alanı ve servis imkânıyla ofise bisiklet ile gelmek isteyen herkese imkân sağlıyor.

<http://www.pufluseyler.com/kurumlar/bisikletle-ise-git/>

PÜFİST: SEVDA YAVUZ

HESABIN BÖYLESİ

Max Brenner Cafe, Rothschild Street üzerinde. Çikolata menüsünden seçiminizi yaptıktan sonra hesap görseldeki mesajı içeren baskılı metal kalem kutusu içinde geliyor. Hesabı yüzümüzde bir gülümseme ile öderken fazla kalori almanın yaratabileceği suçluluk duygusunu da unutturuyor:)))

<http://www.pufluseyler.com/yiyecek-icecek/hesabin-boylesi/>

PÜFİST: MAYİR SARANGA

BENİ DE ALIR MISIN?

Narcity’de bir arkadaşımızı ziyarete gittiğimizde siteden arabaların çıkış noktasında sağda şoförlerin göreceği ve tam önünden geçeceği noktada “beni de alır mısın” tabelası gördüm. Sorduğumda öğrendim ki, siteden oturanlardan arabası olmayıp ihtiyaç duyanlar tabelanın önünde durursa, araçla çıkış yapan komşuları durup onu alıyormuş. Çok Püflü bir şey :))

<http://www.pufluseyler.com/yasam/beni-de-alir-misin/>

PÜFİST: SERKAN ULUÇ

KİM OTURUP RAHATÇA DİNLENEBİLİR

New Orleans’da bir park olduğu bilgisi ile elime ulaştı. Ölmüş bir ağacın bile bir parkta görevi olabilir.

<http://www.pufluseyler.com/sehir-cilik/kim-oturup-rahatca-dinlenebilir/>

PÜFİST: LEVENT TURLA

ÇİKOLATADAN HEYKELLER

Antalya’daki tatilimde otelde kahvaltıda ederken çikolata heykelleri buldum, Püfist oldum, çok mutlu oldum.

<http://www.pufluseyler.com/konaklama/cikolatadan-antalyadaki-tatilden-heykeller/>

PÜFİST: ELA ALMELEK

DUVARDA TARİH DERSİ

İngiltere malum krallarıyla tarihini yazmış bugüne kadar ve devam da etmekte. İşte hem dükkan hem de kafe olan bir mekanda duvarda bizim inkılap tarihi muadili bir tarihe yer almakta. Hem İngilizce hem de herkese!

<http://www.pufluseyler.com/yiyecek-icecek/duvarda-tarih-dersi/>

PÜFİST: AYŞE SUNAR VATANDOST

Öğretmen yetiştirme okulu (solda) ve kreş (sağındaki pencereleri beyaz çerçeveli bina), Plantage Middenlaan-Amsterdam

Bir Adalet Savaşçısının Ardından...

“Tek bir dürüst kişi fark yaratabilir...”
Elie Wiesel

Geride bıraktığımız Mart ayında, iyilik, doğruluk ve cesaret timsali ulu bir çınar devrildi. Yad Vashem tarafından 1972 yılında “**Uluslararası Dürüst**” unvanı ile onurlandırılmış olan **Dr. Johan Wilhelm van Hulst**, “iyiler uzun yaşamaz” savını çürütürcesine, tam 107 yıl yaşadı. Dr. van Hulst, Nazi işgali altındaki Amsterdam’da altı yüze yakın Yahudi bebek ve çocuğu, kendi hayatlarını tehlikeye atarak mutlak bir ölümden kurtarmış direnişçi ekibin kilit bir üyesiydi. 2012 yılında resmi bir ziyaret için Hollanda’da bulunan İsrail Başbakanı Binyamin Netanyahu, Dr. van Hulst’u şu sözlerle onurlandırdı: “*Biz şöyle deriz: Bir hayat kurtaran, dünyayı kurtarmış sayılır. Siz yüzlerce dünyayı kurtardınız. Size Yahudi halkı adına ve aynı zamanda insanlık adına teşekkür etmek istiyorum.*”

Suskind-Pimentel-van Hulst Üçlüsü: Operasyonun Beyinleri

Almanya'nın Hollanda'yı işgali esnasında, felsefe ve pedagoji uzmanı Dr. Johan van Hulst, Amsterdam'da "Hervormde Kweekschool" adlı Protestan öğretmen okulunda müdür olarak görev yapmaktaydı. Okulun karşı sırasında yer alan "Hollandsche Schouwburg" (Hollanda Tiyatrosu), 1941 yılında Naziler tarafından el koyulması ile birlikte, Yahudilerin toplama ve ölüm kamplarına sürülmeleri öncesinde bekletildikleri bir sevk merkezi olarak kullanılmaya başlandı. Tarihçiler 1943 yılı sonlarına kadar ki 18 aylık süre zarfında yaklaşık 46.000 Yahudi'nin tiyatro binasından kamplara gönderildiklerini tahmin etmektedirler. Bu kişilerin büyük çoğunluğu transit kampı Westerbork'a (Hollanda), oradan da ağırlıklı olarak Nazi toplama/ölüm kampları Auschwitz, Sobibor ve Bergen-Belsen ile Theresienstadt Gettosu'na gönderildiler.

Tiyatro binasındaki sevk merkezinin yöneticisi, Alman-Yahudi işadamı Walter Suskind'di. Yahudi Konseyi tarafından bu göreve atanmış olan Suskind, güçlü ve karizmatik kişiliğinin yanı sıra, Alman kültürüne yakınlığıyla tanınırdı. Göreve başlamasından bir süre sonra, Suskind, tutukluların kaçmalarına yardım etmenin mümkün olduğunu fark etti. Örneğin, giriş yapan kişi kayıtlarında tahrifat yapıp 75 yerine 60 kişiyi girmiş gibi gösterdiğinde, 15 kişiye kaçış olanağı sağlamış oluyordu. Suskind'in işi 1943 yılı başlarında Nazilerin, 12 yaşından küçük Yahudi çocukları kamplara sürmeden önce geçici olarak yerleştirmek amacıyla tiyatronun karşı sırasındaki öğretmen okuluna bitişik kreşe el koymaları ile birlikte kolaylaştı. Kreşin yöneticisi, Sefarad Yahudisi Henriëtte Pimentel'in, van Hulst'u da çabalarına ortak etmesiyle birlikte, kurtarma faaliyetleri hız kazandı.

Uluslararası Dürüst
Dr. Johan Wilhelm
van Hulst
(1911 - 2018)

*Kreşin yöneticisi
Henriëtte
Pimentel'in,
van Hulst'u
da çabalarına
ortak etmesiyle
birlikte,
kurtarma
faaliyetleri hız
kazandı...*

yor, o da onları bir süre okulunda saklıyordu. Takiben okula gelen direniş grubu üyeleri, çocukları kimi zaman çamaşır sepetlerinde saklı bir şekilde, kimi zaman kendi çocuklarıymış gibi bisiklet üzerinde emin bir yere götürüyorlardı. Bu kaçırmalar, tiyatro binasında kamplara sevk edilmeyi bekleyen ebeveynlerin onayıyla gerçekleştirilmekteydi. Tarihçi Bart Walle; Suskind, Dr. van Hulst ve Pimentel'i bu "kaçırma ağının beyinleri" olarak tanımlarken, sistemin kusursuz işleyişinde Dr. van Hulst'a destek veren bazı öğretmen okulu öğrencilerinin ve zamanlamanın önemine dikkat çeker. Öğretmen okulu ile tiyatro arasındaki sokaktan tramvay geçirdi. Dr. van Hulst ve ona yardımcı olan öğrencileri, yaşlı okul hizmetlisi van Wijngaarden'in gözcülüğün-

den de büyük destek alarak, tramvayın durduğu ve böylelikle tiyatro binasının önünde nöbet halindeki SS subayının okulu göremediği kısa süreyi iyi değerlendirirler, bu esnada çocukları sepetlerin veya çuvaların içinde okul dışına çıkarırlardı. Çocuklar takiben trenle, ağırlıklı olarak ülkenin kuzeyindeki Friesland veya güneyindeki Limburg'a götürülür, orada onları saklayacak ailelere verilmek üzere diğer direnişçilere teslim edilirdiler. Bu çocukların büyük çoğunluğu hayatta kaldı.

Kurtarıcıların planları ne denli kusursuz olursa olsun, şans şüphesiz hayati bir unsurdur: 19 Haziran 1943 sabahı, giriş sınavını teftiş etmek üzere van Hulst'un okuluna gelen Hollanda Eğitim Bakanlığı müfettişi Fieringa, bir odada tutulmakta olan küçük çocukları fark edince, van Hulst'a sessizce sordu: "Bu çocukların burada bulunmasının anlamı nedir? Bunlar Yahudi çocuklar mı?" Dr. van Hulst uzun bir sessizliğin ardından karşılık verdi: "Herhalde bu soruya yanıt vermeme beklemiyorsunuz, öyle

*"Bu
çocukların
burada
bulunmasının
anlamı nedir?
Bunlar Yahudi
çocuklar mı?"*

Hollanda Tiyatrosu (sevk merkezi) yöneticisi Walter Suskind (Lüdenscheid 1906 - Auschwitz 1945) ve kızı Yvonne Suskind (Bergen op Zoom, 1939 - Auschwitz 1944)

“Bu benim hayatımın en zor günüydü. 12 çocuğu yanıma aldım. Sonraları kendime sordum: Neden 13 çocuk değil?”

değil mi?” Okuldan ayrılırken van Hulst’un elini sıkıca müfettiş onu fırlatmasıyla uyardı: *“Tanrı aşkına dikkatli olun...”* Bu ziyaretin ardından, van Hulst kaygıyla beklesede, korktuğu başına gelmedi.

Operasyonun Son Günleri ve Sonrası...

Kurtarma operasyonunun sonu ani bir şekilde geldi. Henriëtte Pimentel, 1943 yılının Temmuz ayında tutuklanmasının akabinde, Eylül ayında Auschwitz’de katledildi. Yine Eylül ayında kreşin boşaltılacağı yönünde bir haber gelince, kreş yöneticisi Virrie Cohen, van Hulst’tan yardım istedi: *“Kreş kalabalık. Lütfen gelip birkaç çocuk alın ve okulunuzda saklayın. Belki bugün içinde gelip çocukları sizden teslim alacaklar...”*

Van Hulst, içinde bulunduğu çıkmazı şu sözcüklerle dile getirdi: *“80, 90, belki 70 veya 100 çocuğun orada durduğunu hayal etmeye çalışm; ve siz hangi çocukları beraberinizde götüreceğinize karar vermek durumundasınız. Bu benim hayatımın en zor günüydü. 12 çocuğu yanıma aldım. Sonraları kendime sordum: Neden 13 çocuk değil?”*

29 Eylül tarihinde kreş kapatıldı; geriye kalan çocuklar, yolun karşı tarafındaki tiyatro binasında sevgi gününü beklediler. Ve o gün, yani 8 Ekim 1943 tarihinde iki otobüs, Middenlaan ile Westerbork’a gidecek trenin kalkacağı Panamakade arasında mekik dokudu. Bu Hollanda Tiyatrosu’ndan gerçekleştirilen son sevkti.

1945 yılı ilkbaharında, Dr. van Hulst’un birlikte çalıştığı direnişçilerden birisi, işkence altında onu ele verdi. Nazilerin onu tutuklamak üzere harekete geçtikleri uyarısı sayesinde, mutlak bir infazdan dakikalarla kurtulan van Hulst, müttefik kuvvetlerin Hollanda’yı özgürlüğüne kavuşturacağı Mayıs ayına kadar gizlenerek hayatta kaldı.

Dr. Johan van Hulst, yaşamının takip eden döneminde 25 yıl boyunca Hollanda’da senatör; ayrıca 1961 ile 1968 yılları arasında Avrupa Parlamentosu üyesi olarak görev yaptı. Politika ve eğitim alanlarında aktif bir rol oynayan Dr. van Hulst, birçok yayına imza attı. Bir satranç turnuvasında birinci geldiğinde tam 99 yaşındaydı. Müdürü olduğu okulun yerinde şu anda Ulusal Holokost Müzesi yer almaktadır.

Kreş müdürü Henriëtte Henriquez Pimentel (Amsterdam 1876 - Auschwitz 1943) (en sağda) çocuklar ve bakıcılarla birlikte

Van Hulst sonraki yıllarda, kendi ifadesiyle bir “direniş kahramanı rolü” oynamaktan kaçındı...

Van Hulst sonraki yıllarda, kendi ifadesiyle bir “direniş kahramanı rolü” oynamaktan kaçındı. Daha fazla çocuk kurtaramamış olmak ise, yaşamının sonuna kadar ona derin bir ıstırap verdi. 2012 yılında resmi bir ziyaret için Hollanda’da bulunan İsrail Başbakanı Binyamin Netanyahu, Dr. van Hulst’u şu sözlerle onurlandırdı: “Biz şöyle deriz: Bir hayat kurtaran, dünyayı kurtarmış sayılır. Siz yüzlerce dünyayı kurtardınız. Size Yahudi halkı adına ve aynı zamanda insanlık adına teşekkür etmek istiyorum.”

Uluslararası Dürüstler ve Hollanda Gerçeği...

Holokost sırasında Yahudilere karşı takınılan tutum, ağırlıklı olarak kayıtsızlıkla düşmanlık arasındaki bir çizgide yer almıştır. Hâkim yaklaşımı temsil eden kitleler, eski komşuları toplanıp öldürüldüğünde seyirci kalmışlar; kimisi faillerle iş birliği içine girmiş, birçoğu da gasp edilen Yahudi varlıklarından çıkar sağlamıştır. Ahlaki bir çöküntünün egemen olduğu böylesi bir dünyada, sadece küçük bir azınlık insani değerlerle hareket etmiştir. Yad Vashem bugüne kadar 5.595 Hollanda vatandaşını Uluslararası Dürüst olarak tanımıştır. Nazilerin Hollanda’da “tam Yahudi” olarak kabul ettikleri 140.000 kişinin %80’e yakını, savaşta hayatını kaybetmiştir – bu oran örneğin Belçika (%44) ve Fransa (%24) ile kıyaslanamayacak kadar yüksektir. Araştırmacı Dr. Joseph Michman bu durumu ağırlıklı olarak, Hollanda Kraliçesi Wilhelmina ile Hükümet üyelerinin İngiltere’ye kaçmaları sonrasında oluşan yönetim boşluğunun, Hitler tarafından –askeri bir idareden ziyade– çok şiddetli bir antisemitizm sergileyen sivil bir yö-

İsrail Başbakanı Binyamin Netanyahu -Johan van Hulst görüşmesi, Reuters, 2012

netimle doldurulmuş olmasına; ve ülkede kalmış daha alt düzeydeki kamu görevlilerinin, işgalcilerin her türlü emrini harfiyen uygulamış olmalarına atfetmektedir. Araştırmacı yazar Dr. Manfred Gerstenfeld ise,

Ahlaki bir çöküntünün egemen olduğu böylesi bir dünyada, sadece küçük bir azınlık insani değerlerle hareket etmiştir...

Kraliçe Wilhelmina’nın, sürgünde olduğu beş yıl zarfında Hollanda halkına hitaben “Radio Oranje” üzerinden yaptığı radyo yayınlarında, Yahudi vatandaşlarının maruz kaldığı zulümden –kendisine sunulan taslak metinlerden ilgili kısımları çıkararak– yalnızca üç kez ve toplam beş cümleyle söz etmiş olduğuna dikkat çekmektedir. Savaş esnasında iki yıl boyunca Amsterdam’da saklanarak hayatta kalmış olan Dr. Gerstenfeld’e göre, Hollanda’nın savaş dönemi ve sonrasındaki tutumuna ilişkin oluşmuş ılımlı imaj ile katı gerçekler arasındaki uçurum, diğer ülkelerinkinden daha derindir. Dünya çapında bir okur kitlesine ulaşmış olan Anne Frank’ın Hatıra Defteri, savaş sonrası Hollanda halkı için oluşan, Yahudilere yardım etmek için kendi hayatını riske atmış direnişçi

imajına –orantısız bir şekilde– katkıda bulunarak, bu efsaneyi beslemiştir. Anne Frank, onu saklayarak büyük riskler almış Hollanda vatandaşları ile anılmaktadır. Oysa kısacık yaşamının Bergen-Belsen toplama kampında son bulması, yine Hollanda vatandaşlarının ihanetinin bir sonucudur. Holokost üzerine çalışmaları ile tanınan klinik psikolog Dr. Nathan Durst şöyle der: “Çoğu kişi, Anne Frank’ın günlüğünün son sayfasını okumayı unuttur: Ona ihanet etmiş olanlar Hollandalıydı...”

Kaynaklar:

Johan van Hulst, the teacher who saved Jewish Children, Roland Hughes, BBC News
The Netherlands, Historical Background, Yad Vashem
About the Righteous, Yad Vashem
Rescue and Righteous Among the Nations in Holland, Dr. Joseph Michman, Yad Vashem
Wartime and Postwar Dutch Attitudes Toward The Jews: Myth and Truth, Dr. Manfred Gerstenfeld
The Dutch Owe Jews a Real Apology for Their Role in the Holocaust, Dr. Manfred Gerstenfeld
Jewish War Claims in the Netherlands: A Case Study, Dr. Manfred Gerstenfeld
The Teachers’ Training College as a Center of Resistance, Joods Cultureel Kwartier
Hitler’s Bounty Hunters: The Betrayal of the Jews, Ad van Liempt

Bruno Taut Boğaza Bakan Uzakdoğulu

Anadolu yakasından Boğaz Köprüsü'nü geçip Ortaköy'e doğru ilerlediğinizde, sağ kolda daha çok bir Budizm tapınağına benzeyen bir ev dikkatleri çeker. Burası, Alman mimar Bruno Taut'un

kendisi için 1938'de inşa ettiği evdir. Bu ev 1938'de Japon ve Türk mimarisinin ortak özellikleri harmanlanarak inşa edilmiş adeta küçük bir saray yavrusu... Emin Vakfı Korusu içinde yer alan bu bordo renkli bina, bir dönem Neslişah Sultan ve Cem Boyner'e ev sahipliği yaptı. Boğaz'dan bakıldığında Şifa Yurdu'nun solunda kalan bu ev, İstanbul'un en sıra dışı yapılarından biri. Nomads isimli gece kulübünün yan tarafından koruya girdiğinizde, bir funiküler sizi evin arkadaki giriş kapısına çıkarır. Girişte hemen solda yemek odası, önünde bir balkon ve muhteşem bir Boğaz manzarası yer alıyor. Sa-

Alman asıllı bir Yahudi olan Taut, 1933'te Nazilerin iktidara gelmesi üzerine Japon Uluslararası Mimarlık Derneği'nden aldığı bir daveti kabul etti ve Japonya'ya sığındı...

lon sade, ancak şık bir şekilde döşenmiş, dünyanın farklı köşelerinden taşınmış objeler birbiriyle uyum içinde duruyor. Yeşilliklerin arasından, her yerden Boğaz sizi kucaklıyor. En üst kattaki yuvarlak camekân çatı, adeta bir kaptan köşkü: Buradan Boğaz

Köprüsü'nün manzarası müthiş. Salondan, çok güzel metal işçiliği olan merdivenlerden alt kata, yatak odalarının olduğu bölüme iniyorsunuz. Ev çok büyük değil; mimari olarak dıştan çok güzel ama kullanım olarak bazı zorlukları var. Yan tarafındaki bahçe ise ömre bedel ve teraslar şeklinde devam ediyor. Bahçenin yer aldığı korunun içinde, Neslişah Sultan'ın yaşamının son yıllarını geçirdiği apartman ve başka binalar da yer alıyor. Hayat sürprizler yumağı. Bugün evin sahibi olan kişi, Trabzon'da Bruno Taut'un yaptığı lisede okumuş; evin numarası da Trabzon'un plaka numarası olan 61. *Taut Evi*, İstanbul'un bağrında

Taut'un eşi Margarete Schütte-Lihotzky

Ankara Dil Tarih Coğrafya Fakültesi

Trabzon Lisesi

sakladığı çok sayıda sürprizden biri ve şehrin güzelliğine apayrı bir hava katıyor.

Bruno Taut Kimdir

Bruno Taut, 4 Mayıs 1880'de ünlü Alman filozofu Kant'ın da yaşadığı Königsberg'de, tüccar Julius Taut'un ikinci oğlu olarak doğdu. Berlin Üniversitesi'nde kent planlaması eğitimi aldıktan sonra, 1909'da kendi bürosunu açtı. Modernizmin en önemli mimarlarından sayılan Taut, Berlin'de yaptığı binalarla kendine haklı bir ün sağladı. Birinci Dünya Savaşı sonrasında Almanya'da ekonomik durum bozulunca Moskova'ya gitti. Bu olay, ilerleyen yıllarda kendisinin 'Komünizm'le itham edilmesinin ve Nazilerin iktidara gelmesi sonrasında dışlanmasının önünü açtı.

1921'de yeniden Almanya'ya dönen Taut, her vesile ile silahlanmanın ve yeni bir savaş macerasının karşısında yer aldı. Almanya'da bulunduğu süre içerisinde Magdeburg kentinin yeniden yapılandırılması sırasında Baş Mimar olarak görev aldı. Alman asıllı bir Yahudi olan Taut, 1933'te Nazilerin iktidara gelmesi üzerine Japon Uluslararası Mimarlık Derneği'nden aldığı bir daveti kabul etti ve Japonya'ya sığındı. Önce Sovyetler, İsviçre ve daha sonra Japonya'da bir süre kaldıktan sonra 1936'da Atatürk tarafından Türkiye'ye davet edildi ve Nazi Almanya'sından kaçarak Türkiye'ye sığınan Yahudi bilim adamları listesinde yer aldı. (O yıllarda 500'e yakın bilim in-

BRUNO TAUT'UN ESERLERİ

Taut'un Türkiye'deki en önemli eserlerinden biri, inşaatı 1936'da başlayıp, 1940'ta sona eren Ankara Dil Tarih Coğrafya Fakültesi binası. Eserlerinde yerel mimari unsurları da kullanan Taut, bu eserinde binanın ön cephesini Ankara taşı ile kaplamış. Taut'un bir diğer önemli eseri ise Trabzon Lisesi. Binayı inşa etmeden önce 1937'de Trabzon'a giden mimar, şehri gezip araştırmalarını yaptıktan sonra projeyi çizmiş. 1938'de ölene kadar Türkiye'de yaşayan Taut, Ankara ve Trabzon'da birçok eser bırakmış. Üç buçuk yıl kaldığı Japonya'daki mimariden etkilenip inşa ettiği Ortaköy'deki evi de mimari eserleri arasında yer almakta.

sanına Türkiye Cumhuriyeti ev sahipliği yapmıştır. Bu bilim adamlarının çoğu sosyalist ve Yahudi olup hukuk, tıp ve mimarlık fakültelerine girdiler.) Bugünkü ismiyle Mimar Sinan Güzel Sanatlar Akademisi olan okulun kurucusu ve mimari profesörlüğünü yaptı.

Tarihçi Cemil Koçak "Geçmiş Ayrıntılarda Saklıdır" isimli çalışmasında Bruno Taut'un eşi Margarete Schütte-Lihotzky'nin, Anti-Nazi direniş hareketinin İstanbul'daki faaliyetlerini yürüttüğünü ve Avusturya Komünist Partisine kayıtlı olduğunu belirtir:

"Nazilerden kaçan sosyalistleri İstanbul üzerinden Rusya'ya kaçmalarına yardım ederken, Türkiye Komünist Partisi üyeleriyle temas kuruyordu. Margarete, eşi Bruno Taut sayesinde Güzel Sanatlar Akademisinde çalıştı..."

Ata İçin Hastalandı

Atatürk 10 Kasım'da Dolmabahçe Sarayı'nda öldükten sonra naaşı Ankara'daki Etnografya Müzesi'nin önündeki bir katafalka konmuş. Katafalkı hazırlayan Taut, kendisine proje için teklif edilen 1000 liralık bir ödemeyi kabul etmemiş, bu iş için para teklif edilmesinin kendisini

Taut Evi,
İstanbul'un
bağrında
sakladığı
çok sayıda
sürprizden
biri ve şehrin
güzelliğine
apayrı bir
hava katıyor.

üzeceğini söyleyip iş karşılığında çocuklarına bırakabileceği küçük bir teşekkür mektubu rica etmiş. 15 Kasım 1938 tarihinde ve bir gece içerisinde planı çizmiş. Katakalk, Bruno Taut'un son eseri oldu. Astım hastası olan Bruno Taut, 24 Aralık 1938'de, 58 yaşında öldü. İşin ilginç yanı, 'Edirnekapı Şehitliği'ne defnedilen ilk ve tek gayrimüslim' olarak tarihe geçti. Bazı kaynaklar, orada gömülmesinin, devrin Cumhurbaşkanı İsmet İnönü tarafından kendisine duyulan minnetin bir tezahürü olarak gerçekleştiğini söylemekte... Dönemin gazeteleri Taut'un ölüm haberini vermelerine rağmen, adeta iki satırlık bir yazı ile geçiştirirler. Sadece Kurun gazetesi Taut ve ce-

nazesi hakkında oldukça ayrıntılı bilgi verir. Gazetedeki habere göre Taut, Cumhuriyet'in ilan edildiği tarihte 12 bin konuta imza atmıştır. Bu bilgilerin benzerine Tan gazetesinde de rastlamak mümkündür. Her iki gazetenin haberine göre Taut'un cenazesi Ankara'dan İstanbul'a getirilmiş ve 26 Aralık günü önce, görev yaptığı Fındıklı'daki Güzel Sanatlar Akademisi'nde bir tören yapılmıştır.

Törende konservatuar hocalarından Lika Amar kemani ile matem havası çalar, ardından da Kültür Bakanlığı şube müdürlerinden Kudsi Teccer Bey, Taut hakkında kısa bir konuşma yapar. Fakülte adına da Profesör Leopold Levy konuşur. Sonrasında naaş, Edirnekapı Şehitliğine taşınır.

Taut'un son eseri, Ata için hatırladığı katafalk

Edirnekapıda'ki Müslüman olmayan tek mezar Bruno Taut'un mezarı

Ergül Keskin
conture & make-up studio

Ergül Keskin Conture Make Up Studio

Türkiye'nin profesyonel anlamda ilk kontür makyaj uygulama ve eğitim akademisinin kurucusu Ergül Keskin, aynı zamanda alanında dünyaca ünlü, Long Time Liner Conture Make-up markasının Türkiye distribütörüdür. Ergül Keskin Conture Make Up Studio, 30 yılı aşkın tecrübesi ve yenilikçi hizmet anlayışıyla, kontür makyaj alanında üst düzey hizmet sunmaya devam etmektedir.

 [ergulkeskintr](https://www.facebook.com/ergulkeskintr)

 [ergulkeskinofficial](https://www.instagram.com/ergulkeskinofficial)

 [ergulkeskin.com.tr](https://www.ergulkeskin.com.tr)

HİZMETLERİMİZ

- Kaş Kontür
- Highlight
- Dudak Kontür
- Liplight
- Kamufraj Kontür
- Saç Simulasyonu
- Dövme Uygulaması
- Eyeliner Kontür
- Kaş Tasarımı
- İpek Kirpik

ADRES:

Zorlu Center R1 Teras Evler Kat. T1 D.104 Beşiktaş / İstanbul

Tel: +90 538 040 63 65

95. Ölüm yıldönümünde samimi bir Türk dostu *Pierre Loti*

Çoğumuzun İstanbul'da bir tepe olarak bildiği; oysaki Eyüp'teki o tepeye adını vermiş olan 'Samimi Bir Türk Dostu' Fransız yazar Pierre Loti'yi, ölüm yıl dönümü olan 10 Haziran'da saygı ve sevgiyle anıyoruz.

Yazar, denizci, doğa aşığı, cesur, radikal ve sevgi dolu samimi bir dost... Emperyalizmin acımasız

dünyasında yazdıklarıyla düvel-i muazzama (büyük devletler) baş kaldıran korkusuz bir hümanist. İlk defa 1870 yılında geldiği İstanbul'a aşk ile tutuldu. Sonrasında sayısız defa geldi, burada dostlar edindi ve aşkı İstanbul'u yazılarına konu etti. Pierre Loti 1850 yılında Rocherfort Fransa'da Protestan bir ailede dünyaya geldi. Küçük yaşlarda annesi ve teyzesinin istekleriyle dinî eğitim almaya başladı. Pek içini açmayan bu dönemde bir süre Yunan-

ca ve Latince dersleri de aldı. Liseyi bitirdikten sonra aile geleneği olan denizciliğe yöneldi ve Deniz Akademisi'ne girdi. Pierre Loti, denizciliğe ilgiliydi fakat egzotik ülkeler görmek, tabiatı ve yalnızlığı seven romantik ruhunu tatmin etmek asıl isteği idi. Akademiyi bitirdikten sonra 'Jean Bart' isimli gemiyle ilk seferine çıktı. Otuz yıl Bahriye Subayı olarak uzak denizlerde ve ülkelerde dolaştı. Farklı toplumların yaşayışlarını, heyecanlarını ve duygularını eserlerinde aksettirdi. Git-

tiği ülkeler arasında Senegal, Tahiti, Japonya, İran ve Türkiye başta gelir. Hatta bir rivayete göre *Pierre Loti* ismini ona, Okyanusya seferi sırasında Tahitili yerliler yakıştırmıştır. Yazarın doğum adı *Louis Marie Julien Viaud* idi.

Gerçek bir Türk dostu olan Pierre Loti, Trablusgarp, Balkan, I. Dünya Savaşı ve kurtuluş mücadelesinde Türkiye'yi kuvvetle desteklemiştir. Her gelişinde Türkiye'de sevgi ve heyecan ile karşılanmış, yazar ve devlet adamlarının ilgisini çekmiş

ve onlarla sıkı dostluklar kurmuştur. İstanbul'da o denli sevilmiş ve yüksek makamlardaki devlet adamları arasında nüfuz bulmuştur (güç sahibi olmuştur) ki, kendisine ikinci rütbeden Nişan-ı Ali-i Osmani taksim edilerek onurlandırılmıştır.

Yıldız Saray-ı Hümayunu

Başkitâbet Dairesi

1304

Ma'rûz-ı Çâkerkemîneleridir ki Fransa akademisi azasından Mös-yö Piyer Loti'ye ikinci rütbeden nişan-ı âli-i Osmânî ihşân buyurulmasına mebnî muamele-i lâzîmenin ifâsı şerefsudûr buyurulan irâde-i seniyye-i cenâb-ı hilâfetpenâhî icâb-ı âlisinden olmakla ol babda emr ve fermân hazreti velîyyü'l-emrindir. Fî 20 Safer Sene 318 ve Fî 5 Haziran Sene 316

Serkâtib-i Şehriyârî

Tahsin

Pierre Loti'nin Türkiye ile ilgili yazılarını, Trablusgarp Savaşı öncesi ve sonrası olarak iki kısımda incelemek mümkündür.

Loti'nin karakterini göz önüne çıkarmış olması ve yazarın siyasi anlamda elini taşın altına koymasına neden olması sebebiyle yazımda ikinci dönem ele almayı uygun gördüm. Bu dönem, Balkan ve Trablusgarp savaşları, Birinci Dünya Savaşı, işgal günleri, Sevr, Milli Mücadele yıllarına rastlar. Bu dönemin kitapları, 'edebi' yönü değil, siyasi yönü ağır basan yapıtlardır.

Bahsi geçen eserler arasında dört kitap, birer 'Türkiye savunması' olarak öne çıkarlar. 1913 yılında yazdığı *La Turquie Agonisante* (Can Çekişen Türkiye) kitabıyla Batı politikalarını eleştirmiştir. Aynı yıl devlet konuğu olarak geldiği İstanbul'da, Tophane Rihtımı'nda büyük bir törenle karşılanmıştır. Balkan Savaşlarında, Birinci Dünya Savaşında ve akabinde Anadolu işgalinde, Yunanların ve Ermenile-

rin Türkler aleyhinde İngiliz Hükümetlerince desteklenen faaliyetlerine karşı Türkleri savunmuştur. Bu kapsamda, *Les Massacres d'Armenie* (Ermeni katliamları; broşür, 1918 ya da 1919), *Les Alliés qu'il nous faudra* (Bize lâzım olan Müttefikler; broşür, 1919), *La Mort de Notre Chère France en Orient* (Aziz Fransa'mızın Doğu'daki Ölümü; 1920) adlı çalışmalarındadır. Bu eserler 1919'un Ekim ayına kadar Fransa'daki sansür baskısıyla, gizlice yayımlanmış, ancak yine aynı senenin sonlarında, sansürün kalkmasıyla, kitapçı raflarındaki yerlerini alabilmişlerdir.

Emperyalist karanlığa bir mum ışığı olan Pierre Loti, dönemin insanlık dışı sömürgeci politikalarına karşı adil, eşitlik yanlısı ve özgürlükçü bir tutum göstermiş, kıymetli bir kalemdir. Loti'nin Türk milletine dostça yaklaşımı, Türklere karşı yapılan haksızlıklara tepkisi ve Türk milletini savunan yazıları nedeniyle,

Milli Mücadele döneminde de büyük Atatürk ve TBMM onun samimiyetinden şüphe etmemiş, onu bir Türk dostu olarak bilmişlerdir. Ulu Önder Gazi Mustafa Kemal Atatürk, Pierre Loti'ye 4 Eylül 1920'de gönderdiği bir mektupta ona minnetlerini ilemiştir.

Aziz Mös-yö Piyer Loti

Türkiye Büyük Millet Meclisi Paris Mümessilinin hareketinden istifade ederek Türklerin büyük ve asil dostuna karşı perverde ettiği (beslediği) hissiyat, minnet ve şükram tekrar beyan etmeyi kendine bir borç bilmiştir. Tarihin en karanlık günlerinde sihirengez kalemiyle daima Türk milletinin hakkını teyit ve müdafaa etmiş (savunmuş) olan büyük üstat için Türk milletinin beslediği derin ve sarsılmaz muhabbet (sevgi) hislerine, istiklal mücadelesinde şehit düşen erkeklerimizin yetim bıraktığı kızlarımız tarafından göz yaşları arasında dokunan bu hali şahadet (tamıhlık) edecekti. Naçiz kıymeti, delâlet (aracılık) ettiği manadan ibaret olan bu hediyemizi haksever ve civanmert büyük Fransız'a beslediğimiz şükran hissine delâlet olarak telâkki (sayma) ve kabul buyurmanızı rica ederiz.

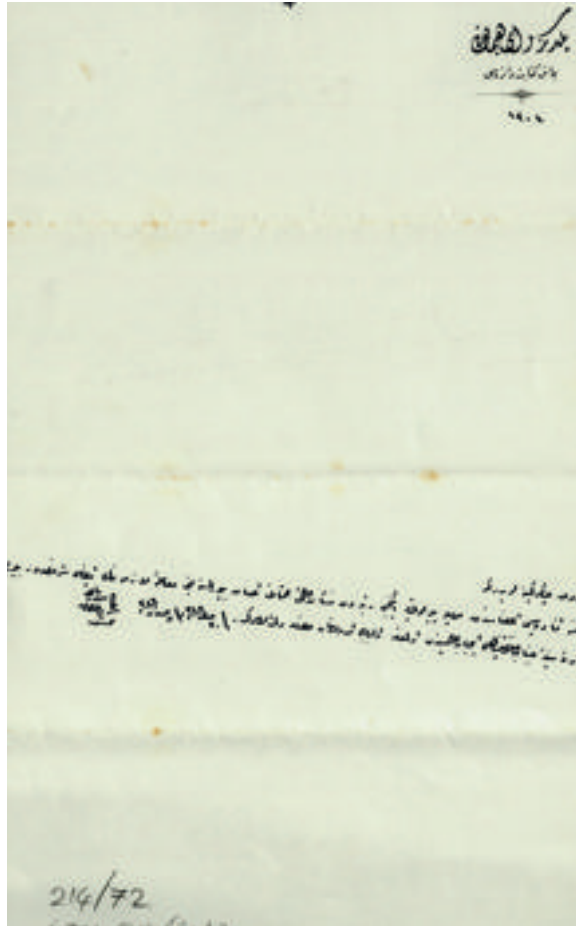
Büyük Millet Meclisi Reisi

Başkumandan

Gazi Mustafa Kemal

(Kaynak: Pierre Loti Dostları Derneği)

Unutmayalım ki, Pierre Loti, İstanbul'un muhtelif yerlerinde belirli süreler yaşamış olmasına karşın, birtakım Osmanlı 'entelektüelleri' gibi Beyoğlu'nda yaşamamış, Osmanlı kültür ve manevî hayatının daha yoğun hissedildiği Eyüp semtini tercih etmiş olan samimi bir Türk dostudur. Dilerim ki, biz de onun eserlerine sahip çıkarak Pierre Loti ismini 'samimi' bir şekilde yaşatabiliriz.

Başbakanlık Osmanlı Arşivi (BOA)
Kurum: İ..TAL. Yer Bilgisi: 214-72
Belge Tarihi: H-20-02-1318

“Söyle ne içersin, KAHVE mi, ÇAY MI?”

Kahve ilk kez –hakkında birçok rivayet çıksa da– eski devirde Habeşistan olarak tabir edilen Etiyopya topraklarında, IX. yüzyılda çıkmış yerel bir içecek olarak kalmıştır. Bir dönem Türkiye’de de çok az zümrenin sahip olabileceği “Habeş kahvesi” satılmaktaydı.

Yaygın bir görüşe göre kahve Osmanlı’ya, Kanuni Sultan (I.) Süleyman devrinde XVI. yüzyılda, Yemen Valisi Özdemir Paşa tarafından Habeşistan’dan Payitaht’a getirildiği kabul edilir. Bir diğer görüşe göre kahve, Payitaht’ta (başkent İstanbul’da), Suriye’den Halepli iki girişimcinin 1555 yıllarında Tahtakale (Tahtül Kale) adlı semtte açtıkları ilk kahvehane ile ününü duyurmuş. Avamın içeceği olan kahve, birden kendini hızlıca Saray’da buluvermiş.

Osmanlı’da kahve yasağı

Kahvenin uğradığı ilk yasak, devrin Şeyhülislamı Ebussuud Efendi tarafından verilen “kahve içmenin haram olduğu” fetvadır.

Sultan III. Murad ve Sultan I. Ahmed devrinde yasaklar kalkmış, 1623–40 yılları arasında Sultan IV. Murad’ın “ehl-i keyfin” peşine düşmesiyle, idam hükmü sonrasında tütün ve alkol ile birlikte kahve de yeniden yasaklı ürünler arasına girmiştir. Dev-

rin uleması “kahve pişirme”, tekniğini bilmedikleri ve Arapçada aynı zamanda “şarap” anlamına geldiği için çekirdeklerin kavrulmasının harama yol açıp açmadığı gibi teolojik tartışmalar kahve lehine sonuçlandı. Hatta Arap harflerinin sayısal değerlerinin hesaplandığı “ebced” hesabına göre Allah’ın sıfatlarından “azameti her zaman yerinde olan” anlamına gelen “el-Kaviy” ile “kahve” sözcüklerinin sayısal değerlerinin 110 olarak eşit olduğu, bu yüzden de ortadan kaldırılmasının, yasaklanmasının mümkün olmadığını ileri sürenler bile oldu.

Kahve, Café, Coffee, Kávé, Kahwa...

Almanca, Danca, İsveççe “Kaffe”; İspanyolca, Fransızca, Portekizce “Café”; Hintçe “Kofi”; İtalyanca “Caffè”; Macarca “Kávé”; Romence “Căfea” ve İngilizce “Coffee” sözcüğü, Arapça “keyif veren” anlamına gelen “Kahwa” sözcüğünden gelmektedir. Bu yüzden, kahve bilinmezden evvel, “şarap” için de Kahwa sözcüğü kullanılmaktaydı. Arapça “Kahwa” ile Farsça “Renk” sözcüklerinin birleşmesinden oluşan “Kahverengi” en eski Osmanlıca sözcüklerden biridir. Türkler, 1400 yıl önce “kahve” ile tanışmadan önce “kahverengi” için, fındığı diyorlardı. Kahveyi Avrupa’ya, rengini de dilimize kazandırmış olduk.

Türk diline de “uzun süre beklenen işleri” anlat-

mak için kullanılan “Kahveyi Yemen’den mi getiriyorsun?” deyiminde geçtiği üzere, kahve içiminin mucidi XIV. yüzyıl sonlarında Yemen’de yaşadığı var sayılan bir sufi şeyhi olan (Yemenli) Şeyh Şirazi kabul edilir. Hatta sonradan bir adet olan “kahve falı” denilen kahve telvesinin fincanda ve tabakta bıraktığı izlerin yorumlanması âdetine başlamadan önce, Şeyh Şirazi’nin ruhuna Fatıha okunur, ondan sonra falın yorumlanmasına başlarlarmış.

Kahveyi içen ilk kişinin ise XVI. yüzyılın ünlü Arap yazarı Molla Ahmed-i Ceziri’ye göre ez-Zebhani olarak da bilinen Yemenli Cemaladdin Ebu Abdullah Muhammed İbn Said’dır. Ez-Zabhani, Habeşistan’da bir hastalığa tutulduğu, kendisine ikram edilen kahveden sonra iyileştiği rivayet edilir. Kahvenin zinde tutucu ve dinçlik kazandırıcı etkisini tarikata girince, tarikatın diğer üyeleriyle de paylaştığı bildirilir.

XVI. yüzyılda insanlar arasında yayılan menkıbeye göre kahve içmeyi icat edenin Hz. Süleyman (Kral Süleyman) olduğuna inanılır. Hz. Süleyman, yolculuklarından birinde bir şehirdeki tüm insanların bir salgından etkilendiğini görür ve Cebrail’in buyruğu üzerine Yemen’den gelen kahve çekirdeklerini kavurarak hazırladığı içecek (kahve) şehir halkını salgından kurtarır.

Kahvenin X. yüzyılda İran’da “bunc” adıyla bilindiği ve kısaca İbn-i Sina olarak bilinen tıp alanında da çalışmaları olan ünlü bilgin Abü ‘Alı al-Ḥusayn ibn ‘Abd Allāh ibn Sīnā’nın kahve içtiği rivayet edilmektedir.

Kahvenin tarihi

Kahve 1470 yılında Aden’de, 1510 yılında Kahire’de ve 1511 yılında da Mekke’de içilir ve kullanılır oldu. Bir rivayete göre, Osmanlı İmparatorluğu’nun başarısız Viyana Kuşatması sonrası, ordunun istihkakı için yanlarında getirdikleri kahveyi geri çekilirken orada bırakırlar. Bunun ne olduğunu bilmeyen Avusturyalı askerler, kahveyi surların dibinde bulurlar. Sonunda deve yemi olduğuna karar verirler ve yakmaya niyetlenirler.

Bir dönem Osmanlı Belgradı’nda, Osmanlı kılığında kuşatmayı Polonya Kralına haber vererek yardım getirmiş olan Ukrayna asıllı Polonyalı tüccar Jerzy Franciszek Kulczycki, Osmanlı kuşatması için yardıma gelen Polonya Kralı Jan Sobiesky’den izin alıp çuvalı savaş ganimeti olarak kendine saklar. Kuşatma bitiminde Kulczycki, elindeki çuval çuval kahveyle Avrupa’nın üçüncü, Viyana’nın ilk kafesi olan ‘Mavi Şişenin Altındaki Ev’ anlamında ‘Hof Zur Blauen Flasche’ adlı kahve dükkânını Schlossergasse’de açmış olur.

Daha sonra bir Capuchin rahibi olan Marco d’Aviano adındaki İtalyan rahip, acı kahveyi bal ve süt ile tatlandırıp Kutsal Roma İmparatoru I. Leopold’a sunduğunda kahve köpürttüğü elbisesinin rengini andırdığı gerekçesiyle bulunduğu bu karışıma *Cappuchino* adını vermiştir. Bugün Viyana’da Kulczycki Caddesi’nin başında, hem Viyana’yı Türklerden kurtardığı hem de Viyana’ya kahve kültürünü kazandırdığı için Jerzy Franciszek Kulczycki’nin özel bir anıtı bulunuyor. Her sene kahve eşliğinde, Viyana halkı tarafından anılıyor.

Ama rivayet olmayan bir şey var ki, Viyana’ya ilk kahvehane 1685 yılında, Ermeni iş adamı Johannes Diodato tarafından açılmıştır.

Cemal Süreya’nın;

Yemek yemek üstüne ne düşünürsünüz bilmem

Ama kahvaltının mutlulukla bir ilgisi olmalı

dizelerinde olduğu gibi, sırf kahve içebilmek için “bir altlık” anlamında, bir yemek zamanı üretip “kahve altı (kahvaltı)” diyen, en çok kullandığı renklerden birine kahvenin rengini verip “kahverengi” diye isim takan Osmanlılar, Avrupa kadar ellerindeki kahveyi şekillendirememiş, yalnızca hazırlanması ve içimi belirli kurallara bağlı olan, sonradan “Türk kahvesi” adını alacak olan Osmanlı kahvesini üretmişlerdir.

Türk Kahvesi

Bugün Türk kahvesi konusunda deneysel çalışmalar yapılmaktadır. Kahve, içinde bulunan kafein maddesi sayesinde uyarıcı gücü yüksek, zindelik ve mutluluk verir. Türk Kahvesi, içimi sert kahvelerden olduğu için günlük (sabah akşam) tavsiye edilir. Fazlasının zarar verdiği bilinmektedir.

Kahve suyu soğuk, temiz içme suyundan olmalı, fincan başına su ve her fincan başına bir çay kaşığı kahve konmalı, kısık ateşte – mümkünse közde ağır ağır pişirilmeli ve

ocaktan sürekli alınıp sürülmemeli. Kahve, taşıma gelince üzerindeki köpük, kaşıkla fincanlara paylaşılmalı, pişen karışım köpüğü kaçırmadan sonra yine fincanlara pay edilmeli ve soğumadan içilmelidir. Tercihe bağlı olsa da, Türk kahvesi şekerlessiz içilir. Kahvenin acı tadı, yanında verilen tatlı ikramıyla bastırılmaya çalışılır.

Eski devirlerde kahvenin kulpsuz olan fincanı, olabildiğince ince, neredeyse şeffafmış. Kahvenin sıcaklığı el yakmaması için tercihen ve duruma göre gümüş, altın zarf denilen fincanın gireceği bir hazneye konur öyle servis edilirmiş.

Evlıya Çelebi'nin "Ve eğer kahve derseniz bir bid'at şeydir ve kâti'ü'n-nevm ve mâni' -i zürriyyet-i benî âdemdir. Kahvehâneleri vesvesehânedir" dediği Osmanlı'da, seyyar yahut dükkân olsun tüm kahvehaneler, kahvecilerin piri kabul ettikleri Şeyh Şazeli adıyla; "Her sabah besmeleyle açılır dükkânımız / Hazreti Şazeli'dir pirimiz üstadımız" duasıyla açılırdı.

XVII. yüzyıl Türkçe edebiyatın önemli isimlerinden Karacaoğlan, kahveyi

*İller de konup göçerler
Lâle sünbülü biçerler
Ağalar, beyler içerler
Kahve de kara değil mi*

dizelerinde geçirerek, kahvenin avam takımının değil, daha çok yüksek zümrenin içtiği bir içecek olduğunu anlatmıştır.

1871 yılında kurulan, ülkemizin en köklü şirketlerinden olan, amblemi ülkemizin ilk grafik sanatçılarından İhap Hulusi Görey tarafından tasarlanan Kurukahveci Mehmet Efendi Mahdumları, Türk kahvesini bir marka haline getirmişlerdir.

Osmanlı'da kahveyi en çok seven Sultan'ın, II. Abdülhamid olduğu söylenir. Hatta kahvenin suyu, bugün "Gümüşsuyu" semtine adını veren Ayaspaşa'da bulunan Hamidiye Çeşmesinden getirilir, kahveye katılmış.

Bir zamanlar ülkemizdeki kahve tiryakiliği o derece yoğundu ki, 1941 yılında baş gösteren kahve sıkıntısı sonrası, 1727 yılında kahve ile tanışan Brezilya'dan kahve ithal etmek zorunda kaldık. Aynı yıl kahve Tekel kapsamına alınarak,

ithalatı ve dağıtımını Devlet denetimine alındı. 1974 yılındaki ekonomik kriz sonrasında piyasada tekrar kahve sıkıntısı baş göstermiş, kahve karaborsaya düşmüş ve kilosu 1977 yılında 100 liraya kadar çıkmıştı. Yine piyasayı rahatlatmak adına 1978 yılında kilosu 200 liraya çıkan kahve için Brezilya'dan kahve ithal edilerek kilosu 170 liraya düşürüldü.

1971 yılında, Seattle Pike Place Çarşısı'nda küçük bir dükkân olarak açıldığında İtalyan kahve kültürünü Amerika'ya ve oradan dünyaya taşıyan, bugün dünyanın en bildik kahve zincirine ilk düşünülen isim "Cargo House" ve Herman Melville'in Moby Dick adlı romanında Kaptan Ahab'ın balina avına çıktığı gemi olan "Pequod" olmuş. Reklam ajansları sayesinde de bugün Pequod'un ikinci kaptanı olan "Starbucks" olmuş. Markanın bugünkü konuma gelmesi de aslında firmanın pazarlama direktörü olarak çalışan Howard Schultz'un, 1983 yılında gittiği İtalya seyahati sonrasında görüp etkilendiği İtalyan kahve kültürünü Starbucks'a taşımak istemesiyle oldu. Ancak bu uygun bulunmayınca firmadan ayrıldı ve bir sene içinde büyük bir kafe zinciri haline gelecek "Il Giornale" adında bir kafe açtı. Schultz, sonrasında markayı satın alarak bugün bildiğimiz haline getirmiş oldu. Bu kültürü de daha iyi yansıtmak için bardak boyutlarına doksanlara kadar Il Giornale'ye atıfla "short, tall ve grande" deniyor. Sonra daha büyük kahve ihtiyacı için "venti" söylenmeye başlayınca "short" listeden çıkarılıyor ve İngilizce "uzun" anlamına gelen "tall" en kısa bardak olmuş oluyor.

Bugün granül, suda çözülebilen kahve olarak hepimizin dilinde, 1866 yılında İsviçre'de kurulan, tanınmış gıda devlerinden olan Nestlé tarafından icat edilen, kahve çekirdeklerinin, dev boyutlardaki süzgeçli ibriklere konması ve sıcak suyla pişirilerek kahve özünün suya geçmesi sonrası-

da içindeki suyun buharlaştırılarak saf kahve özünün elde edilmesiyle üretilen hazır kahve olan Nescafé kullanıyoruz. Marka seksenlerin ortasında Türkiye pazarına girince, Türk halkı yeni tanıştığı bu kahve çeşidini marka adıyla özdeşleştirmiş, aynı türde başka markalar talep ederken bile, “Nescafé” adını kullanır olmuştur.

Kahveye, pişirim tekniği kadar üretim ve işleme tekniği de değer katıyor. Dünyanın en değerli kahvesi sayılan “Kara Fil Dişi” anlamındaki “Black Ivory”, yeşil kahve çekirdeklerinin fillere yedirildikten sonra sindirilmeyen, dışkı yoluyla atılan çekirdeğin toplanmasından elde ediliyor. 1905 itibarıyla patent Desidero Pavoni tarafından satın alınmıştı.

İtalyan kahveleri

Bugün dünyada hem markalaşmış hem de adını duyurmuş zincirlerin tercih ettiği İtalyan kahveleri ise belli başlı karışımlarla elde edilir. Önceleri kahve servisinde bulunan kişilere “barman” denilmiş, ancak Faşist Mussolini yönetimi sonrasında kavramların İtalyanca olması istendiği için “barista” ile değiştirilmiştir. İtalyan kahvesi denince akla, 1901 yılında ilk kez Milanlı bir mucit olan Luigi Bezzera tarafından bulunan, sonrasında 1905 yılında Desidero Pavoni tarafından patenti satın alınıp ilk ticari makinenin üretildiği Espresso gelir.

Espresso İtalyanların, çok ince çekilmiş, sıkıştırılmış ve koyu kavrulmuş kahvenin içinden 90 derece sıcaklıktaki yüksek basınçlı su geçirilerek yapılan ve en sert kahvelerden biri olarak bilinen bir kahve pişirim (hazırlama) tekniğidir. Americano diye kızlarımızın oğlanlarımızın kahve zincir mağazalarında ağzını yaya söylediği kahve çeşidi, aslında kahveyi Osmanlı’dan öğrenden İtalyanların, espresso adlı kahvesini II. Dünya Savaşı yıllarında gören Amerikan askerlerinin alışık olmadıkları bu kahve sertliğine sıcak su ilave ederek yumuşatmasından gelmektedir. Maccchiato, İtalyancada benekli anlamına geliyor. Adı, İtalyan sert kahvesi espresso’nun üzerine bir kaşık köpük döküldüğünde, kahvenin üzerinde oluşan benekten geliyor. Üzeri karamel ile süslendiğinde adı “Caramel Macchiato” oluyor. Affogato, İtalyan kahvesi espresso’ya bir tutam dondurma konup servis edilmesinden geliyor. Adı İtalyancada “nefes kesici” anlamına gelen “boğulmak” sözcüğünden geliyor. Kahveden daha çok bir tatlı gibi servis ediliyor. Ristretto, İtalyan kahvesi espresso’nun suyu az, kahvesi yoğun, daha sert bir hali diye özetlenebilir belki. Bana bile sert geliyor. Mocha, İtalyan kahvesi espresso’nun ve süt ile latte ve çikolata karışımı ile tatlandırılması. Eğer biraz daha tatlandırmak istiyorsanız krema ve şurup da ekleyerek, oğlanların bile ağzını yaya yaya söyledikleri “White Chocolate Mocha” elde etmiş oluyorsunuz. Latte, bizim bildiğimiz sütlü kah-

vedir aslında. Adını da zaten İtalyanca süt anlamına gelen “latte” sözcüğünden alıyor. İtalyan kahvesi espresso’ya, 70 dereceye kadar ısıtılan sıcak süt ve bu süttten elde edilen özel bir köpük ekliyorsunuz. Latte bol sütle yapılır. Cappuccino, latte’ye çok benzeyen bir kahve türüdür. Neredeyse aynı oranlarda servis edilmesine rağmen köpüğü latte’den daha kalındır. Latte 250-300 mililitrelik kupalarla servis edilirken, cappuccino,

150-200 mililitrelik kulplu fincanlarda servis edilir. Kıvamı daha yoğundur. Filtre kahve hariç, Cafe Cortado, Flat White gibi diğer tüm kahve türleri “espresso” ve “latte”nin farklı karışımlarından elde edilir. Bunlara zamanla farklı isimler veril-

miştir. Filtre kahve, ince ve taze çekilmiş kahve çekirdeği tozundan sıcak su geçirilip demlenmesiyle oluşur.

Şimdi adınızı bardaklara yanlış yazan tezgâhtara istediğiniz kahvenin ne olduğunu rahat rahat söyleyebilirsiniz. Bir not: illa “aksan yapacağım” diye tutturduysanız, kahve türlerini “Kraliyet İngilizcesi” gibi söylemekten vazgeçin. Kahve türleri isimleri İtalyancadır.

E ne demişler, bir kahvenin kırk yıl hatırı vardır...

KAYNAKLAR:

Gündelik Hayatımızın Tarihi / Kudret Emiroğlu
Türk Dilinin Etimoloji Sözlüğü / İzzet Zeki Eyuboğlu
Evliya Çelebi Seyahatnamesi I. ve 2. Ciltler
TBMM İnternet sitesi
Starbucks İnternet sitesi
Nestle İnternet Sitesi
1927 yılı Vatan Gazetesi
Çay Yetiştiriciliği Kılavuzu / Milli Eğitim Bakanlığı
İçecek Hazırlama Rehberi / Milli Eğitim Bakanlığı
Sağlığımız İçin Yararlı Bitkiler / Nejat Ebcioğlu
Biçimlerin Temel İlkeleri Bağlamında Simge Olarak Geleneksel Türk
Cam Sanatı ve
Gelişimi. /
Yrd. Doç.
Dr. Tarık
Yazar

**Zappion Kız
Rum Lisesi**

2018 Vakıflar Haftası'nda KADIN

**Kostantinos
Zappas'ın
okuldaki
heykeli**

O kadar çoklar ki, neredeyse her güne bir kutlama rastlıyor. Bildik anneler günü, babalar günü, öğretmenler günü dışında neler yok ki! Meslek grupları günleri bir yana, arkadaşlık günü, tüketici hakları günü, Pi günü bile var! ... İçinden çık çıkabilirsen! Nereden bilebilirdim / bilebilirdik ki, 1985'ten beri 8-14 Mayıs Vakıflar Haftası olarak kutlanmaya başlanmış? Nedir peki vakıf?

Bağışlanmış veya miras olarak devralınmış bir mülkü, serveti, binayı veya araziyi sadece insanların yararına ve sosyal dayanışma amacı ile kullanılmak üzere kurulan bir sosyal kurumdur vakıf. Selçuklu ve Osmanlıdan beri toplum yaşamının neredeyse birçok alanını kapsayan “vakıf” olgusu, günümüze kadar geliyor ve 1935'te çıkan bir kanunla “Vakıflar Genel Müdürlüğü” kurulunca, tüm vakıfların idaresi de ona bağlanıyor. Geçmişte Padişah fermanı ile edilmiş olan ibadet yerleri, okul, yetimhane gibi azınlık kurumları ile onlara bağışlanmış mülkler, kuruldukları dönemde vakıf olarak oluşturulmuş değillerdi. 1936'da yürürlüğe giren 2762 sayılı vakıflar yasası

ile cemaat kurumları, ellerindeki malları beyan ederek, her ne kadar vakfedeni olmasa da vakıf olarak tescil edildiler.

Gelelim sadede. Efendim, işte tüm vakıflar gibi bizim azınlık vakıfları da vakıflar haftası münasebeti ile kutlamalara çeşitli etkinliklerle katılmakta. Bu yılki konu, “Kadın Vakıf Kurucuları” olarak belirlenmişse de, bizdeki kurumlar yukarıda belirttiğim üzere aslen vakıf olmayıp sadece irade-i seniyye’lerle (Padişah fermanlarıyla) hayır kurumu olarak kurulmuş ve faaliyet göstermiş kuruluşlar oldukları, dolayısı ile vakıf kuran kadınlarımız da olmadığından, konu “Tarih Boyunca Toplumaya Faydası Olmuş Kadınlar” olarak işlendi. Böylelikle kimisi tarihin tozlu sayfalarında unutulmuş, kimisi de anılarımızın soluk bir köşesinde kalmış nice gayretin, nice değerlin tozunu silip, parlatıp yeniden gündeme getirmiş olduk. Bir kolu Edirne Sinagogu’nda açılan, “yolu Edirne’den geçmiş kadınları” ele alan sergi olan, bu yılki faaliyetlerin İstanbul ayağı da 7 Mayıs’ta Taksim’deki Zappion Kız Rum

Lisesi salonunda açılan sergi oldu. Çok az kişi bilir Zappion Rum Kız Lisesi’ni. Taksim’den Sıracevizler’e inmeden, kilisenin hemen arkasında. Eskiler eğitim işine ne önem vermiş! Ne okullar yapmışlar, cüssesi bir yana, iç donanımı, iç mimarisi ile başlı başına bir eser. Öyle binalar ki bunlar, insana daha adımını atarken şu mesajı veriyor: **Burada efendim, “İNSAN” yetiştiriliyor!** Geçen sene, o da ayrı bir alamet olan Fener’deki Kırmızı Okul’u gezerken de aynı saygı ile atıyordum adımlarımı... Konuyu dağıtmadan, aynı saygı modunda devam edeyim, Zappion, İstanbul Rumlarının büyük hayırseverlerinden ve aynı zamanda Atina’nın tarihî dev konfrens ve kültür binası olan “Zappion

Konağı”nı da kazandırmış olan *Konstantinos Zappas*’ın eseri.

Vizyoner Zappas, zamanın sosyal ihtiyacını karşılamak üzere döneminin prototipi olacak yapıda bir eğitim müessesesi yapmak için fon ayırır. Temel taşını, zamanın patriği II. Ioakim’in attığı okul, 1885’te eğitime başlıyor. Dört katlı, neoklasik binanın maliyeti 32.000 altın

lira! O yıllar için korkunç bir para! Her katı yaklaşık 1.000m² olan binada sınıflar dışında beş kapalı spor alanı, üç atletizm salonu, eğitimcilere ayrılmış odalar, kabul salonu, tiyatro salonu, zekâ oyunları salonu ve bir dolu ek ihtiyaç alanı var. Neredeyse bir buçuk asır sonra bugün bile dünyanın en iyi okullarını kışkandıracak gözetleme araçları, müzik enstrümanları ile donatılmış adeta bir saray olan bu “kız okulu”, üstelik kızların eğitimine önem verilmeyen bir zamanda, düşünün nasıl bir vizyonla hayata geçiriliyor! Giriş kapısının karşısındaki merdivenlerin ilk platformunda yer alan Konstantinos Zappas’ın mermer heykeli, ne yazık ki 6-7 Eylül Olayları’nda okulu basan gösteri-

cilerce yerlere atılıp kırılıp dökülseyse de, toparlanıp restore edilerek yerine konmuştur.

İşte bu yılki Vakıflar haftası münasebeti ile İstanbul cemaatlerince hazırlanan “Mesleklerinde İlkleri Başaran Kadınlarımız” adlı sergi burada, Zappion Rum Lisesi Müdürü *Andonis Iliadis*, İstanbul Vakıflar I. Bölge Müdür Yardımcısı *Ebru Günaydın* ve Cemaat Vakıfları Temsilcisi *Moris Levi*’nin konuşmalarıyla açıldı. İlk kattaki tören salonu kullanılmıştı. Yaklaşık elli kadar kadının (yer azlığı nedeni ile birçoğunu elemek zorunda kalmışlardı) portreleri ve başarılarını içeren kısa özgeçmişlerinin yer aldığı, bir çeşit chevalet’in üzerine yerleştirilmiş posterler, salonda çepeçevre dizilmişti. Yahudi, Ermeni, Süryani, Rum ve Bulgar azınlıklara ait, her biri geçmişten ve bugünden derlenmiş adeta takdir belgesi gibi... İşin en çarpıcı yönü de bunların arasında Zappion mezunlarının hatta bir müdürünün de olmasıydı. Salonun eskilerden kalan bir görkemi yansıması da sergiye ayrı bir ciddiyet, bir ağırlık,

katiyordu. Duvarlar ve tavan muhteşem fresklerle renklenmişti ve salon büyük, ihtişamlı bir avizeyle aydınlatılıyordu. Salonun sağında ve solundaki muhtelif raflarda eskiden kalmış mermer büstler, dekorasyon objeleri, bir köşedeki vitrinde ise yine mermer ve taş figürler ile öğrencilerin el emeği seramikler sergileniyordu.

Açılışın sürprizi sergilenen kadınlar arasında olup aynı zamanda da Zappion mezunu, ilk Felsefe Profesörü kadın, *Ioanna Kuçuradi*’nin ziyareti oldu. Yaşlılığın da sonucu ‘bir lokma’ kadın, böylesine büyük bir değer nasıl taşıyor diye düşünmeden edemiyor insan. Erzurum Atatürk Üniversitesi’nden sonra Hacettepe Üniversitesi’nde “Felsefe” bölümü

Zappion Kız Rum Lisesi koridorları

Bulgar cemaati kadınları üç nesil geriden köy kökenli Selanik göçmenleri olmalarına rağmen, yine de çocuklarına yatırım yapmanın önemini bilecek kadar aydın olduklarından, ancak ikinci veya üçüncü nesillerinden topluma yararlı kadınlar çıkmaya başlamıştır.

yanında, "İnsan Hakları Araştırma ve Uygulama Merkezi" ni kuruyor ve şu anda başkanı. 2003'te Dünya Felsefe Kongresi'nin Türkiye'de yapılmasına önyak oluyor. Felsefe ihtisas ve İnsan hakları ihtisas komitelerine de üye!

KADINA BORÇLU OLDUKLARIMIZ

Kadınlar oldum olası, ama öyle ama

böyle hep topluma hizmet etti. Bu asrın trend sloganı "çocuk da yaparım kariyer de" olsa dahi, ikisini de layığı ile yapmak söz konusu bile değil! Ya çocuk yaparsın ya kariyer. Demem o deme ki, kadın topluma layığıyla hizmet etmek için muhakkak ailesinden, evinden hatta kendinden bile feragat eder. Çocuğuna dadılar bakar, evinde hizmetini yapamı vardır, kocası hep jokeridir, aile büyükleri hep etrafında hizmete amadedirler... İşte bu yüzden çok daha değerlidir bu kadınların topluma katkısı!

Bulgar cemaati kadınları üç nesil geriden köy kökenli Selanik göçmenleri olmalarına rağmen, yine de çocuklarına yatırım yapmanın önemini bilecek kadar aydın olduklarından, ancak 2. veya 3. nesillerinden topluma yararlı kadınlar çıkmaya başlamıştır. Oysaki bu topraklarda yerleşik azınlıklardan imkânsız zorlayan, ne olağanüstü değerler çıkmış! İnanılır gibi değil!

Hele kadının erkeklere nazaran zayıf cins addedildiği o yıllarda! Şunun şurasında kaç yıl oldu ki, babamın nasılsa kazanamaz deyip üniversite sınavlarına kayıt paramı verdiği, kazanınca da iki ay boyunca küs kalıp üniversite konusunu yok saydığı!

İşte böyle, bir yandan ailesi, bir yandan çevresi ile mücadele içinde basamakları çıkmış ne değerler varmış, doğrusu çenem düştü! Burada hepsine yer vermek isterdi gö-

Sergilenen panolardan birkaçı

nül, ama en ilginç özelliklere sahip olanları sayarsak:
 Mesela Ermeni toplumundan **Mari Paris Pişmiş** – Matematik doktora-
 lı ilk gökbilimci kadınımış! “Galak-
 sinin Kinematığı ve Dinamiği” adlı
 tezini birincilikle verip Harvard’a
 gönderildi. Evlenip Meksika’ya yer-
 leşti ve orada çalıştı.
 Mesela Yahudi toplumundan da çık-
 mış bir gökbilimci; **Dr. Janet Hanula**
Akyüz Mattei. **Prof. Dr. Rejin Ak-**
yüz Kebudi ilk onkolog. Profesyo-
 nel foto muhabiri var mesela Rum
Eleni Fotiadu Küreman; **Fani Hodara**
 var mesela Yahudi Pop ve New Age
 bestecisi! İlk gazeteci Ermeniler-
 den! – **Elbis Geraratsyan**; **Sara Roza**
Eskenazi ilk rebetiko müziği yapan
 Yahudi kadın. **Lilian Barokas** ise ilk
 balerin ve bale hocası; **Prof. Dr. İvet**
Bahar da ilk moleküler Biyolog. İlk

Rum adlı profesörü hepimiz biliriz,
 bir süre de Burgaz’da yaşamış: **Ersi**
Abacı Kalfioğlu.
Deniz Kızı Eftalya’yı da biliriz **Ata-**
nasia Yeorgiadu, ilk Devlet Kon-
 servatuvarı adına plak dolduran! İlk
 Süryani kadın basmacımız var me-
 sela – **Nasra Çilli**.
 Bulgarlardan ilk eczacı **Evdokya Ki-**
rof ile ilk öğretmen **Kira Aleksand-**
rova yanında genç nesilden ilk milli
 voleybolcumuz var: **Violet Kostanda**
Duca; ilk eski eser restoratörümüz
 var **Rosana Sarioğlu Şapka**; ilk pro-
 fesyonel pastacımız **Beyaz Pastane-**
leri sahibi **Nathalie Stoyanof**; ilk tri-
 ko atölyesi sahibi **Juli Kirof** ve niha-
 yet sonradan olma (babam ve eşimi
 kaybedince) ilk tohumcu bendeniz
Elena Kovaçi Uygan...
 Bunların yanında ressamlar, tiyatro
 oyuncular, doktorlar, heykeltıraş-

lar, şirket yöneticileri, yazarlar bes-
 teciler, piyanistler...
 Dünyada evrimi müteakiben yeni
 meslekler türedikçe ilkler hiç bit-
 meyecek. Hele kadının aldığı yol göz
 önüne alındığında, öncülükte ipi
 göğüsleyeceği şüphesiz!
 Sergi 8-14 Mayıs arası Zappion’da,
 ders saatleri dışında öğleden son-
 raları açık kaldı. Ancak “eksiklerin
 de sergilenebileceği daha geniş bir
 alana mı nakletsek” gibi bir düşün-
 cesi de oldu Rumvader Başkanı ve
 öğretmen **Andonis Parizyanos’un**...
 “Aceleyle geldi ve çok atladıklarımız
 olduğu için siteler de işiteceğiz,”
 dedi.
 Bana kalırsa bunca değer, zama-
 nın dişlilerinde unutulmaması ve
 hazır derlenmişken biraz daha de-
 rinleştirip, atlananların da yer ala-
 cağı bir kitapçık haline getirilerek
 ölümsüzleştirilmesi çok iyi olurdu!
 Siz ne dersiniz?

Elena Uygan (soldan üçüncü) Rumvader Başkanı Andonis Parizyanos ve ilk milli voleybolcumuz Violet Kostanda Duca ile

Fazıl Hüsnü Dağlarca

Fazıl Hüsnü Dağlarca 1914'te İstanbul'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Anadolu'nun çeşitli yerlerinde tamamladı. Kuleli Askeri Lisesini (1933) ve Harp Okulunu (1935) bitirdi. Orduda hizmeti 15 yılı doldurunca askerlikten ayrıldı (1950). Çeşitli memuriyetlerde bulduktan sonra 1959'da emekliye ayrıldı. İstanbul'da "Kitap Kitapevi"ni kurdu. 1960-64 arasında "Türkçe" adında bir dergi çıkardı (43 sayı). 1970'te sahibi bulunduğu yayınevini kapattı. Edebiyata olan ilgisi çok genç yaşlarda başladı; henüz 13 yaşındayken Yeni Adana gazetesinin, öğrenciler arasında açtığı öykü yarışmasında birinci oldu. İlk şiiri 1933'te "İstanbul" dergisinde çıktı. Edebiyat dünyasında adını duyurması 1934'te, Harp Okulu öğrencisiyken Varlık'ta yayımladığı

şiiirlerle oldu. Cumhuriyet dönemi Türk edebiyatının en verimli şiiirlerinden biri olan Dağlarca, yaşamını sadece şiire adadı. Yetmiş-seksen civarında şiir kitabı yayımladı. Şiiirleri pek çok dile çevrildi, birçok ödül kazandı. 15 Ekim 2008 tarihinde, 94 yaşında İstanbul'da yaşamını yitirdi. Ölümünden bir yıl önceydi, evine gitmiştim. Aslında kimseyle konuşmak, fotoğraf çektirmek, antolojilerde görünmek istemiyordu. Hatta kitaplarının basılmasına bile izin vermiyordu. Duvarında Adana'da çekilmiş bir fotoğrafını görünce Adana'dan söz açtım. Gözleri ışıldadı, heyecanlandı. İşe öyküyle başlamış, ilk öyküsü de Yeni Adana Gazetesi'nde yayınlanmış, ödül almış. Çok ilginç, ben de öyküyle başlamıştım ve ilk öyküm Yeni Adana Gazetesi'nde yayınlanmıştı. Elbette haddimi bildim ve bunları ona söylemedim. Zaten ancak kendisi konuşuyordu ve kimseyi dinlemiyordu. Uzun uzun gazetenin sahipleri Yüreğir ailesini anlattı, eski Adana'yı anlattı. Masanın üstünde bir sürü yan yana duran defter gösterdi. Hepsine farklı şiirler yazıyormuş. Onun için "şiir fabrikası" denmesi boşuna değilmiş. Şiiirler konusunda çok acımasızdı. Sesi sanki kayaların içinden geliyordu. Kanepede otururken, bir sfenks gibiydi. Fazıl Hüsnü Dağlarca yaşamın, gerçekliğin neredeyse bütün boyutlarını karşılayan izleklerde şiirler yazdı. Yurtseverlik, ölüm, çocuk, mistik duyarlılıklar, Tanrı, doğa, aşk, dostluk, insan vb. Ünlü şiiri "Çocuk ve Allah"ta, bir çocuğun dünyasından varoluşu sorgular: "Bu eller miydi masallar arasından / Rüyalara uzattığım bu eller miydi? / Arzu dolu, yaşamak dolu, / Bu eller miydi resimleri tutarken uyuyan. / Bilyaların aydınlık dünyacıkları / Bu eller miydi hayatı o dünyaların..."

Usta şiiirlerden İlhan Berk, Fazıl Hüsnü Dağlarca ile aynı çağda yaşamaktan büyük bir zevk aldığını söyleyecektir. Türkçeyi çok iyi kullanmış, duru, temiz, akıcı,

YALNIZLIĞIM

*İlk bir su gibidir içimde yalnızlığım,
Yalnızlığım, ruhumda uzak bir ses gibidir.
Her sabah ufuklardan mavi şarkılar gelir,
Ve her sabah ürperir içimde yalnızlığım*

*Güneşim aydan sarı, yarınım dünden zorsa,
Sarsın artık ömrümü tunç kandillerin isi
Üşüyen ellerimden tutmalıydı birisi,
Eğer benim gözlerim onları görmüyorsa.*

*Bir camın arkasında açılıyor güllerim,
Havuzum pırıl pırıl... yıklar baktışlarımı.
İşler temiz ziyalar suya nakışlarımı;
Ruhumun dünyasından eser tahayyüllerim*

*Rüya rüzgârlarında bir yaprak yalnızlığım
Düşüncem bir neydir ki ürperir perde perde
Belki bu musralarım esecek gönüllerde
Fakat herkese uzak kalacak, yalnızlığım.*

Fazıl Hüsnü Dağlarca

samimi diliyle kuşakları etkilemiştir. Böylece sağlıklı bir Türkçenin gelişmesine önemli katkılarda bulunmuştur. Toplumculuğunun temelinde insana ve insan hayatına saygı yatan Dağlarca, hiçbir yazınsal akımdan ve sanatçıdan etkilenmeden kendi şiirsel yatağında akmıştır. Çok yazan ve üreten bir şiiir kimliğiyle, bağımsız kalarak hiçbir şiiirden etkilenmemiş, hiçbir akımın etkisinde kalmayarak şiirlerini yazmıştır. Onun sanat anlayışını şu cümlesi özetler: "Sanat eseri hem bir saat gibi içinde bulunduğumuz zamanı, hem de bir pusula gibi gidilmesi gereken yönü işaret etmelidir."

Mahkeme Lokantasi

www.mahkemelokantasi.com.tr

Perşembe Pazarı Caddesi, Galata Mahkemesi Sokak No:2/A Karaköy/İSTANBUL

TEL: (0212) 255 32 55

E-mail:info@mahkemelokantasi.com.tr

Kanlıca

Boğaziçi'nde Bir Köy

Mimar Fuat Selim Ramazanoğlu'nun "*Kanlıca Boğaziçi'nde Bir Köy*" adlı kitabı iki cilt halinde yayınlandı. İlk ciltte Kanlıca ve Boğaziçi coğrafyası, Kanlıca'nın tarihi, coğrafi ve sosyo-kültürel yapısı yer alıyor. Kitabın ikinci cildinde de Kanlıca'daki tarihsel önemi olan yapılar, yalılar ve yalı kültürü, kasır ve köşkler, korular ve su yapıları yer alıyor. Kitabın hazırlık aşamasında yüz on söyleşi ve görüşme yapılmış; yüz elli adet Osmanlı arşiv belgesi kullanılmış. Kitap, yaklaşık on üç yıllık bir araştırmanın ürünü olarak, bin iki yüz seksen sayfadan oluşuyor. Gelin, Kanlıca tarihine doğru, hep birlikte bir yolculuğa çıkalım.

Fuat Selim Bey, sizin yedi kuşak Kanlıcalı bir ailenin üyesi olduğunuz biliyoruz. Bu bağlamda bize neler söyleyebilirsiniz?

Biz çok eski, iki yüz yıldan fazla Kanlıcalı bir aileyiz. Bizim özelliğimiz, bugün bile aynı semtte yaşıyor olmamız. Haliyle bu durum belli bir kültürel birikim yaratıyor. Sosyal çevreniz sizi şekillendiriyor. Bizim evimizde her zaman çağdaş, Batılı bir hayat tarzı vardı. Ben büyük dedemin, 1901 yılında yaptırdığı *Hacı Ahmet Hayri Bey Yahsi*'nda doğdum. Bizim ailenin inşaat kalfası Rum *Kosti Kalfa*'ydı. Dedem bu yalıyı onun yapmasını istemiş ama Kosti Kalfa, dedeme; "*Efendim, oğlum George İtalya'da mimarlık eğitimi görüyor. Vakitiniz varsa bekleyin, o yapсын*" demiş. Dedem iki sene beklemiş ve İtalya'dan dönen mimar *George* yapmış yalıyı. Bu yüzden yalıdaki İtalyan üslubu

hemen göze çarpıyor; şapkalı baca süslemeleriyle, eğrisel saçaklarıyla kendisini belli ediyor. Oysa Osmanlı üslubundaki yalılarda büyük bir selamlık bölümü vardır ve kayıkhanenin üstünde yer alır. Haremlik bölümü de çok büyüktür. Batılı tarzda yapılan yalılarda ise mekânlar iç içe geçmiştir. Dedem Fuat Ramazanoğlu, çok aydın, ileri görüşlü birisiydi. Yalının mimari yapısının Batılı tarzda olduğu kadar, ev içi yaşantısı da Batılıydı. Konukları hiç eksik olmazdı ama bu konukların arasında en değerli isim **Mustafa Kemal Atatürk**'tü. Atatürk, vefatından bir yıl önce *Acar moturu*'yla, Çubuklu'ya, bir düğüne gidiyormuş.

Yanında da Sabiha Gökçen ve maiyetindekiler... O sırada Kanlıca'da, dedemin evinde de sünnet düğünü varmış. Bunun için bütün yalı ampullerle aydınlatılmış. O zamanlar "men'i israfat kanunu" varmış. Düğünlerde israfın yasaklanmasına dair bir kanun bu. Yalının ampullerle aydınlatılmış görüntüsü Atatürk'ün dikkatini çekmiş. Bu esnada davetliler *Acar moturu*'nu tanıyıp, "*Paşamızı istiyoruz*" diye teahürat yapmaya başlamışlar. Atatürk, yalının sahibi ve sünnet düğünü hakkında bilgi aldıktan sonra, yalıya gelmiş. Dedemle tanışmışlar. Hazırlıksız geldiği için kâtibine talimat vermiş. Amcama 600 lira ve babama 400 liralık birer çek yazdırmış, onları kutlamış. Dedem bu çekleri eline aldığı zaman, "*Paşam, sizin kıymetli imzanız yanında bu çekin hiçbir değeri yok. Ben sizin imzanızı aile-*

Yalının Konukları Arasında En Değerli İsim: Mustafa Kemal Atatürk

me miras bırakmak isterim” demiş. Atatürk çok duygulanmış ve birer imzalı belge daha vermiş. “Bunları saklayın” demiş. Bu çekler çerçevelenmiş biçimde her zaman evimizin başköşede asılı durdu. Bu olay, ailemizin en kıymetli hatıraları arasında ilk sırada yer alır. Maalesef bir yıl sonra da Atatürk, hayatını kaybetmişti.

Kitabın hazırlık aşaması hakkında bilgi verir misiniz?

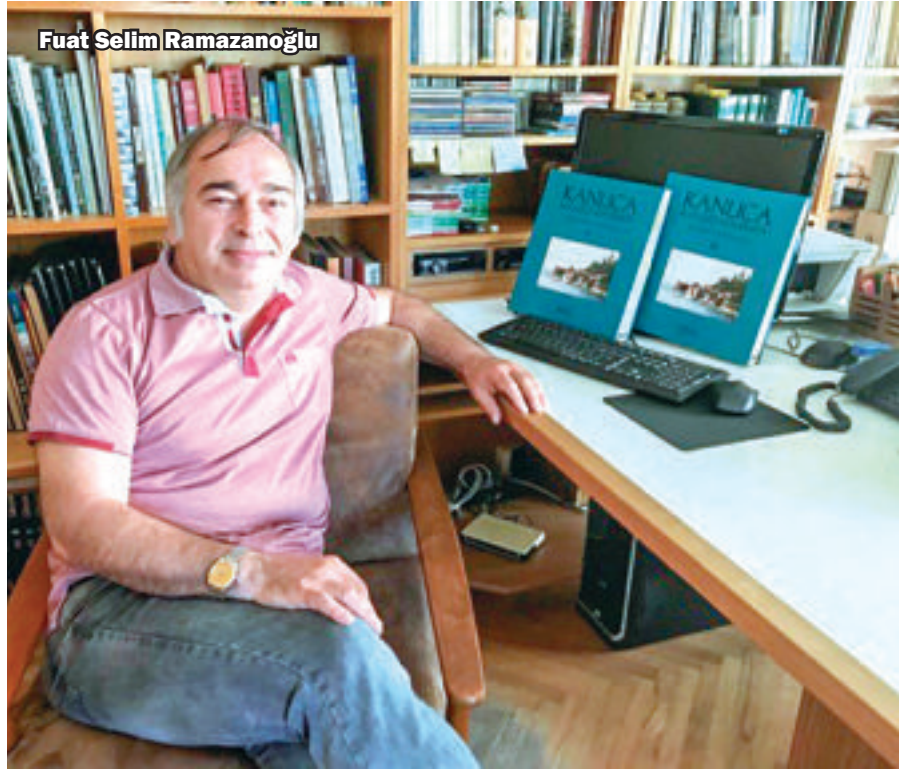
Hacı Ahmet Hayri Bey Yalısı satıldıktan sonra, müthiş bir boşluk içinde hissettim kendimi. Eğer hala orada yaşıyor olsaydım böyle bir kitap ortaya çıkmazdı. İnsan kaybettikten sonra değerini daha iyi anlıyor. Yedi kuşak Kanlıcalı bir aile olarak, Kanlıca’ya bir vefa borcumuz olduğunu düşündüm. 2005 yılında bu kitabı hazırlamaya başladım. Böyle bir kitap yazma fikri, yine bir Kanlıca kitabıyla karşılaşmamla oldu. Yalı komşumuz, bestekâr *Vecdi Seyhun*, vefatından önce, kendi kitaplığından *Cabir Vada*’nın, “*Boğaziçi Konuşuyor ve Kanlıca Tarihçesi*” adlı kitabını yine bir başka komşumuz Ertuğrul Kayıhan Bey’e bırakmış. Bir gün Ertuğrul Bey’i ziyaretimde bu kitaptan söz açıldı. Son derece yalın, bir o kadar da yoğun bir kitaptı. Çok beğendim bu kitabı. İşte o an ben de bir Kanlıca kitabı hazırlamaya karar verdim. Her şeyin başlangıcı o kitaptır. On üç sene boyunca çalıştım. Semtlerin sosyo-kültürel yapısı, mimari ve mekânsal yapısından ayrı düşünülemeyeceği için hem mimari bağlamda, hem toplumsal anlamda bütünlüklü bir çalışma ortaya koymak istedim. Ve sonuçta iki ciltlik bir çalışma ortaya çıktı. Kanlıca’nın eski sakinleri çok ilgiyle karşıladı beni. Hepsisi destekledi. Aile albümlerini açtılar, en nadide fotoğrafları çıkarıp verdiler. Röportaj yaptığım pek çok kişi yaşamını yitirdi. Sesleri kaldı bir tek.

“Boğaziçi Kültürü” ne ifade ediyor? Kanlıca bu kültürün neresinde yer alıyor?

Boğaziçi, 16. yüzyıldan itibaren hatırı sayılır kişiler tarafından tercih edilir olmuş. 17. ve 18. yüzyıllarda en görkemli dönemini yaşamış. Köklü Osmanlı aileleri Boğaziçi’ne yerleşmeye başlamış. Onun öncesinde çok keşfedilmemiş bir yer. 20. yüzyılda özgünlüğü gitmeye, taklit yapılar çoğalmaya başlamış.

Boğaziçi’ni en iyi *Abdülhak Şinasi Hisar*, *Samiha Ayverdi* anlatır. “*Boğaziçi kültürü*” dediğimiz şey, bir deniz kültürü. Denizden beslenen, denizin odak noktası olduğu bir kültür. Padişahlar bile lüfer balığı tutmak için tebdil-i kıyafet Kanlıca’ya gelirmiş.

Yalıların mimarisi oldukça özgün. Denizin bütün hareketlerini, sesini, yansımaları pencerelerden

içeri aksettirecek şekilde tasarlanmış. Yatağa uzandığınızda tavana bakarsanız denizden ışık yansımaları izleyebilirsiniz. Elektrik yokmuş. Çok başka bir eğlence anlayışı hâkimmiş. Akşamları meşkler, sandal sefalari yapılmış. Buharlı gemiler olmadığı için, Anadolu Yakası’ndan Rumeli Yakası’na geçerken kayıklar kullanılmış. Bütün Boğaziçi yalıları yüksek tavanlıdır. Yalı kültüründe en önemli olan şeylerden biri “kayıkhaneler”dir. Kayıkhanelerin üzerinde kürekçilerin *hamlacı* denirdi- odaları bulunurdu. Bazı yalıların koruları vardı ve korularının üstünde “mehtabiye köşkleri” vardı. Yalıyı tek bir bina olarak algılamamak gerekiyor. Kayıkhanesiyle, koruluklarıyla, müstemilatıyla, çalışanların odalarıyla bir bütün. Av zamanı koruluklara çıkılır, balık tutmak içinse deniz kullanılırdı.

Yalı pencereleri daha ziyade yataydır, sonradan dikeyleştirilmiştir. Genellikle “giyotin pencere”ler kullanılmıştır. Kapı ölçüleri de devasa diyebileceğimiz kadar büyüktür. Duvarlar, dönemine göre ya bağdadi siva üzerine kalem işi yapılmış ya da düz boyanmıştır. Tavan süslemesi olmazsa olmazdır. Bütün yalılar boyalıdır ama aşı boyası daha dayanıklı olduğu için tercih sebebiydi. Çengelköy’de Sadullah Paşa Yalısı; Kandilli’de Kont Ostrorog Yalısı; Hekimbaşı Salih Efendi Yalısı... Bunlar en bilinen aşı boyalı yalılarıdır.

Çocukluğunuzun Kanlıca’sını nasıl hatırlıyorsunuz?

Ben ucundan kıyısından yakaladım Boğaziçi

**Kanlıca
Yoğurdunun
Uzun Bir
Geçmiş
Yok.**

Berken Döner ve Fuat Selim Ramazanoğlu

kültürünü. Benim gençliğimde değerler muhafaza edilmeye devam ediyordu. Şu an için bunu konuşmak zor. Kanlıca'nın eski sakinleri anlatmıştı: Bir binanın yıkık duvarı varmış. Bu duvar insan boyundan uzunmuş, sadece elin yetişirmiş. Oraya birileri demir para koyarmış. İhtiyacı olan, ihtiyacı kadar bu paradan almış. Para gün aşırı kontrol edilir, eksilmişe üzerine eklenirmiş. Böylesine zarif bir dayanışma hâkimmiş bir zamanlar. Şimdi bunu konuşmak çok zor.

Kanlıca'nın günümüzde kozmopolit bir sosyal yapısı var. Eskiden şöyle bir sosyal yapı vardı: yalılarda oturan Osmanlı saray erkânı ve bu yalılara hizmet eden insanlar. Bu hizmetten kastettiğim şey, sadece parasal bir alışveriş olarak düşünülmesin. Yalı sahipleri ile hizmetliler arasında son derece yakın ilişkiler kurulmuştu. Öyle ki, aile gibi olunmuştu. Hizmetlilerin çocukları okutulur, evlenecek çağdaki çocuklarına maddi destek verilir, yaşlandıklarında rahat bir yaşam sürmeleri temin edilirdi. Eğer böyle bir işte çalışmıyorsanız tek seçenek vardı; balıkçılık. Çünkü Kanlıca'da tarım alanı yok. Bu nedenle tek geçim kaynağı balıkçılık. Balık bolmuş ve çirozluk uskumrular kurutulmuş Kanlıca'da. Çünkü onları temizlemek için pırıl pırıl bir su ve geniş bir alana ihtiyaç varmış. Bunun için en elverişli ortam da Kanlıca Körfezi'ydi. Bu körfezin diğer ismi *Bahaiyye*'dir. Bahaiyye, yalılarından –ki günümüze kadar ulaşamamıştır– adını almıştır.

Kanlıca'da yoğurtçuluğun ise sanılanın aksine mühim bir yeri yok. Çalışmam için dört yüz-beş yüz tane Osmanlı arşiv belgesi inceledim. Bunların hiçbirinde *yoğurtçuluk* ile ilgili bir belgeye ulaşmadım. Fakat şu var ki, Kanlıca

tarıma elverişli olmamasına rağmen hayvancılığa çok elverişli. 93 Harbi'nden sonra Kırım'dan göç eden muhacirlerin bir kısmı Kanlıca'ya yerleşmiş. Hatta Hıdiv Köşkü'nün alt tarafındaki yere “*muhacir mahallesi*” denir. Kırım'dan gelen bu insanlar ineklerini de yanlarında getirmiş. Kanlıca sırtlarında otlayan bu ineklerden elde edilen yoğurtlar bir süre sonra turistik, popüler hale gelmiş. Onun dışında uzun bir geçmişi yok.

Kanlıca'nın ünlü yalıları hakkında bilgi verir misiniz?

Kanlıca'nın bütün yalıları çok değerli ama benim sıralayacağım en meşhur, en değerli yalılar. Bunların başında Çakalburnu'ndaki en eski yalılardan biri olan, *Mahmud Celaleddin Paşa Yalısı* geliyor. Daha sonra Osmanlı tarihinde çok önemli bir şahsiyet olan *Keçecizade Fuad Paşa Yalısı* söylenebilir. *Kezzubi Hasan Efendi Yalısı*, *Mektupçu Ali Bey Yalısı*, *Fazlı Paşa Yalıları*, körfezin en kıymetli yerinde *Asaf Paşa Yalıları* ki bir yalı manzumesidir, çok kıymetlidir. Bunun dışında *Yağcı Şefik Bey Yalısı* çok mühimdir ve kayıkhanesi oldukça kıymetlidir bu yalının. *Sahaflar Yalısı*, *Refet Paşa Yalısı*, *Yağlıkçı Hacı Reşit Paşa Yalısı* da oldukça değerlidir. *Saffet Paşa Yalısı* da kıymetlidir. 1976 yılında çamaşırılık bölümünde çıkan yangın sonucu büyük zarar gördü. Bu yalı en son *Kadri Cenani Bey*'e intikal etmişti ve o da bazen film çekimlerine kiraya veriyordu. *Ethem Pertev Yalısı*'nın da hikâyesi üzücüdür. Diğer adı *Süslü Yalı*'dır. *Ethem Pertev Bey*, 1895'te Türkiye'nin ilk ilaç ve kozmetik laboratuvarını kurmuştu. “*Pertev Şurubu*” ve en bilinen ürünü “*Krem Pertev*” ile madalyalar kazanmıştı. “*Krem Pertev*” Avrupa coğrafyasında bile tanınıyordu.

Boğaz'dan geçen yük gemileri büyük dalgalar oluşturduğu için yalıları etkiler. *Ethem Pertev Bey*'in küçük oğlu *Fehmi*, bu dalgaların kayıkhaneyi nasıl etkilediğini merak ediyormuş.

Ethem Pertev Bey'in, 1913 yılında, konuklarını ağırladığı birgün dondurma servis edilmiş. Dondurmaların birinin sahipsiz olduğu görülmüş. Bunun üzerine küçük *Fehmi*'nin ortalıkta olmadığı fark edilmiş. Konuklardan *Cibali Eczanesi*'nin sahibi *Necati Bey*, çocuğun kayıkhaneden bahsettiğini hatırlayınca, kayıkhaneye koşmuşlar. Maalesef küçük çocuğun cansız bedeniyle karşılaşmışlar.

Yalıların hepsinin bir öyküsü var. Kimisi üzücü, kimisi mutlu anlarla dolu.

Ama şu bir gerçek ki o İstanbul, o Boğaziçi bir daha asla geri gelmez. Öyle ki, az önce ismini andığım yalıların pek çoğu zaten günümüze kadar ulaşamamış, hikâyeleriyle birlikte tarihin derinliklerinde yerlerini almışlardır.

Bizimgezegen
.COM

Türkiye'nin Yeni Kitapçısı

%40
avantaj

/bizimgezegen

bizimgezegen.com

**Kitap alışverişlerinizde
%40 'a varan indirimler ve 40 tl
üzeri alışverişlerizde bedava
kargo avantajı sizleri bekliyor.**

Feminist

bir festival

8-19 Mayıs tarihleri arasında yapılan 71. Cannes Film Festivali akıllarda 'en feminist festival' olarak kalacak.

Kadın haklarını savunan, ayrımcılığı protesto eden, dünyanın dört bir tarafından gelen 82 kadın sinemacının kırmızı halıda başlattığı direniş çok ses getirdi.

Fransız kadın Kültür Bakanı **Françoise Nyssen**, Cannes'a gelip desteğini gösterdi ve bu konuda Paris'te bir seri toplantı düzenleyeceğini belirtti.

21 yaşındayken Cannes'da Harvey Weinstein tarafından tecavüze uğradığını ilk kez burada açıklayan İtalyan aktris **Asia Argento** Kapanış Galası'na damgasını vurdu.

İki kadın yönetmen Altın Palmiye Ödülü'ne çok yaklaştı.

Jüri heyetinde erkekleri azınlıkta bırakan kadınlar, başta **Cate Blanchett** olmak üzere, gösterdikleri başarılı performans ile takdir edildiler.

8-19 Mayıs tarihleri arasında yapılan 71. Cannes Film Festivali'nin ilk günlerinde, ayrımcılığı protesto eden, kadın haklarını savunan 82 kadın sinemacının, Festival Sarayı'nın önündeki kırmızı halıda başlayıp merdivenlerinde devam eden gösteri, festivale damgasını vurdu. "Times'up" diyerek, 'mee too'ya benzer bir dayanışma örneği sergileyen sinema endüstrisine mensup kadın sanatçılar, 71. şenliği Cannes tarihinin en feminist festivaline dönüştürdüler.

Dünyanın dört bir tarafından gelen sinema sektörü mensubu 82 kadın arasında yönetmenler, oyuncular, senaryo yazarları, teknisyenler, yapımcılar, sektörün gölgede kalan emekçileri vardı.

Festival tarihinde Cannes'da yarış-

maya davet edilen 1.688 erkek sinemacıya karşı kadınların sayısı sadece 82 idi. Altın Palmiye dağıtımında tek bir yıl bir kadın sanatçıya (*Jane Campion* - Piyano 1993) bu ödül verilirken, diğer senelerde hep erkekler ödülün sahibi olmuştu. (Tabii bu rakam 70 ile sınırlı değil. Zira Coen, Dardenne, Taviani gibi kardeş yönetmenler, erkek sayısını 70'in üzerine çıkarıyor.) Bu yıl ana yarışmaya davet edilen 21 aday arasında sadece 3 kadın yönetmen vardı. Festival Sarayı merdivenlerinin en üst basamağında, 82 kadını temsilen hazırlanan bildirin İngilizce metnini jüri başkanı **Cate Blanchett**, Fransızcasını da 62 yıllık bir kariyerin sahibi 90 yaşındaki **Agnès Varda** okudu: "Sinema endüstrisinde karşılaştığımız zorluklar karşı-sındaki direncimizin, kararlılığımızın

ve aramızdaki dayanışmanın sembolü olarak kırmızı halıda ve bu basamaklarda duruyoruz. Biz, yazarlar, yönetmenler, oyuncular, yapımcılar, görüntü yönetmenleri, menajerler, editörler, dağıtımclarız. Hepimiz sinema sanatı için çalışıyoruz. Bütün sektördeki kadınlarla dayanışma için-
deyiz” şeklindeki bildiri de, Cannes Film Festivali’nde kadın sinemacıların ağırlığının artması için de çağrıda bulunuldu.

Dünya nüfusunda kadınlar azınlıkta değil, hâlbuki sinema sektörü bunun aksini gösteriyor. Kadın sinemacılar kurumlara, sektörün yöneticilerine, güvenli çalışma şartları ve ücret eşitliği çağrısında bulundu.

Bu 82 kadın arasında Jane Fonda, Marion Cotillard, Selma Hayek, Claudia Cardinale, Kristen Stewart, Julie Gayet, Virginie Ledoyen, Léa Seydoux gibi pek çok ünlü isim vardı.

Asia Argento Kapanış Galasına Damgasını Vurdu

Yarışmanın En İyi Kadın Oyuncusu seçilen genç Kırgız aktris **Samira Yeslyamova**’ya ödülünü takdim etmek için sahneye davet edilen İtalyan aktris **Asia Argento**, hışımla mikrofonu kapdı ve herkesin dikkat kesildiği müthiş konuşmasına bir itiraf ile başladı: “1997’deki festivalde Harvey Weinstein tarafından tecavüze uğradım. Cannes onun avlanma alanıydı. Salonunda bulunan erkeklere sesleniyorum. Bugüne kadar yaptıklarınızı ileride yapmayı sürdüreceğinizi zannetmeyin. Artık size bu imkânı tanımayacağız.”

Ünlü yönetmen Dario Argento’nun ve İtalyan oyuncu Daria Nicolodi’nin kızı olan Asia Argento’nun gergin ancak kararlı bir tonda yaptığı konuşma, 2500 kişilik salonda buz gibi bir hava estirdi. Militan tavırlı, asık suratlı, hiddetli söylemi bitince, Argento mikrofondan uzaklaştı. Salon dan cılız alkışlar yükseldi. Son yılların en feminist festivali sayılan 71. Şenliğe damgasını vuran Asia Argento, son sözü söyleyen kadın oldu. Bu yıl yarışma filmleri arasında yer alan ‘Güneşin Kızları’nda bir Kürt kadın savaşçığı canlandıran İranlı güzel aktris **Golshifteh Farahani**, Cannes’da uğradığı ayrımcılığı dile getirdi.

Golshifteh Farahani 1983’te Tahran’da, ünlü yönetmen Behzad Farahani’nin kızı olarak dünyaya geldi. Ocak 2012’de Fransız ‘Mada-me Figaro’ dergisine verdiği çıplak poz nedeniyle ülkesinde büyük tepki gördü. İran’a girişi yasaklandığı için 6 yıldır ülkesine dönemeyen Farahani, Paris’te yaşıyor. Aynı yarışmada yer alan iki İranlı yönetmen ile olan ilişkisi, Golshifteh Farahani’ye bir basın toplantısında sorulduğunda cevabı: “Ashgar Farhadi benim adımla ağzıma almaz. Ancak Elly Hakkında isimli filmimde bana rol veren Jafar Panahi alır,” oldu.

Kadın Bakandan Destek

Fransa'nın kadın Kültür Bakanı Françoise Nyssen, Cannes'a gele- rek sinema sektöründeki kadımlara destek verdi: "Bu sektörün temsilcilerini bir araya getirecek, sinemada kadın - erkek eşitliği konulu toplantılar düzenleyeceğim. Üç gün sürecek bu toplantılar Paris'te yapılacak. Fransa'da çevrilen 5 film- den sadece biri kadınlar tarafından yapıldığı için, aradaki makasın kapatılmasını hedefleyeceğiz. Konuşulacak konuları 5 başlık altında topladım: Kadınların yetiştirilme- lerinde ilerleme sağlamak, üretim eşitliği, işyerinde mobbing'in ön- lenmesi, kadınların üst makamlara erişmelerinin sağlanması, kanun- lara karşı eşit sayılmaları."

Aradan 3 gün geçince, 15 siyahi sinema sanatçısı 16 Mayıs'ta Fes- tival Sarayı'nın girişinde bir araya gelerek uğradıkları ayrımcılığı ve mesleki haksızlığı protesto ettiler. Renklerinden dolayı için eşitsizliğe uğradıklarını dile getiren, değişik ülkelere mensup 16 sanatçı, kadın dayanışmasına destek istedi.

Hollywood'daki cinsel taciz iddiala- rına karşı festival yönetimi, katılm- cılara yönelik bir acil yardım hattını

devreye soktu. Bütün otellerde, Festival Sarayı'nda dağıtılan bildiri- de, olası bir tacizin ihbar ve şikâyet edilebileceği bir telefon numarası yazıldı.

21 filmin 20 bin Euro değerindeki Altın Palmiye için yarıştığı festi- vali 80 bin sinemasever takip etti. Cannes'ın nüfusunun iki katı, yani 150 bin kişi, festival için bu sahil ka- sabasına gitti.

İkinci Altın Palmiyeli Kadın

Bu yıl ana yarışmada yer alan 3 ka- dın yönetmenin ikisi Altın Palmiye ödülüne çok yaklaştı. Pastoral sen- foni tadındaki filmi "Mutlu Lazza- ro" ile İtalyan *Alice Rohrwacher*, ve ülkesini 26 yıllık bir aradan sonra Cannes'a taşıyan Lübnanlı *Nadine Labaki*, pek çok eleştirmene göre Cannes Festivali tarihinin ikinci "Altın Palmiyeli Kadın Yönetmen" sıfatına yaklaşıyorlardı.

Bu gerçekleşmedi, ancak jüri her ikisine ödül listesinde prestijli yer- lere yerleştirdi. *Rohrwacher*, masal atmosferli filmiyle En İyi Senaryo, *Labaki* de yüreklere hitap eden fil- miyle Jüri Ödülü'nü kazandı.

İtalyan anne, Alman baba- nın 34 yaşındaki kızı Alice Rohrwacher, "saf, temiz ve iyi bir karakterin günümüz toplumsal hayatında yeri olmadığına" dair, acı ama iç karartıcı bir mesaj veriyor. İtalyan yönetmen sem- boller eşliğinde, mesajını, özünde insani değerler olan, doyumsuz güzellikte bir masal aracılığıyla iletme yolunu seçmiş. Klasik İtal- yan başyapıtlarına selam gönderen "Mutlu Lazzaro" İtalyan sinemasına saygı duruşunda bulunuyor. İtalyan meslektaşıyla aynı yaşta olan, aktris - yö- netmen - yazar Nadine Labaki, biri 12, diğeri 1 yaşındaki iki kahraman üzerinden "Capharnaüm" ile yüreklere hitap eden bir film yapmış.

12 yaşındaki Suriyeli göç- men çocuğu, 1 yaşındaki Etiyopyalı bebeği, Lübnan sokaklarından top- layıp perdeye taşıyan Labaki, onları yönetmedeki hüneriyle de takdir edildi. Evrensel bir konuyu işleyen film, izleyicilerini Beyrut'un kenar mahallelerinin, sefaletin kol gezdi- ği, çocukların aç dolıştığı, fakir bir ortama götürüyor.

Mükemmel Fransızcasıyla, ödül töreninden sonra yaptığı basın toplantısında Labaki şu açıklamayı yaptı: “Lübnan’da çocukların yaşadığı sefil hayat gözümün önüne geldiğinde, burada Cannes’da yaşadıklarımınla kıyasladığımda kendimi çaresiz ve suçlu hissediyorum. Dünyanın değişmesi için hepimize görevler düşüyor.” Filmin 12 yaşındaki çocuk kahramanı, bakamayacakları sayıda çocuk yapan annesi – babasına, kendisini dünyaya getirdikleri için dava açıyor.

Kadın Ağırlıklı Bir Jüri Heyeti

Bu yıl Cannes festivalinde, çok az yaşanan bir olaya tanık olduk. 9 kişilik jüride 5 kadın olunca, erkekler azınlıkta kaldı.

Jüri başkanı, 49 yaşındaki, Melbourne doğumlu, 2 Oscar ödüllü (‘Aviator’ ve ‘Mavi Yasemin’ ile), 3 Altın Küre Ödüllü (‘Elizabeth’, ‘I’m Not There’ ve ‘Mavi Yasemin’ ile) Cate Blanchett idi.

Avustralyalı sanatçı **Blanchett**, gerek festivalin açıldığı gün jüri üyelerini

tanıttığı basın konferansında, gerek ödül dağıtımından sonra tercihlerinin sebeplerini açıkladığı basın buluşmasında, kadın dayanışmasının sözcülüğünü üstlendiği muhtelif platformlarda, açık sözlülüğü, hitabet kabiliyeti, mükemmel, sabırlı ve uyumlu tavrı, güler yüzü ile – tek kelimeyle ‘örnek’ bir lider oldu. 6 yıl önce Fransız Kültür Bakanı’nın elinden “Chavalier de l’Ordre des Arts et des Lettres’ madalyasını alan Blanchett, muhtelif takdim konuşmalarında Fransızcaya olan hâkimiyeti ile dikkati çekti. Blanchett yazar, yönetmen ve yapımcı (Carol) Andrew Upton ile evli. Jürinin Fransız üyesi **Léa Seydoux** (33) köklü bir ailenin, iş adamı Henri Seydoux’nun kızı, Jerome Seydoux’nun torunudur. Kendisi Fransız şirketi Pathe’nin başkanı, Gaumont’un CEO’su ve başkanındır. 38 filmlik parlak kariyerinde, “Mavi En Sıcak Renktir” filminin Altın Palmiye’ye layık görülmesinde, 2013 Cannes jürisinin Seydoux’nun katkılarını belirtmesi vardır.

Jürinin Amerikalı üyesi, yönetmen (‘Selma’), senaryo yazarı ve yapımcı **Ava Duvernay**, belgeseli “13. Madde” ile Oscar’a aday olmuştu. Filmler muhtelif festivallerde ödül kazandı. “Alacakaranlık” serisiyle hayatımıza giren, jürinin 2. Amerikalı üyesi **Kristen Stewart** (28), son yıllarda hep ana yarışmaya katılan kaliteli filmleriyle Cannes festivalinin müdavimi olmuştur. Woody Allen’in ‘Cafe Society’si, Olivier Assayas’ın “Sils Maria”sı, Walter Salles’in ‘On the Road’unda, oyun gücü ve güzelliğiyle festivalcileri büyülemişti.

Jürideki Afrikalı temsilci, Burundi’li şarkı yazarı, bestekâr ve uluslararası üne sahip şarkıcı **Kadja Nin**, UNICEF’in, iyi niyet elçisi, göçmen ve kadın hakları savunucusu. Zekâ dolu konuşmalarıyla Cannes’da takdir gördü.

Jürinin dört erkek üyesini pas geçiyorum. Çünkü bu yazı, Cannes tarihine 71. Şenliği ‘feminist festival’ olarak geçiren kadınlara adanmış bir yazı.

Bir Belgesel; Mekânlar ve Yüzler

Agnes Varda 88 yaşında bir sinemacı ve fotoğrafçı, JR 33 yaşında bir sokak fotoğrafçısı. Biri kadın, diğeri erkek. Agnes'in gözleri net görmüyor, JR'ın ise gözlerinden hiç çıkarmadığı siyah güneş gözlükleri var... Bu iki farklı göz, bu iki farklı bakış; Fransa'nın köylerini, kasabalarını gezerek insanlardan hikâyeler topluyorlar ve o hikâyeleri fotoğraflara döküyorlar ve sonra o fotoğrafları o köyün, o kasabanın binalarına, duvarlarına yapıştırıyorlar. Böylece ortaya olağanüstü bir belgesel çıkıyor...

Varda ve JR, görsel imgelerin nasıl üretilip, sergilendiklerine ve paylaşıldıklarına dair, bir ömür boyu süren ortak bir tutkuya sahipler. *Mekânlar ve Yüzler* (*Faces Places*), insanın içini ısıtan bu karşılaşmaların yanı sıra, yol boyunca Varda'yla JR'ın arasında gelişen müşfik dostluğu da belgeliyor. *Mekânlar ve Yüzler*, 'Indiewire Belgesel Oscarları' listesinde ilk beşte yer alıyor. Fransa'nın köylerinde yer alan "küçük" yaşamlara dokunan ve üç "en iyi belgesel ödülü"nü almış muhteşem eser; aynı ekmeği yiyen insanları, maden işçilerini, keçilerin kendi boynuzlarına sahip olmasını öğütleyen hikâyesini, limandaki kadınların özgürlüğünü, sahilde yer alan falez üzerine yaptığı çalışmayı, en önemlisi hem hüznü hem de eğlendiren samimi havasıyla unutul-

maz türü seyirciyle paylaşıyor. Agnes Varda ve JR'ın kameralarıyla hayatlarına dâhil oldukları bu insanların filminden sonraki durumlarına dair bir örneğe, filmin içinde yer veriliyor. Yaşadığı küçük kasabanın eski bir duvarına oldukça büyük ebatlarda fotoğrafı yerleştirilen garson, kasabanın ziyaretçilerinin kendisine gösterdiği ilgiden oldukça sikkindi. Bu projeyi seslerini duyurmak için kullanabilecek karakterler ise fotoğraflara oldukça duygusal tepkiler verdiler. Varda ve JR ile yakın ilişkiler kurdukları belli olan bu karakterler, bizler izleyici olarak her ne kadar göremesek de arka planda çok daha güçlü anların yaşandığını hissetmemizi sağlıyor. Tek bir kadının koruyuculuğunu üstlendiği bir evden, Agnes Varda'nın binlerce mekânın içinden geçecek gözleri ve ayaklarına kadar geniş bir yelpazede insan-mekân ilişkilerini seyircilerine sunan belgesel, bu noktada

belgesel formatının temelinde olan gözlem gücünü kullanıyor. Bu ilişkiler hakkında yorum yapmaktan kaçınmayan, Varda'nın ve JR'ın bakış açısını yansıttığını üzerine bası bası bize söyleyen anlatım yapısı, objektif bakış açısını savunan belgesellerle karşılaştırıldığında sürprizlerle dolu. Başta belirsizliklerle dolu çıkılan bir yolda anlatıcıların öznel

seçimleri ile gelişen bu yol hikâyesi, belgeselin içinde de geçen bir cümleyi akla getiriyor: "Sanat şaşırtmak içindir."

Fransızca ismi ile 'Visages Villages' bir yandan izlediğimiz hayatların dışarıda da devam ettiği mesajını verirken, film boyunca izleyiciye hangi olayların gerçekten olup olmadığını sorguluyor. Direkt ola-

Varda ve JR ile yakın ilişkiler kurdukları belli olan bu karakterler, bizler izleyici olarak her ne kadar göremesek de arka planda çok daha güçlü anların yaşandığını hissetmemizi sağlıyor.

rak bizimle konuşan belgesel de bizi bu arayışın bir parçası yapıyor. Varda ve JR'ın çıktıkları bu macera dolu yolculukta bizi de kendilerine eşlik etmeye ve deneyimlemeye davet ediyorlar. En büyük isteklerinden biri yeni insanlarla tanışmak ve onların fotoğraflarını çekmek olan Varda'nın asıl arzusu olan yeni arayış, aynı zamanda bu yeni belgesel biçimini çekme, çekerken onu tanıma ve öğrenme arzusuna evriliyor. Seyirciye de filmin sonunda belki de asıl verilen mesaj, "yeni ve farklı"dan korkmamak...

Bir zamanlar yaşadıkları binanın önünde poz veren madenciler

M
Ü
Z
İ
K

RENAN KOEN İLE MÜZİKTERAPİ

Renan Koen ile Müzikterapi Atölyesinde, anne karnından itibaren farkına varmadan oluşturduğunuz ses albümünüzü tanımak, rahatsız edenleri ayırtmak, mutlu edenleri büyütürken yaşamınızın başka bölümlerine de değinmek... Atölyenin sonucunda kendi yön verdiğiniz yaşam albümünüzle devam edin hayata...

26 Haziran - 8 Ağustos / Joint Idea Kanyon, Levent

F
E
S
T
İ
V
A
L

25. İSTANBUL CAZ FESTİVALİ

25th ISTANBUL JAZZ FESTIVAL
26 HAZİRAN JUNE - 17 TEMMUZ JULY
2018

İstanbul Caz Festivali, aralarında caz, funk, dünya müziği ve rock'ın en hayranlık uyandıran seslerini Cemil Topuzlu Açık Hava Sahnesi'nden Zorlu PSM'ye, Beykoz Kundura'dan Esmâ Sultan Yalısı'na, Küçük Çiftlik'ten Sakıp Sabancı Müzesi'ne çeşitli mekânlarda müzikseverlerle buluşturuyor. Festival, bu yıl 4. kez düzenleyeceği Gece Gezmesi'yle, 9 sahneyi genç nesil müzisyenlere açarak festival içinde festival havası yaşatıyor. 17 Temmuz tarihine kadar / İstanbul

F
E
S
T
İ
V
A
L

CHILL-OUT FESTİVAL The Missing Part

23 Haziran Cumartesi öğlenden 24 Haziran'a uzanacak "the missing part" ile Türkiye'nin bir numaralı festivali Chill-Out 2018'in kayıp parçaları da tamamlanacak. Böylelikle, yıllar içinde Chill-Out'ta yaşanmış tüm hikâyelere farklı bir perspektif kazandırılmış olacak.

23 Haziran Cumartesi
12.00 / Heybeliada

Önce resmimi hayal ediyordum, sonra da hayalimi resmediyorum.
Vincent Van Gogh

S
E
R
G
İ

EŞİKLER - ZAMANDA YOLCULUĞA ÇIKMAYA HAZIR MISINIZ?

Dünyaca ünlü sanatçı Mat Collishaw'un "Eşikler" adlı sergisi izleyiciyi zamanda yolculuğa çıkararak 1839 yılında açılan dünyanın ilk fotoğraf sergisinin kapılarını aralıyor. Ziyaretçiler bu kapıdan dijital ve üç boyutlu olarak inşa edilmiş bir mekâna adım atıyor, dijital ortamda inşa edilmiş vitrinlere, eşyalara, yüzeylere dokunuyorlar. Hatta yanmakta olan şöminenin yaydığı koku ve ısıyı hissediyorlar.

29 Temmuz tarihine kadar / Yapı Kredi Kültür Sanat, Beyoğlu

M
Ü
Z
İ
K

PİN HANİ

22 Haziran, 20.00
IF Performance, Beşiktaş

SERTAB ERENER & EMRE KULA

22 Haziran, 21.15 / ENKA, İstinye

T
İ
Y
A
T
R
O

MUTLUYDUK BELKİ BUGÜNE KADAR

Yakın arkadaşını ne kadar iyi tanıyorsun? Yedi yakın arkadaş, bir akşam yemeği sırasında bir oyun oynamaya karar verir. Birbirlerinden sakladıkları hiçbir şeyleri olmadığını ispatlamak için herkes, tüm gece boyunca cep telefonlarını masaya koyarak gelen tüm aramaları, mesajları birbirleriyle paylaşmayı kabul eder...

9 Temmuz Pazartesi, 21.15 / Enka, İstinye

M
Ü
Z
İ
K

AVISHAI COHEN “1970”

Avishai Cohen bugün caz ve klasik müzik dünyasının vazgeçilmezleri arasında yer alıyor. Müziğini geleneğe saygı ve yeni maceralara atılma coşkusu arasında dengeli bir alanda konumlandıran Cohen’in tınıları, modern cazı Ortadoğu, Doğu Avrupa ve Afro-Amerikan etkileriyle harmanlıyor.

3 Temmuz Salı, 21.00 / Sultanpark Swisotel, Beşiktaş

ANAT COHEN & MARCELLO GONCALVES

Klarneti ve saksafonuyla performans alanını her daim bir kutlama alanı olarak gören ve izleyiciyi bu kutlamanın bir parçası yapmayı çok iyi bilen Anat Cohen’e Brezilyalı gitarist Marcello Gonçalves eşlik ediyor. İkili, Moacir Santos’un bestelerine kendi duygularıyla yeni bir soluk katacak.

9 Temmuz Pazartesi, 19.00 / Zorlu PSM, Beşiktaş

M
Ü
Z
İ
K

M
Ü
Z
İ
K

25. YILDA NESİLLER BOYU TÜRKİYE CAZI

İstanbul Caz Festivali’nin görkemli açılış konseri, nesiller boyu birbirinden farklı renklere, tınılara bürünen Türkiye cazının geniş yelpazesini sunacak. Türkiye caz tarihinin kilometre taşları olan solistler, besteciler ve topluluklardan oluşan bir yıldızlar geçidi TRT Hafif Müzik ve Caz Orkestrası’nın da eşlik ettiği çeşitli parçalarla, ilk defa bir araya gelecek.

26 Haziran Salı, 21.30 / Zorlu PSM, Beşiktaş

M
Ü
Z
İ
K

FABRIZIO BOSSO QUARTET

Venedik Sarayı’nın tarihi atmosferinde gerçekleşecek bu gece, İtalya’nın en önemli caz davulcularından Massimo Manzi’nin, gitarda Domingo Muziatti, basgitarada Massimo Giovannini gibi önemli müzisyenlerden oluşan üçlüsü Massimo Manzi Trio ile başlayacak. Bu üçlüye, caz müziği yeni Elif Çağlar enerjik vokaliyle eşlik edecek. Daha sonra sahne, Fabrizio Bosso’nun ve dördünlüsünün olacak.

2 Temmuz Pazartesi, 20.00 / Venedik Sarayı Bahçesi, Beyoğlu

M
Ü
Z
İ
K

FAZIL SAY

Enka Kültür Sanat’ın daimi sanatçısı Fazıl Say, “ENKA Açık hava Buluşmaları”nda yer alıyor. Fazıl Say’ın Açık hava konseri Chopin, Satie ve Beethoven gibi büyük ustaların eserlerinin yanı sıra sanatçının Atatürk anısına yazdığı “Yürüyen Köşk”e de ev sahipliği yapacak.

27 Haziran Çarşamba, 21.15 / Enka, İstinye

Bu MOLA, ÇOK MODA!

Ara verme anlamına gelen “mola” ile belirli bir süre etkin olan toplumsal beğeni anlamına gelen “moda”nın aslında tek ortak noktaları kelimelerinin ses benzerliği değil...
Bu sayfalarda; soluksuz koştığımız hayatımıza kısa bir “mola” verirken; en beğendiklerimizi, nam-ı diğer en “moda”yı yanı başımıza alıyoruz.

MODA

Siz de Anneler Günü gibi, Babalar Günü’nü de iple çekenlerden misiniz? Ailemizin reisi,

süper kahramanlarımız Babalar’ımızın Günü’nün tarihçesinin Amerika’ya dayandığını biliyor muydunuz? Bir Amerikan gazisinin kızı olan Sonora Smart Dodd, anneleri olmadığı için onları yetiştiren babasının doğum günü olan 5 Haziran’ın Babalar Günü ilan edilmesi için çalışmalarına başlamıştır ancak bu çalışmalar biraz geciktiği için Haziran ayının üçüncü Pazar gününe ertelenmiştir. Her sene Haziran ayının üçüncü Pazar günü kutlanan ve bu yıl da 17 Haziran’da Şeker Bayramı’na da denk geldiği için aslında belki de son yılların en tatlı Babalar Günü’nde tatildeyseniz ve babanızdan uzakta olacaksanız, öncesinde plan yapmanızı tavsiye ederiz. Zira Anneler, Kadınlar Günü olur da babalar kutlanmadan olur mu? Öyleyse kolları babanıza vakit ayırmak için sıvayın. Sevdiklerimize verecek en değerli ama en trend hediyenin birlikte geçirilecek kaliteli zaman olduğunu unutmayalım.

Haziran ayının Süryanice “sıcak” anlamına gelen “haziran” kelimesinden geldiğini biliyor muydunuz? Haziran ayı ilerledikçe günler uzayadursun; takvimler ayın 21’ini gösterince, biz yaz gündönümü ile en uzun gündüzü yaşamaya hazırız demektir. Balkonlar açılmış, saksılarda en renkli ortancalar yerini almış ve siz yüzünüzü, ayçiçekleri gibi güneşe döndüyseniz, en moda molalar arasında tura başlayabiliriz.

Mola

Bu yaz Haziran ayının 4. haftası da şehirde vakit geçireceğimiz aşikârsa, ailenizle ve sevdiklerinizle birlikte geçirilebilecek etkinlikler bizi bekler. Burgazada’da 3 Haziran’da açılan “IPARHO” size uygun ideal etkinlikler için rotanız olabilir.

Iparho: “Sandığından Daha İyisin” mottosuyla yola çıkan; Psikoloji, Felsefe, Sanat, Sağlıklı Yaşam, Yoga ve varoluşunu destekleyecek tüm eğitimler barındıran doğayla iç içe konumlanan bir merkez.

23 Haziran’da da sağlıklı yaşam ve farkındalık üzerine “100 Soruda Sağlıklı Yaşam” kitabının yazarı ve IF (Intelligent Fitness) kurucusu Serhat Sidal ile “Sağlıklı Yaşam ve Farkındalık Semineri”ne katılabilirsiniz. Iparho ile, mariannavasiliadiz@gmail.com adresinden iletişime geçebilirsiniz.

MODA

Geçici mekânda,
kalıcı sanat için
İstanbul Modern'in

Beyoğlu'ndaki yeni binasını ziyaret etmek istiyorsanız güzel, sıcak bir hafta sonunuzu ayırmanız yeterli.

Hatırlarsanız, İstanbul Modern, Mart ayında Galataport kapsamında yıkılıp yeniden yapılacağından yeni bir binaya taşınmak zorunda kalmıştı. Yeni yerini, Tepebaşı'ndaki 1896 tarihli eski Union Française binasında ziyaret edebilirsiniz. Müzenin hem kendi koleksiyonundan bir seçki "Şimdinin Peşinde" ve "Bakış Açıkları" başlıklarıyla sergilenmekte, hem de İngiliz heykел sanatçısı Anthony Cragg'ın "İnsan Doğası" adlı 50'nin üzerinde yapıtı, süreli sergi olarak ağırlanmakta. Türkiye'de gerek İstanbul Modern'deki işiyle, gerek büyük binaların, otellerin kapılarındaki heykelle-riyle tanıdığımız Anthony Cragg'ın çekici ve formları kocaman olan yapıtlarını gö-rüp, müzenin girişindeki kafede soğuk bir kahve yudumlamamanın ardından kendinizi Beyoğlu'nun kalabalığına rastgele bırak-mayı özlediğinizi duyar gibiyim.

Mola

Sakarya Nehri'nin Karadeniz'e aktığı alanda binlerce yıl önce oluşan, su seven bitkilerin yetiştiği bir orman haline gelen Acarlar Longozu Türkiye'de bulunduğu için ne kadar şanslı olduğumuzun farkında mısınız? Aslında Subasar ormanı olarak bildiğimiz Longozların oluşumu itibariyle dünyada nadiren görülse de Dünya üzerindeki ikinci en büyük longoz olan Acarlar 1562 hektarlık alanı kaplayarak; oldukça zengin bir bitki örtüsüne sahip. İstanbul'da bulunduğunuz bir hafta sonu için planınız bulunmuyorsa Acarlar Longozu'nu denemenizi kesinlikle tavsiye ediyoruz. Haziran ayında açan çeşitli renklerdeki nilüferler ise burayı adeta rengârenk bir şölen yerine dönüştürüyor. Tekne ve su bisikleti ile gezme şansını da ziyaretçilerine sunan longozlarda şimdiden keyifli bir zaman diliyorum.

MODA

Konut projeleri peşi sıra dikiledursun, Baby-lon'un yeni yuvası olan

Bomontiada'yı keyifle ağırlayan yükselen eğilim semtimize Feriköy'de pazara gitmeye ne dersiniz? Cumartesi günleri taze organik ürünlerin satıldığı %100 Ekolojik pazardaki aynı tezgâhlarda, pazar günleri eski Türk filmlerinden ışılanmış tasarım gözlükler, antika mobilyalar, plaklar, kıyafetler pikaplar ve koleksiyon objeleri yeni sahiplerini antika pazarında bekliyor. Bu ganimetleri herkesten önce görmek istiyorsanız pazarı, sabahın erken saatlerinde ziyaret edin. Pazarda, 'aman aç kalmayın' diye bir gözlemeci de ziyaretçiler için konumlanmış.

Mola Haziran artık her yaştan çocuğun yaşadığı karne sevinci, heyecanı ve tatlı gururu ile birlikte, yaz ayları, çocukları eğlendirirken eğitmek ve ödüllendirmek üzere yapılan program arayışlarıyla geçer durur. Hepsi pekiyi alsın almasın, varsın yoksun bazen de zayıf not olsun, en önemli karne *hayat sınavında mutlu olmak* değil midir? Çocuklu anne-babaları düşünerek yola çıkan; çocuklar oyun atölyelerinde vakit geçirirken, sağlıklı alternatifleriyle de ebeveynlerini mutlu eden BEE eat.play.love'ı ziyaret etmenizi öneriyoruz. Kafe & oyun atölyesi konseptiyle ailelere kaliteli ve eğlenceli zamanı vaat ediyor. Bee'de minikler için bol keyifli, yaz temalı, eğlenceli bir yaz kampı için de kayıtların hızla ilerlediğini hatırlatmak isterim. (Info@beeeatplaylove.com)

MODA

Ramazan Bayramı'nın sona ermesi ile yılın en tatlı bayramı Şeker Bayramı yaklaşıırken, baldan tatlı bir bayram geçirmek için Müslüman inançlı aileler sevdikleriyle güzel anlar paylaşmak ve elbette tatlı yiyip tatlı konuşmak üzere hazırlıklara başlar. Ülkemizde ikramlıkların baş tacı; şeker, lokum, çikolata olsa da, kurulacak tatlı sofralarının kralı yani hükümdarı elbette *baklava*dır. Peki, siz hiç Sefarad mutfağının kraliçesinin aslında baklava olduğunu biliyor muydunuz?

İzmir Sefarad Mutfağında, katlarında bol badem rendesi olan lezzetli mi lezzetli Datça bademli Baklava'nın tarihi MÖ. Asurlulara kadar dayanmakta. Geçmişte; iki hamur arasına meyve koyup ve pişirip yiyorlardı. Ortadoğu, Trakya, Hindistan, Afganistan ve Ermenistan bu fikri kendi mutfaklarına adapte etmişler.

Halen Güneydoğu Anadolu'da Antep fıstığı, Karadeniz'de fındık, İç Anadolu'da ceviz, Trakya'da susam ve kıyı Ege ve Edirne'de badem ile baklava yapılır.

Sizin aklınıza baba deyince ilk ne gelir bilmem ama benim aklıma, aslında "üstün" anlamına gelen "Süper" kelimesi gelir.

Ve tabii ki, akla 90'ların unutamadığımız dizileri arasında yer alan ve şimdiki dizilerde tadını alamadığımız duygular yüklü "Süper Baba" dizisi gelir.

Babanız yakında, uzakta veya hiçbir zaman sizle olmamış olabilir. Fark etmez... Siz müziğe kulak verin, Oya Küçümen'in seslendirdiği Süper Baba dizisinin müziği fonda; yüzünüzü güneşe dönün ve gülümseyin ki, bayram neşesinde, her anında pekiyi hissedeceğiniz, baldan tatlı, süper bir yaz işte o zaman başlasın...

*Bana bir masal anlat baba,
içinde bütün oyunlarım,
kurt'la kuzu olsun şekerle bal.
Baba bir masal anlat bana,*

*içinde denizle balıklar yağmurla kar olsun, güneşle ay.
Anlatırken tut elimi uykuya dalıp gitsem bile bırakıp gitme sakın beni
Bana bir masal anlat baba içinde tüm sevdiğim,
içinde İstanbul olsun.*

Sevgiyle...

İSTANBUL'DA DÜĞÜN ANTALYA, BODRUM veya BERLİN'DE MUHTEŞEM BİR BALAYI

Yıldızların altında ya da şık bir balo salonunda rüya gibi bir düğün için
Titanic Hotels İstanbul'u tercih edin.
Masmavi Akdeniz'de...
Yemyeşil bir doğayı kucaklayan Antalya'da...
Ege'nin incisi Bodrum'da...
Geçmişe ve geleceğe ışık tutan Berlin'de...
Unutulmaz bir balayı size düğün hediyemiz olsun.

TITANIC

HOTELS

RAYMOND WEIL

GENEVE

Tel: 0212 292 86 20 pbx
Web: www.gunsal.com

NEW FREELANCER

CALIBRE RW1212

#PRECISIONMOVEMENTS